

לד אַזבא זבא תודה ובשם ה' אָקרא

ספר ליקוטי הלכות - באידיש

די ליכטיגע עבודה
פון די
חנוכה טעג

יעדער איד, אין יעדן פלאץ און מצב:
דאנק און לויב דעם אויבערשטן
דער וועג דערין, איד וויכטיגקייט,
חיזוק דערויף און אלעס ארום

אור
הנחל

לך אַזבַּח זָבַח תּוֹדָה וּבָשֶׁם ה' אֶקְרָא:

די ליכטיגע עבודה פון די חנוכה טעג

יעדער איד, אין יעדן פלאץ און מצב:
דאנק און לויב דעם אויבערשטן
דער וועג דערין, איד וויכטיגקייט,
חיזוק דערויף און אלעס ארום

ארויסגענומען פון
ספ"ה"ק ליקוטי הלכות - כלאי כהמה (ד)
פון הרה"ק רבי נתן מברסלב זצ"ל

און יעצט האבן מיר צוגעלייגט א
ביאור אין אידיש - אריינגעפלאכטן אין זיין הייליג לשון
הקדמות און סיכומים צווישן די שטיקלעך

כסלו תשפ"ד לפ"ק

אור
הנחל

י"ל ע"י
מכון אור הנחל
ברוקלין נ.י.

לקבלת הספר, להערות והארות,

בארץ ישראל

02.6734182

באירופה

044.777.485.6167

בארצות הברית

718.750.2010

גם ניתן לשמוע בו שיעורים

בספר ליקוטי הלכות

mechonohrhanachal@gmail.com

אריינפיר

מיר זאגן ביי 'ועל הנסים': **"וְקָבְעוּ שְׁמוֹנֵת יְמֵי חֲנֻכָּה אֱלוֹהַּ הַיְהוּדוֹת וְלַהֲלֵל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל"** - די חכמים האבן אוועקגעשטעלט די דאזיגע טעג, מיט א מצוה פון דאנקען און לויבן. פון דעם דערהערט מען, אז דער עיקר נקודה פון חנוכה איז 'הודאה', צו דאנקען און לויבן דעם אויבערשטן; ווי דער לשון פון בית יוסף (או"ח סי' תרפב): **"דכוליה מילתא דחנוכה עיקרה הודאה"**. און אזוי הייבט אָן דער הייליגער רבי די באקאנטע 'חנוכה תורה' (ליקוטי מוהר"ן תנינא סי' ב'): **"ימי חנוכה הם ימי הודאה כמו שכתוב וקבעו שמונת ימי חנכה אלו הודות ולהלל לשמך הגדול"**.

די אחרונים (ב"ח סי' תרע"ג, ועוד) זענען מסביר, אז חנוכה איז טאקע נישטא קיין אנדערע עבודה ווי דאנקען! ווייל אפילו די מצוה פון צינדן חנוכה ליכט, איז אויך נאר בלויז **'כדי לפרסם הנס'** - וואס דאס איז אויך א וועג וויאזוי מען דאנקט דעם אויבערשטן בפרסום וברבים. און אזוי אויך ווערט גע'פסק'נט אין שולחן ערוך (סי' תע"ר סעי' ב): **"ונוהגין לומר זמירות ושבחות בסעודות שמרבים בהם, ואז הוי סעודת מצוה"** - מען פירט זיך צו זינגען שירות ותשבחות ביי די פילע חנוכה סעודה'לעך, און דורכדעם ווערט עס באטראכט ווי א 'סעודת מצוה'. א. ווייל אט דאס איז דער מהות פון 'מצות חנוכה', צו זינגען, לויבן און דאנקען דעם אויבערשטן.

דער געווענליכער בליק וואס מיר האבן אויפן ענין פון 'הודאה' איז, אז דאס איז עפעס וועלכע קומט ארויס פון א פרייליך הארץ - נאך וואס מען האט זוכה געווען ארויסצוגיין פון א שווערן פראבלעם און מען לעבט

א. ז"ל שיח שרפי קודש (גור - אות כג): **"בשם החידושי הרי"מ זי"ע, על סעודות חנוכה, שאיתא (בשו"ע סי' תר"ע, ב) שאומרים שירות ותשבחות הוי סעודות מצוה, והקשה שאם כן בכל סעודה יאמרו שירות ותשבחות ויהיה סעודות מצוה? והיה אומר, שקבעום ועשאוים יום טוב 'בהלל והודאה', ולא נאמר שעשאו יום טוב להלל ולהודות, רק בהלל והודאה, היינו שהלל והודאה עשאו באמת ליו"ט, והוא שייך להיו"ט. וכמו (ר"ל כפי השיעור) שהארת החנוכה מביא הלל והודאה להשי"ת, כמו זו (השיעור) הוא באמת ליו"ט! וא"כ אם באמת יאמרו שירות ותשבחות מחמת הארת דביקות ושמחת הנס, באמת נחשב לסעודות מצוה, (כיון) שנעשה ליו"ט אשר מחויבים ל(עשות) סעודה"**.

מיט 'מוחין דגדלות' און 'הרחבת הדעת' - און דאס הארץ צוגיסט זיך פון זיך אליינס מיט א געזאנג פון 'שיר ושבח' צום גוטן באשעפער.

דער הייליגער רבי נתן זצ"ל וועט דא אין דער פאלגענדער הלכה, אינגאנצן טוישן אונזער בליק, און מסביר זיין א פארקערטע צוגאנג דערצו, אז דער עיקר עבודה פון 'הודאה' איז דוקא בשעת ווען מען איז נאך ארומגענומען מיט אלערליי צרות און ווייטאגן, מען ווייקט זיך אין פראבלעמען און מען זעט נישט קיין וועג ארויס, דאס הארץ איז פארקלעמט און דער מח איז פארקנאקט. אט דעמאלט שפראלעט ארויס די משונה'דיגע כוחות וועלכע ליגן באהאלטן אין יעדן איד! אט דעמאלט צוזינגט זיך דער איד א ניגון'דל און הייבט אָן דאנקען דעם גוטן באשעפער פאר אלע זיינע חסדים!

עס קען אפשר אויסזען ווי עפעס וואס איז פארקערט פונעם מענטשליכן נאטור. אט דערפאר וועלן מיר לערנען די דאזיגע הלכה, און געוואויר ווערן וויאזוי יעדער פשוט'ער איד קען דאס באווייזן אויף א נאטורליכן אופן, און וויאזוי דאס שפיגלט אפ די גאנצע מעשה פון חנוכה - בכלל, און אונזער מצב וואו מיר שטייען יעצט - בפרט.

כלאי בהמה הלכה ד

דער מהלך פונעם ספר ליקוטי הלכות איז, אז ער בינדט צוזאם 'נגלה' מיט 'נסתר', ער נעמט א טרוקענע הלכה אין שולחן ערוך, און ער שטעלט עס צוזאם מיט א תורה אין ליקוטי מוהר"ן, וואס דורכדעם דערהערט מען א פנימיות'דיגן דערהער אין דער הלכה, און פון דארט נעמט ער ארויס א געדאנק וועלכע איז נוגע למעשה אין עבודת ה', און ער שטעלט עס צוזאם מיט דער סדרה פון דער וואך אדער מיט דעם יום טוב – וועלכע איז דעמאלט אויסגעפאלן, בשעת ווען ער האט געזאגט יענע הלכה.

די דאזיגע הלכה איז געזאגט געווארן אין פרשת וישלח – וועלכע פאלט הארט בעפאר די טעג פון חנוכה, און עס באציהט זיך צו דער הלכה אין שולחן ערוך יורה דעה (רצז, ע): **"אסור לעשות מלאכה בשני מינין, כגון לחרוש ולמשוך בקרון וכיוצא בזה, בין שאחד טמא ואחד טהור, בין ששניהם טמאים, בין ששניהם טהורים, בין בהמה עם בהמה כחזיר עם הכבש, או חיה עם חיה כחמור עם הפיל, או חיה עם בהמה ככלב עם העז, או צבי עם החזיר וכיוצא בהן"** – מען טאר נישט ארבעטן מיט צוויי סארטן בהמות; ווי צום ביישפיל, אקערן מיט זיי אדער זיי איינשאפנען צו איין וואגן און דאס גלייכן – נישט קיין חילוק צווישן טהור'ע אדער טמא'נע מינים, און נישט קיין חילוק צווישן 'חיות' אדער 'בהמות'.

עס שטייט אין די הייליגע תורה (דברים כב, ע): **"לא תחַרֵשׁ בְּשׂוֹר וּבַחֲמֹר יַחְדָּו"** – מען טאר נישט אקערן מיט אן אקס און אן אייזל צוזאמען איינגעשפאנט.

קודם צייכנט ער צו, אויף וועלכע תורה אין ליקוטי מוהר"ן ער וועט בויען דעם גאנצן דרוש:

"עַל פִּי הַתּוֹרָה" – געבויעט אויף דער תורה וועלכע הייבט זיך אָן מיט די ווערטער: **"וַיְמִי חֲנֻכָּה הֵם וַיְמִי הַדְּרֹאֲהַ וַיְכוּ, בְּקִרְבָּי [מוהר"ן] תִּגְנָא בְּסִימָן ב'."**

"עֵינַי שָׁם בְּפִי הַתּוֹרָה" – קודם איז כדאי דו זאלסט דורכלערנען די גאנצע תורה דארט.

דער עיקר דרוש דא איז געבויעט אויפן שטיקל: **"מה שכתוב שם בפסוק"** – טרוער. **"אֲבָל שָׁבַת הוּא בְּחֵינַת בְּנֵי – טעג זענען א בחינה פון 'עצבות' און**

(וואס דאס איז דער לשון פון 'נייחא'), אז ער האט געברענגט אויף דער וועלט א טרייסט אויף דער 'עצבות'; ווי עס שטייט (בראשית ה, כט): "זה" – דער 'נח', "ינחמנו" – וועט אונז טרייסטן, "ממעשינו ומעצבון ידינו" – פון אונזערע שווערע און טרויעריגע מעשים^ג. "פי שבת קנחם ומשמח הפל מן העצבות וכו'" – ווייל שבת טרייסט יעדן מענטש און עס מאכט אים פרייליך פונעם עצבות פון א גאנצע וואך.

אבער שבת איז א בחינה וואס דער מענטש איז ווי א קינד פונעם אויבערשטן, "בְּחִינַת נִיחָא דְעֵלְאִין וְתַחֲאִין" – עס איז א בחינה פון 'נייחא', אז עס איז לייכט און געשמאק אויבן אין די העכערע וועלטן און דא אונטן אויף דער וועלט, "בְּחִינַת שְׂמִיחָה וְכו'" – וואס דאס איז א בחינה אז עס הערשט א 'שמחה' אויף דער וועלט, "בְּחִינַת זֶה וְנִחְמָנוּ מִמַּעֲשֵׂינוּ וּמִנְעֻבֹתָיו וְיִדְּנוּ" – ווי מען זעט אין פסוק ביי 'נח'

ביז אהער האט ער מסביר געווען דעם חילוק צווישן שבת ביז די וואכנדיגע טעג, אז שבת הערשט א 'שמחה' און אינדערוואכן הערשט אן 'עצבות'. און די עבודה פון א מענטש איז, צו אריינשלעפן די שמחה פון שבת אויף אינדערוואכן, אז אויך אין די וואכנדיגע טעג זאל ער זיין פרייליך.

יעצט וועט ער מסביר זיין נאך א חילוק צווישן שבת ביז די וואכנדיגע טעג, אינעם ענין פון 'אמונה', און אויך דארט איז די עבודה פון א מענטש, אריינצושלעפן די אמונה פון שבת אויף אינדערוואכן; ווי ער איז ממשיך:

"וְעַל יְדֵי זֶה שֶׁמְמַשִּׁיכִין הַקְדָּשָׁה שֶׁל שֶׁבֶת לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל" – דורכדעם וואס א מענטש שלעפט אריין די קדושה פון שבת אריין אין די וואכנדיגע טעג, "עַל יְדֵי זֶה נִתְגַּלָּה אַחַדוֹת הַפְּשׁוּט יִתְבָּרַךְ" – ווערט אנטפלעקט דעם אויבערשטן'ס גלאטע איינציגקייט. דאס הייסט, עס שפירט זיך די אמונה אז עס איז דא בלויז אין איינציגער באשעפער.

א. אינדערוואכן מעג מען טון אן 'עבודה', און שבת טאר מען נישט טון קיין 'עבודה'. דאס הייסט, אז אינדערוואכן איז א מענטש א בחינה פון אן 'עבד' – ער דארף טון השתדלות און ארבעטן פאר זיין פרנסה. אבער שבת איז ער נישט קיין 'עבד', נאר א 'בן', פונקט ווי א קינד וואס זיצט ביים טאטן אין שטוב, דארף גארנישט ארבעטן פאר זיין פרנסה, אזוי דארף א איד גארנישט ארבעטן שבת, נאר ער איז א 'בן' וועלכער זיצט אינעם אויבערשטן'ס פאלאץ און איז אנגעלאנגט אויפן אויבערשטן'ס טיש.

ב. דער עיקר שבת איז 'מנוחה', רוען פון טון א מלאכה. און 'מנוחה' איז דער זעלבער לשון ווי 'נייחא'.

ג. זעט מען פון דעם, אז 'נח' – וואס דאס איז מרמז אויף די שבת'דיגע 'מנוחה', ברענגט א טרייסט אויפן עצבות, וואס דאס מיינט 'שמחה' – וועלכע איז די פארקערטע מדה פון 'עצבות'.

צו שפירן אז עס איז נישטא עפעס אנדערש ווי דער איינציגער באשעפער, איז א ספעציעלע שבת'דיגע געפיל, ווי ער איז ממשיך:

דאס נישט פארשטיין. "רק על ידי שבת שאנו זוכין" – נאר דורכדעם וואס מען איז זוכה צו היטן שבת, "על ידי זה נתגלה האחדות הפשוט יתברך" – דורכדעם ווערט אנטפלעקט די גלאטע איינציגקייט פונעם אויבערשטן. "כי שבת מורה על אמונת היחוד" – ווייל די גאנצע זאך פון שבת איז, די אמונה אין זיין איינציגקייט, "שאנו מאמינים שכל הפעולות משתנות נמשכין מאחד הפשוט יתברך" – אז מיר גלייבן, אז אלע פארשידנארטיגע זאכן פון דער וועלט, קומען אלע ארויס פונעם איין איינציגן באשעפער, "שברא כלם בששת ימי החל וּשבת בשבת" – וואס ער האט אלעס באשאפן אין די זעקס טעג פון דער וואך, און ער האט גערוהט שבת.

"כי בששת ימי החל הם פעולות משתנות" – א גאנצע וואך לעבט מען מיט פארשידענע סארט זאכן וואס דער אויבערשטער האט געמאכט, "שכל יום נברא פעלה משנה" – ווייל יעדן טאג פון דער וואך איז באשאפן געווארן אן אנדערע סארט זאך. "וזה פנגד שכל האנושי שפעלות משתנות יהיה נמשכין מאחד הפשוט יתברך" – צו קענען אננעמען אט די הנחה, אז די אלע פארשידנארטיגע סארט זאכן, זענען אלע באשאפן געווארן פון איין איינציגן באשעפער וועלכער איז גלאט און 'פשוט' – איז קעגן דעם מענטשליכן שכל, "כי בשכל האנושי אי אפשר להבין זאת" – מיטן מענטשליכן שכל קען מען

קומט אויס: א געווענליכער מענטש לעבט שבת אין אן אנדערע וועלט ווי אינדערוואכן. ווייל דער געפיל פון שבת איז, 'אחדות הפשוט' – עס איז דא נאר איין באשעפער און עס איז נישטא גארנישט אויסער אים!". ווידעראום, דער געפיל פון די וואכנטעג איז 'פעולות משתנות' – "עס איז דא א גרויסע וועלט פול מיט חילוקים און שינויים!", וואס דאס שטערט און נעמט אביסל אוועק פונעם געפיל וואס מען האט געשפירט אום שבת. אבער ווען א מענטש שלעפט אריין 'קדושת שבת' אין די וואכנדיגע טעג – באקומט ער א באזונדערן כח וואס ער קען שפירן 'אין די אלע חילוקים אין שינויים', אז "אלע פילע סארטן זאכן – קומען אלע פונעם איין איינציגן באשעפער וואס ער איז גלאט און איינציג, און ער איז אלעס!".

ולהאמין שכל הפעולות משתנות נמשכין מאחד הפשוט יתברך" – אז דער מענטש זאל וויסן און גלייבן, אז אלע פארשידנארטיגע זאכן, קומען אלע ארויס פונעם איינציגן און גלאטן

"וזאת הבחינה לגלות אחדות הפשוט" – אט די בחינה, אז א מענטש זאל קענען אנטפלעקן די גלאטע איינציגקייט פונעם אויבערשטן. און ער איז זיך מער מסביר וואס די בחינה מיינט: "לידע

ד. דער אויבערשטער איז 'פשוט בתכלית הפשיות'. דאס הייסט, ער איז נישט 'מורכב' - צוזאמגעשטעלט פון פארשידענע חלקים אדער מדות חלילה (ווייל דאס איז א סתירה צו 'אחדות'), נאר ער איז איין גלאטע מציאות וועלכע האט נישט קיין שום הרכבה.

באשעפער, "זאת הבחינה יקרה מאד אפילו אצלו יתברך וכו'" – אט די בחינה איז זייער א טייערע און זעלטענע ארטיקל, אפילו ביים אויבערשטן אליין.

נישט בלויז מיטן מענטשליכן שכל קען מען נישט פארשטיין דעם צוזאמשטעל פון 'דעם אויבערשטנס איינציגקייט' מיט די 'פארשידנארטיגע פעולות' – נאר אפילו די מלאכים אין הימל, קענען דאס אויך נישט פארשטיין מיט זייער שכל, און דעריבער איז דאס אזוי זעלטן אפילו אין הימל. נאר בלויז אונז, דורך אונזער אמונה האבן מיר א כח – דאס צו אנטפלעקן אין הימל; ווי ער איז ממשיך:

אָחַד – דיין נאמען איז איינציג (-דיינע פעולות), **"וּמִי כְעִמָּךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ וְכוּ"** – דיין אידיש פאלק זענען איינס אין דער וועלט (-בלויז זיי קענען לעבן און אויפדעקן אזא אמונה אין איינציגקייט – וואס מען קען נישט באגרייפן מיטן מענטשליכן שכל). און דעריבער איז דאס אזוי טייער אפילו אויבן אין הימל.

"עין שם" – כדי צו פארשטיין בעסער די ווערטער, זאלסטו לערנען די דאזיגע תורה אינעווייניג.

"כִּי" - די סיבה פארוואס דאס איז אזוי טייער ביים אויבערשטן, איז ווייל, **"כְּשִׁנְתָּגִלָּה בְּחִינַת אֶחָדוּת הַפְּשׁוּט לְמַטָּה"** – איינמאל עס ווערט אנטפלעקט דא אונטן די גלאטע איינציגקייט פונעם אויבערשטן, **"נִתְגַלָּה גַם לְמַעְלָה אֶחָדוּת הַפְּשׁוּט יתברך"** – ווערט אויך אויבן אין הימל אויפגעדעקט די גלאטע איינציגקייט פונעם אויבערשטן! ווי מען זאגט ביים דאווענען: **"בְּבְחִינַת אֵתָה אֶחָד"** – דו ביסט איינציג (-דיין מציאות), **"וְשִׁמְךָ"**

- ד -

דא הייבט ער אן צו מאריך זיין אינעם ענין פון חנוכה.

שְׁשִׁיעַ עוֹלָם הַבַּא וְכוּ" – דער געשמאק וואס א מענטש שפירט בשעת ער דאנקט דעם אויבערשטן, איז א פארגעניגן צו וועלכע מען וועט זוכה זיין אויף דער קומענדיגער וועלט, **"כְּמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַזֹּאת"** – ווי עס ווערט אויסגעשמועסט אנפאנג פון דער אויבנדערמאנטער תורה ב'.

"זוה בחינת חנכה" – אט דער ענין וואס מיר האבן דא געלערנט, דאס איז דער פנימיות'דיגער אור וועלכע שיינט אום חנוכה. **"כִּי יָמִי חֲנֻכָּה הֵם יָמֵי הוֹדָאָה"** – ווייל די טעג פון חנוכה, זענען טעג וועלכע זענען ספעציעל אוועקגעשטעלט אויף 'הודאה' – דאנקען דעם אויבערשטן, **"בְּחִינַת**

אודאי קען א מענטש זיך אוועקשטעלן דאנקען דעם אויבערשטן – ווען אימער ער וויל, און עס מוז נישט זיין דוקא אין חנוכה. אבער יעדע זאך האט א שורש פון וואו די זאך קומט אראפ אויף דער וועלט, און דער שורש פון הודאה איז חנוכה; ווי ער איז מסביר:

"היגו" – דאס הייסט אזוי: **"שְׁבִימִי חֲנֻכָּה הַקְּדוּשִׁים"** – יעדעס יאר ווען עס

הָזָה שֶׁל תּוֹדָה הוֹדָאָה בְּעוֹלָם" – ברענגען מיר אריין אין דער וועלט, אט דעם דרך פון לויבן און דאנקען דעם אויבערשטן. און ווען נישט דעם שורש – וואלט א מענטש נישט געקענט גיין אויף דעם וועג פון הודאה.

ער איז זיך מער מסביר וואס דער דרך פון 'הודאה' איז, אז דאס איז נישט סתם ווי איינער וועלכער באדאנקט זיך בשעת מעשה ווען מען טוט אים א טובה און ער זאגט 'ישר כח', נאר דא רעדט מען פון א 'דרך'.

דער אויבערשטער האט געטון גוטס אויף א פרטיות'דיגן פארנעם (-וואס ער האט געטון פריוואט מיט אים). "וְלִזְכֹּר הַיִּטֵּב וְלִבְלִי לְשַׁכַּח כָּל הַטּוֹבוֹת הַנּוֹרְאוֹת" – א מענטש זאל גוט געדענקען און נישט פארגעסן די אלע מורא'דיגע טובות, "שְׂגוּמִל עֲמָנוּ בְּכָל עֵת וָעֵת" – וואס דער אויבערשטער טוט גוטס מיט אונז א גאנצן צייט, "כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב וְאֵל תִּשְׁכַּחֵי כָּל גְּמוּלוֹי" – ווי דער פסוק זאגט (תהלים קד, א), ווי דוד המלך רעדט צו זיך זעלבסט: "פארגעס נישט אלץ וואס דער אויבערשטער האט גוטס געטון מיט דיר".

ער הייבט אן מסביר צו זיין, אז דער דרך פון 'הודאה' איז זייער וויכטיג אין עבודת ה'.

"כִּי בְּאֵמֶת" – דער אמת איז, אז "זֶה הַדָּרֶךְ שֶׁל הוֹדָאָה וְתוֹדָה" – דער דרך פון דאנקען, "הוא דרך גפלא מאד" – איז גאר א געוואלדיגער דרך, "לְהִתְקַרֵּב עַל

וועט א מענטש פרעגן: פארוואס קען מען נישט זיין נאנט צום אויבערשטן סתם אזוי? צו וואס דארף מען האבן א ספעציעלע עצה דערצו? אויף דעם וועט ער ענטפערן, אז די וועלט איז פול מיט צרות, און דאס ברענגט דערצו, אז 'סתם אזוי' זאל א מענטש נישט זיין נאנט צום אויבערשטן.

"כִּי הָעוֹלָם הָזֶה מְלֵא צָרוֹת וְיִסּוּרִים וַיְגוֹנוֹת" – ווייל אונזער וועלט דא, איז

– ווי דער פסוק זאגט (קהלת ה, טז) "דאס גאנצע לעבן פון א מענטש איז א שטיק אויפרעגעניש און ווייטאג".
"וּכְתִיב: אָדָם לְעִמְל יוֹלֵד קֶצֶר יָמִים וְשִׁבַע רָגִז" – אין אן אנדערן פסוק שטייט (איוב ה, ז) "א מענטש איז געבוירן געווארן זיך צו מוטשען, ער לעבט א

וועט א מענטש פרעגן: אויב איז נישטא קיין גוטס אויסער תורה, נו, לאמיר זיך אריינלייגן אין לערנען – און דורכדעם וועל איך זיין נאנט צום אויבערשטן? צי וואס פעלט אויס דער ענין פון הודאה אזוי וויכטיג? אויף דעם ענטפערט ער:

"וּמַעֲצָם הַצְרוֹת וְהִסּוּרֵיךָ וְהַמְּנִיעוֹת שְׁבֻזָּה הָעוֹלָם" – וויבאלד א מענטש ליידיט זיך אן אויף דער וועלט אזויפיל צרות, יסורים און מניעות, **"קָשָׁה וְכָבֵד עַל הָאָדָם לְהִתְקַרֵּב לְעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ"** – קומט אן זייער שווער פאר א מענטש אריינצוגיין אין עבודת ה', **"וְאִפְלוּ לְהִתְפַּלֵּל וּלְהִתְחַנֵּן וּלְפָרֵשׁ צַעְרוֹ לְפָנֵי ה' יִתְבָּרַךְ"** – און אפילו בלויז צו דאווענען, זיך אויסצורעדן און זיך אויסצושמועסן זיינע ווייטאגן פארן אויבערשטן (-וואס דאס וואלט ווען געדארפט אנקומען לייכטער ווי אנדערע ענינים אין עבודת ה'), **"גַּם כֵּן קָשָׁה מְאֹד"** – איז אויך זייער שווער, **"מַחְמַת רַבּוּי הַמְּנִיעוֹת**

וְהִסּוּרִים" – ווייל די פילע מניעות און יסורים וואס דער מענטש ליידיט, **"שְׂאוּטְמִין אֶת לְבוֹ"** – פארמאכן אים זיין הארץ, **"עַד שְׂאִינוּ יָכוֹל לְפַתַּח אֶת פִּיו"** – אזוי ווייט, אז ער קען זיך ניטאמאל עפענען דאס מויל פארן אויבערשטן, **"וְלֹא לְהִתְקַרֵּב לְשׁוֹם עִבּוּדָה תְּמָה"** – און ער קען נישט אריינגיין אין קיין שום געהעריגע עבודה, **"כַּאֲשֶׁר יוֹדַע כָּל אֶחָד וְאֶחָד"** – ווי יעדער מענטש ווייסט אליינס ביי זיך, **"הַכְּבֹדוֹת שֵׁשׁ עָלָיו בְּכָל פֶּעַם וּפֶעַם בְּכָל יוֹם וְיוֹם וְכוּ"** – די שוועריקייט וואס באפאלט אים יעדעס מאל עקסטער און יעדן טאג עקסטער.

נאכדעם וואס מען פארשטייט גוט די מציאות פון דער וועלט, ווי שווער עס קומט אן יעדע זאך אין אידישקייט, וועקט זיך אויף די שאלה: נו, וואס איז די עצה דערצו?

אויף דעם ענטפערט ער:

"וְעַל כֵּן עֲצָה גְדוֹלָה לָזֶה" – עס איז פארהאן א גוטע עצה דערצו, **"שִׁבְכָל פֶּעַם"** – אז יעדעס מאל וואס ער וויל זיך נעמען צו עבודת ה', **"יִזְכִּיר אֶת עֲצָמוֹ"** – זאל ער זיך דערמאנען, **"אֶת כָּל הַטּוֹבוֹת הָאֲמִתּוֹת וְהַנְּחִיּוֹת שֶׁעָשָׂה ה'**

יִתְבָּרַךְ" – אלע אמת'דיגע און אייביגע טובות וואס דער אויבערשטער האט געטון, **"עִם אֲבוֹתֵינוּ"** – סיי מיט אונזערע עלטערן, **"וְעִמָּנוּ עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּפִרְטוּיֹת"** – און סיי מיט אונז אלע – מיט יעדן איינעם עקסטער.

א מענטש דארף טאקע דאנקען דעם אויבערשטן אויף אלע גשמיות'דיגע טובות, אבער דער עיקר דארף ער דאנקען אויף רוחניות; ווי ער איז ממשיך:

“וְהֶעֱקַר” – די גרעסטע טובה אויף וואס א מענטש דארף דאס מערסטע דאנקען איז: **“מִה שְׂזָכָה לְהִיּוֹת מְזַדַּע יִשְׂרָאֵל בְּכָלל מְקַבְּלֵי הַתּוֹרָה”** – דאס וואס ער האט זוכה געווען צו זיין א חלק פונעם אידישן פאלק וועלכע האבן באקומען די תורה, **“וְהַבְדִּילוּ מִן הַתּוֹעִים בְּדַרְכֵי**

אויסער די כלליות'דיגע טובות וואס דער אויבערשטער האט געטון מיט גאנץ כלל ישראל, האט יעדער מענטש אויך פרטיות'דיגע טובות אויף וואס צו דאנקען דעם אויבערשטן. און אויב א מענטש זעט עס נישט פון אויבנאויף, דארף ער בעסער אריינקוקן; ווי ער איז ווייטער ממשיך:

“כִּי כָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל” – יעדער איינציגסטער איד, **“אִם יִסְתַּכֵּל הֵיטֵב עַל כָּל מֵה שֶׁעָבַר עָלָיו מֵעוֹדוֹ”** – טאמער ער וועט גוט אריינטראכטן אין אלעס וואס ער איז אלץ אריבערגעגאנגען דורכאויס זיין לעבן,

אפילו אויב א מענטש זעט נישט איין, אז ער איז געווארן באשאנקען מיט אזויפיל טובות אן א שיעור – דארף ער נוצן דעם כח פון 'אמונת חכמים'. ווייל פון דעם וואס חז"ל האבן מתקן געווען די אלע פאלגענדע תפלות – וואס ער וועט יעצט אראפברענגען – זעט מען דעם אמת, אז א מענטש באקומט אן א שיעור טובות פונעם אויבערשטן, און ער דארף אים לויבן און דאנקען דערויף; ווי ער איז ממשיך:

“כִּמוֹ שְׁאֵנוּ אֹמְרִים שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּכָל יוֹם בְּהַשְׁמוּנָה עֲשֶׂרָה” – ווי מיר זאגן דריי מאל א טאג אין די שמונה עשרה: **“נִזְדָּה לָךְ וְנִסְפַּר תְּהִלָּתְךָ עַל חַיֵּינוּ וְכוּ”** – מיר דאנקען דיר און פארציילן דיין לויב, אויף דעם וואס אונזער לעבן איז איבערגעגעבן אין דייע הענט, **“וְעַל נְסִיךְ שְׁבָכַל יוֹם עִמָּנוּ”** – און אויף דייע נסים וואס דו טוסט יעדן טאג מיט אונז, **“וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שְׁבָכַל עַת עָרַב וּבִקֵּר וְצָהָרִים וְכוּ”** – און אויף דייע וואונדערבארע טובות וואס דו טוסט

אונז א גאנצן צייט, ביינאכט, צופרי און נאכמיטאג. **“וְכִמוֹ שְׁאֹמְרִים בְּנִשְׁמַת”** – און אזוי זאגט מען אויך ביי 'נשמת': **“אֵלוּ פִּינוּ מְלֵא שִׁירָה פִּיָּם וְכוּ”** – אפילו אויב אונזער מויל וואלט געווען פול ווי א ים, מיט געזאנג צו דיר, **“אֵין אָנוּ מִסְפִּיקִין לְהוֹדוֹת לָךְ ה' וְכוּ”** – וואלטן מיר נישט געקענט אנקומען דיר גענוג אפצודאנקען, **“עַל אַחַת מְאַלְךָ, אֶלְךָ אֶלְפֵי אֶלְפִים וְרַבֵּי רַבּוֹת פְּעָמִים”** – אפילו בלויז אויף איין חלק פון די צענדליגע טויזנטע מאל, **“הַטּוֹבוֹת נְסִים וְנִפְלְאוֹת**

שְׁעֵשִׂית עִם אֲבוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ" – פון די אלע טובות און געוואלדיגע נסים וואס

נאכדעם וואס ער האט אויפגעוויזן, אז יעדער מענטש האט גענוג אויף וואס צו דאנקען, ברענגט עס יעצט אריין אויף 'למעשה':

דאס איז נישט געזאגט געווארן בלויז אויף די געווענליכע פראבלעמען, נאר נאכמער: "וּאֲפִלוּ כִּשְׁבָא עָלָיו אִיזָה צָרָה מִמֶּשׁ חֶסֶד וְשָׁלוֹם" – אפילו ווען עס געשעט אים חלילה ממש אן אויסערגעווענליכער אומגליק, "הוא צריך לבל יתבלבל לגמרי מחמת הצרות והיסורין חס ושלום" – טאר נישט דער מענטש ווערן אינגאנצן צו'חשוש' צוליב די צרות און ווייטאגן חס ושלום, "רק בכל עת ועת" – נאר א מענטש זאל שטענדיג – אין אלע סארט צייטן, "בפרט בעת צרה חס ושלום" – און נאכמער אין א צייט פון א צרה, "יתן עיני לבו ודעתו להסתכל ולהתבונן היטב על חסדי ה' וטובותיו שעשה עמו עד הנה" – זאל ער אריינקוקן, באמערקן און גוט אריינטראכטן אין די אלע חסדים און טובות וואס דער אויבערשטער האט געטון מיט אים ביז היינט.

"הַפְּלֵג" – ווען מען נעמט צוזאם אלע דיבורים ביז אהער – אויף למעשה, קומט אויס: "שִׁשְׁשֵׁהָאָדָם רוּאָה גְדֹל צְרוּתֵיו" – ווען א מענטש זעט זיך ארומגענומען מיט גרויסע צרות, "בגוף ונפש ומאון" – אויף דריי סארט אופנים פון פראבלעמען: א - ער ליידט יסורים אויפן גוף. ב - ער ליידט יסורי הנפש ברוחניות. ג - ער מוטשעט זיך אין געלט זאכן. און מער בפרטיות מיינט דאס אזוי: "שְׁהוּא רְחוּק מְהָ יִתְבַּרַךְ מְאֹד כְּמוֹ שְׁהוּא יוֹדֵעַ בְּעִצְמוֹ" – די 'יסורי הנפש' זענען, דאס וואס דער מענטש ווייסט ביי זיך, אז ער איז ווייט פונעם אויבערשטן, "זגם בפרנסה" – אזוי אויך ליידט ער יסורים אין פרנסה, "ויבגוף יש לו גם כן יסורין כמו ששכיח ברב העולם" – און אויך אויף זיין קערפער ליידט ער פון פארשידענע ווייטאגן; ווי עס מאכט זיך זייער אפט ביי רוב מענטשן.

ער חזר'ט נאכאמאל איבער – אויף למעשה – אז יעדער מענטש האט אסאך גוטע זאכן אויף וואס צו דאנקען:

"יּוֹם" – און יעדן איינציגסטן טאג ליינט ער דאך קריאת שמע צוויי מאל, און ער רופט אויס דערמיט אז עס איז דא אן איין איינציגער באשעפער, "ראוי לו לתן הודאה ותודה לה' יתברך בכל יום יום" – פאסט זיך דאך, אז ער זאל אפגעבן א דאנק און לויב צום אויבערשטן יעדן טאג, "על עצם חסדו וטובו יתברך עליו" – אויף זיין

"כִּי כָל אָדָם כְּמוֹ שְׁהוּא" – ווייל יעדער מענטש – אזויווי ער שטייט און גייט (- אפילו אויב ער פירט זיך נאכנישט אויף - ווי א איד דארף זיך אויפפירן), אבער "מאחר שהוא בכלל ישראל" – וויבאלד ער איז דאך א חלק פונעם כלל ישראל, "ומניח טלית ותפלין בכל יום" – און דערצו לייגט ער דאך טלית און תפלין יעדן טאג, "ומיחד שמו יתברך פעמים בכל יום

טובות דער אויבערשטער האט געטון מיט אים פרייוואט, "מעודו עד אותו היום" - זינט ער איז געבוירן געווארן ביזן היינטיגן טאג.

פירט ער אויס אויף למעשה, אז עס איז נישט גענוג בלויז עס צו באמערקן אין מחשבה, נאר: "וְצִרְיָה לְהַרְגִיל אֶת עַצְמוֹ" - א מענטש דארף זיך צוגעוואוינען מיטן מויל, "לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לַה' יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ" - צו לויבן און דאנקען דעם אויבערשטן אויף אלע גוטע זאכן וואס ער האט געטון מיט אים.

אויבן האט ער דערמאנט, אז בשעת א מענטש איז אין א צרה, איז זיין הארץ פארקלעמט און ער קען נישט אריינגיין געהעריג אין עבודת ה'. און ער האט געזאגט, אז די עצה דערצו איז דער דרך פון הודאה. יעצט קומט ער צוריק און איז מסביר וויאזוי 'הודאה' וועט העלפן פאר דעם פראבלעם:

אויפהערן צו טון חסד און גוטס מיט אים, "וַיִּחַזַק אֶת לְבוֹ לְצַעַק וּלְהַתְחַנֵּן לַה' יִתְבָּרַךְ" - און אט דער געפיל וועט אים געבן חיזוק צו שרייען און זיך בעטן ביים אויבערשטן, "שִׁיְצִילְהוּ גַם עֵתָה מִכָּל הַצָּרוֹת וְהִסּוּרֵי" - אז אויך אינעם איצטיגן מצב זאל ער אים ראטעווען פון אלע צרות און ווייטאגן.

ער ברענגט אראפ א מקור וואו מען זעט, אז דורכן דאנקען אויף די גוטס, באקומט מען א כח פון 'בטחון'.

- דער באשעפער וואס ער האט מיר געהאלפן ביז יעצט און מיר געברענגט ביז קיין אדום, "הוא יובילנו עיר מבצר גם כן" - ער וועט מיר אויך העלפן איינצונעמען אט דעם באפאנצערטן שטאט. זעט מען אז ער האט גענוצט 'הודאה' אלס עצה אנצוקומען צו בטחון.

געוואלדיגן חסד און גוטסקייט וואס ער האט געטון מיט אים, "שָׁזָכָה לְהִיזוֹת בְּכָל יִשְׂרָאֵל מִקְבְּלֵי הַתּוֹרָה" - אז ער האט זוכה געווען צו זיין א חלק פון אזא 'כלל ישראל' וועלכע האט מקבל געווען די תורה.

דאס זענען בלויז די כלליות'דיגע טובות וועלכע מען קען דא אויסרעכענען, אבער "מִכָּל שָׁכֵן שָׁכַל אֶחָד יוֹדֵעַ בְּנַפְשׁוֹ" - אודאי איז פארהאן נאך אסאך מער טובות וואס א מענטש ווייסט אליינס ביי זיך, "כִּמּוֹ שְׂבוֹת נְפִלְאוֹת בְּפִרְטוּיֹת שְׁגֻמַּל ה' יִתְבָּרַךְ עִמּוֹ" - וויפיל געוואלדיגע

"וְעַל יְדֵי זֶה" - דורכדעם וואס א מענטש הייבט אָן צו דאנקען דעם אויבערשטן אויף זיינע חסדים, "יְהִיָּה לְבוֹ נְכוֹן בְּטוֹחַ" - וועט זיין הארץ זיך בארואיגן מיט א בטחון, "שְׁגַם עֵתָה ה' יִתְבָּרַךְ לֹא יִסִּיר חֶסְדּוֹ וְטוֹבוֹ מֵאַתּוֹ" - אז אויך יעצט - אין זיינע איצטיגע יסורים - וועט דער אויבערשטער נישט

"כִּמוֹ שְׂאֵמֵר דָּוִד מִי יבִלְנִי עִיר מִבְּצָר מִי נְחִי עַד אֲדוֹם" - אזוי האט דוד המלך געזאגט (תהלים קח, יא): "ווער וועט מיר אריינברענגען אינעם געפאנצערטן שטאט? דער וואס האט מיר געברענגט ביז אדום!", "היני" - דאס מיינט אזוי: "שְׁמִי שְׁעוֹר לִי עַד הַנֶּה וְנַחֲנִי עַד אֲדוֹם"

ער ברענגט אראפ עטליכע מקורות אז דורכן דאנקען אויף ביז אהער, באקומט מען א כח צו בעטן אויף ווייטער.

לאלקים תודה וכו' וקראני ביום צרה.
"היגו" – דאס מיינט אזוי: "שגם קדם שיוצאין מהצרה של עכשו וצריכין לקרותו יתברך" – נאך איידער מען גייט ארויס פון דעם איצטיגן פראבלעם, און מען דארף נאך בעטן דעם אויבערשטן אויף א ישועה, **"צריכין מקדם להביא תודה על העבר פנ"ל" –** דארף מען קודם כל ברענגען א 'קרבת תודה' צו דאנקען אויפן עבר, **"וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שצריכין להיות מודה על העבר ומבקש על להבא" –** און אזוי זאגט אויך די גמרא (ברכות נד.), אז א מענטש דארף קודם דאנקען אויף ביז אהער און דערנאך בעטן אויף ווייטער.

"וזה" – דער כח פון 'הודאה' צו עפענען דאס הארץ, זעט מען אין פסוק (תהלים יח, ד): **"מהלל אקרא ה'" –** איך רוף צום אויבערשטן מיט א געזאנג, **"שטרם שאני קורא אליו יתברך על צרותי" –** נאך איידער איך רוף צום אויבערשטן און בעט אים הילף אויף מיינע צרות, **"אני מהללו ומשבחו על הטובות והחסדים שעשה עמי עד הנה" –** דאנק איך אים קודם אויף די אלע חסדים און גוטע זאכן וואס ער האט געטון מיט מיר ביז היינט, **"כי דיקא על ידי זה אני יכול לקרותו פנ"ל" –** ווייל נאר דורכדעם, קען איך זיך בעטן צו אים. **"וזה" –** דאס זעט מען אויך אין נאך א פסוק (תהלים נ, יד): **"זבח**

יעצט וועט ער מסביר זיין ווי שווער עס טוט נישט די עצה פון 'תודה והודאה' – צו דאנקען אויף די גוטס וואס מען האט באקומען ביז אהער:

אלע דורות, אבער **"בפרט עתה בארץ הגלות" –** נאכמער איז עס היינט נוגע, ווען מיר האלטן שוין נאך אזא לאנגן גלות, **"שכמעט אין יום שאין צרתו מרבה מחברו חס ושלום" –** וואס היינט איז כמעט נישטא קיין טאג וואס די צרות ווערן נישט ערגער, **"והפרינסה דחוקה מאד" –** יעדער מענטש איז היינט זייער געדרוקט אין פרנסה.

"כי פשאין מזדים על העבר" – טאמער א מענטש דאנקט נישט קודם אויף אלעס ביז אהער, **"קשה מאד לקרותו יתברך" –** איז אים זייער שווער צו רעדן צום אויבערשטן, **"מגדל אטם הלב שנתאטם מרבוי הצרות פנ"ל" –** וויבאלד זיין הארץ איז אים אזוי פארקלעמט פון גרויס ווייטאג איבער די אלע צרות.

אינאמת'ן איז דאס געווען נוגע אין

נישט בלויז 'בגשמיות' מוטשעט מען זיך היינטיגע צייטן גאר שטארק, נאר אויך 'ברוחניות'; ווי ער איז ממשיך:

פארלייגט זיך היינט אויף דער לענג און דער ברייט, אריינצוכאפן יעדן איינעם

"והבעל דבר מתפשט על כל אחד ואחד לארץ ולרחב" – דער בעל דבר

אריינגיין אין עבודת ה', "אין מניחין אותו" - לאזט עס נישט דער בעל דבר צו, נאר פארקערט, "ומתגורין בו יותר חס ושלום" - מיט אזא מענטש וועלכער האט אזעלכע רצונות, רייצט ער זיך נאכמער. "ומעצם רבוי המניעות אין יכולין לפתח פה לפרש שיחתו לפניו יתברך" - וויבאלד עס איז אזוי שווער אויפן הארץ, קען א מענטש נישט עפענען זיין מויל זיך אויסצושמועסן פארן אויבערשטן.

נאכן דערהערן ווי שווער עס קומט אן צו רעדן צום אויבערשטן היינטיגע צייטן, שארפט ער מער אויס די עצה אויף למעשה פון 'תודה והודאה' - ספעציעל אויף דעם ענין פון תפלה:

"מעודו עד היום הזה" - פון ווען ער איז געבוירן געווארן ביזן היינטיגן טאג, "ועל ידי זה יתחזק לבבו לבטח בה" - און דורכדעם וועט ער באקומען הארציגע חיזוק זיך צו פארלאזן אויפן אויבערשטן, "שישמע תפלתו גם עתה" - און ער וועט גלייבן, אז אויך יעצט וועט דער אויבערשטער אויסהערן זיין תפלה, "ועל ידי זה יוכל להתקרב אליו יתברך ולפרש לפניו שיחתו כראוי פני" - און דורכדעם וואס ער וועט האבן אט דעם בטחון, וועט ער קענען ווערן נאנט צום אויבערשטן און זיך געהעריג אויסשמועסן פאר אים.

באזונדער, "והמחלקת והקטגוריה והקנאה והשנאה מתרבה בכל פעם" - אויך האלט אין איין ווערן ערגער צווישן מענטשן דער מציאות פון זיך קריגן מיט יענעם, בארעדן יענעם, מקנא זיין יענעם און אים פיינט האבן, "וכל מה שרוצים להתחיל לצאת ממה שצריכין לצאת ולהתקרב לאיזה עבודת ה'" - וויפיל א מענטש וויל כסדר אנהייבן ארויסצוגיין - פון וואו מען דארף ארויסגיין - און

"על פן צריכין לילך בדרך זה מאד" - דעריבער איז זייער וויכטיג צו גיין אויף דעם וועג פון 'הודאה', "שבכל פעם בבואו לפרש שיחתו לפני ה' יתברך" - יעדעס מאל וואס א מענטש קומט און וויל זיך אויסשמועסן זיין הארץ פארן אויבערשטן, "או להתקרב לאיזה דבר שבקדשה" - אזוי אויך, טאמער ער וויל אריינגיין אין סיי וועלכע זאך פון אידישקייט, "יזכיר את עצמו רבוי הטובות והחסדים שעשה ה' יתברך עמו" - זאל ער זיך דערמאנען די פילע טובות און חסדים וואס דער אויבערשטער האט געטון מיט אים,

- ה -

דער דרך פון 'תודה והודאה', זיך אוועקצושטעלן דאנקען דעם אויבערשטן - איז אן אור פון 'עולם הבא'. און כדי אז מיר זאלן דאס קענען אריינברענגען יעצט אין אונזער וועלט, מוזן מיר נוצן דעם כח פון 'קדושת שבת' וועלכע איז 'מעין עולם הבא'; ווי ער וועט יעצט מסביר זיין:

"וזה" - דער דרך פון דאנקען בשעת ווען מען איז נאכאלץ אין דער צרה, דער בחינה, "מה שצריכין להמשיך

קני האמת ברבוע הדבור וכו" – שיינט אריין די מדה פון 'אמת' אינעם 'דיבור' ה, און די דיבורים וואס דער מענטש רעדט - ווערן אמת'דיג, "שעל ידי זה זוכין להמשיך הקדשה והשמחה של שבת לששת ימי החל וכו" – און דורכדעם וואס דער מענטש רעדט אמת'דיג – ברענגט ער אריין די הייליגקייט און פרייליכקייט פון שבת אויף אינדערוואכן. זעט מען דאך, אז דורך 'הודאה' קומט מען אָן צו אריינשלעפן 'קדושת שבת' אויף די וואכנדיגע טעג, "עין שם" – קוק אריין אינעווייניג אין דער תורה דארט, וועסטו בעסער פארשטיין דעם ענין.

השמחה והקדשה של שבת לששת ימי החל" – פון אריינברענגען די פרייליכקייט און הייליגקייט פון שבת אויף אינדערוואכן, "המבאָר שם בסוף התורה הנ"ל" – וואס דאס ווערט ארומגערעדט ביים סוף פון דער אויבנדערמאנטער תורה ב' (אין ליקוטי מוהר"ן תנינא). און דארט זעט מען אז 'הודאה' האט א שייכות מיט דעם ענין פון אריינברענגען 'קדושת שבת' אין די וואכנדיגע טעג, "כי מבאָר שם" – ווייל מען זעט דאך דארט, "שעל ידי תודה הלכה" – אז דורכדעם וואס א מענטש דאנקט און לויבט, "זוכין שְׂאִירוֹ שְׁלֹשֶׁת

כדי צו פארשטיין וויאזוי עס געשעט בפועל, אז דורך 'הודאה' זאל מען אנהייבן צו שפירן 'קדושת שבת' אינמיטן א וואכנדיגן טאג, איז ער קודם מסביר דעם תורה'דיגן קשר פון 'הודאה' צו 'קדושת שבת'.

פארנומען בלויז מיט דאנקען און לויבן צום אויבערשטן, און די סיבה דערצו איז טאקע דאס וואס מען האט יעצט געזאגט, "כי אָז יתבטלו כל צרות העולם הָזֶה" – ווייל דעמאלט וועלן מיר ארויסגיין פון אלע פראבלעמען וואס מיר האבן יעצט אויף דער וועלט, "וְיִהְיֶה כְּלוֹ טוֹב" – און עס וועט זיין בלויז גוטס, "וְיַעֲסֻקוּ רַק בְּבַחֲיַת תּוֹדָה" – און דערפאר וועט מען זיין פארנומען בלויז מיט אן עבודה וועלכע איז די זעלבע בחינה ווי 'קרבת תודה', דאס מיינט, "לְהַזְדוּת וּלְהַלֵּל לְשֵׁמוֹ יִתְבָּרַךְ" – צו לויבן און דאנקען דעם הייליגן באשעפער.

"היגו" – דאס הייסט אזוי: "כי תודה מביאין" – דער חיוב צו ברענגען א 'קרבת תודה' אין בית המקדש, איז נאר "כְּשִׁיּוּצָאִין מֵהַצָּרָה" – נאכדעם וואס מען איז שוין ארויסגעגאנגען פון דער צרה, (אבער ווילאנג מען איז נאך אין דער צרה, איז נאכנישט חל דער חיוב פון 'קרבת תודה'). און די זעלבע זאך איז אויך כלפי די 'עבודה' פון 'תודה', פון דאנקען און לויבן דעם אויבערשטן – וואס דאס איז בעיקר נאר נאכן ארויסגיין פונעם פראבלעם, "כְּמוֹ שְׂמֵבֵאָר שָׁם" – ווי עס ווערט ערקלערט אין תורה ב', "כי לַעֲתִיד יִהְיֶה כְּלוֹ תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְשֵׁמוֹ יִתְבָּרַךְ" – אז לעתיד וועלן מיר זיין

ה. אין ליקוטי מוהר"ן דארט, טיילט ער איין די מדה פון אמת אין דריי שטריכן, און דעם 'דיבור' טיילט ער איין אויף פיר קאטעגאריעס. מיר האבן עס נישט אויסגערעדט דא, ווייל דאס איז א לענגערע שמועס פאר זיך, און איז נישט נוגע דא פאר דעם שטיקל ליקוטי הלכות.

קומט אויס: 'הודאה' איז איין זאך מיט 'קדושת שבת'. און דאס שפילט זיך אפ סיי בכלליות: ווען עס וועט זיין דער 'יום שכולו שבת' - וואס דעמאלט וועט מען נישט האבן מער קיין צרות - וועט מען נאר עוסק זיין אין 'הודאה'. און סיי בפרטיות: ווען א מענטש ווערט געהאלפן פון א געוויסן פראבלעם - וואס דאס איז א בחינה פון 'מנוחה' און 'שבייתה' - איז דעמאלט דער צייט צו ברענגען א 'קרבת תודה' (בזמן שבת המקדש היה קיים), און צו טון די 'עבודה' פון 'תודה' - וואס דאס איז 'דאנקען און לויבן'.

דא קומט ער אבער מחדש זיין א נייע נקודה אין דעם ענין:

'אינגאנצן גוט', אזוי אויך, יעדן שבת איז אויך 'אינגאנצן גוט'. ווידעראום, "ימי החל" - די וואכנדיגע טעג, "הוא בחינת העולם הזה" - דאס איז דער ריכטיגער 'עולם הזה', "שמלא יסורים וצרות רחמנא לצלן" - ווייל יעצט אינעם עולם הזה זענען מענטשן פול מיט צרות און ווייטאגן רחמנא לצלן, "כמו שכתוב: אדם לעמל יולד" - אזוי שטייט טאקע אין פסוק (איוב ה, ז) אויף דער איצטיגער וועלט, אז 'פון ווען א מענטש ווערט געבוירן - גייט ער דורך שוועריקייטן'. "וכתיב: גם כל ימיו פעס ומכאובות" - אין אן אנדערן פסוק שטייט (קהלת ה, טז), אז 'דאס גאנצע לעבן פון א מענטש איז איין שטיק אויפרעגעניש און ווייטאגן'.

איידער ער איז מסביר 'אונזער עבודה' פון אריינברענגען דעם 'עולם הבא' אינעם 'עולם הזה' - וועט ער קודם אויפווייזן אז 'מצד דעם אויבערשטן ווערט כסדר אריינגעברענגט דער 'עולם הבא' אינעם 'עולם הזה'.

בכל פעם יסורי וצרות העולם הזה - און ער האלט אין איין אוועקנעמען פון א מענטש די ווייטאגן און צרות פונעם עולם הזה, "בחסדו וטובו וישועתו" - דאס שטאמט אלעס פונעם אויבערשטנס גוטע חסדים און הילף, "שממתנהג עמנו בכל יום ויום" - וואס ער העלפט אונז יעדן איינציגסטן טאג.

"אבל" - אבער עס איז נישט גענוג אז לעתיד וועט מען זיין הייליג, נאר **"צריכין להמשיך קדשת העולם הבא גם בהעולם הזה"** - מען דארף אריינברענגען שוין יעצט אין דער יעצטיגער וועלט - די 'קדושה' פון יענע וועלט. **"שזהו בחינת להמשיך קדשת שבת לימי החל"** - דאס איז אייניג מיט דער בחינה [וועלכע שטייט דא אין תורה ב'] פון אריינברענגען 'קדושת שבת' אין די וואכנדיגע טעג. און ער איז מסביר דעם קשר: **"כי שבת בחינת עולם הבא"** - יעדעס מאל וואס עס קומט שבת - שפילט זיך אפ אויף א קליינעם פארנעם א בחינה פון 'עולם הבא', **"שכלו טוב"** - ווייל פונקט ווי דעמאלט וועט זיין

"אבל" - אבער דער 'עולם הזה' איז נישט אינגאנצן שווארץ, ווייל **"ה' יתברך הפץ בקיום העולם"** - דער אויבערשטער וויל אז די וועלט זאל זיך קענען האלטן, (דאס הייסט, מענטשן זאלן קענען דורכטראגן דאס לעבן אויף דער וועלט), **"וממתיק"** - דעריבער ברענגט דער אויבערשטער אריין א זיסקייט, **"ומבטל"**

דער אויבערשטער טוט שוין יעצט – אינעם 'עולם הזה', געוואלדיגע חסדים – וועלכע קומען פונעם 'עולם הבא'. אויב אזוי איז שווער: פון וואס באשטייט אונזער עבודה, פון אריינברענגען דעם 'עולם הבא' אינעם 'עולם הזה'? עס געשעט דאך שוין סיי ווי? אויף דעם זאגט ער ווייטער:

"וְצִרְיִין לְהַסְתַּכֵּל עַל זֶה הַיָּטֵב" – אויבערשטער טוט מיט אונז, **"וְלִהְבִּיא תוֹדָה וְהוֹדָאָה עַל זֶה פְּנִ"ל"** – און צו ברענגען א 'קרבת תודה' דערויף, דאס הייסט, צו דאנקען אויף די אלע זאכן.

יעצט קומט ער ענדליך אן צום אויספיר, וויאזוי עס געשעט אז דורך 'הודאה' ברענגט מען אריין 'קדושת שבת' אין די 'ימות החול', 'עולם הבא' אינעם 'עולם הזה'.

"וְזֶה" – און דאס וואס א מענטש באמערקט די גוטס און ער דאנקט אויף דעם, **"בְּחִינַת"** – דאס גייט אינאיינעם מיט דער בחינה וואס מען רעדט ארום אין תורה ב', **"שִׁמְמִשְׁכִּין הַקִּדְשָׁה וְהַשְּׂמֵחָה שֶׁל שַׁבָּת"** – אז מיר ברענגען אריין די הייליגקייט און פרייליכקייט פון שבת, **"לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל"** – צו די זעקס וואכנדיגע טעג, **"הַיָּגוּן"** – וואס ווען מען רעדט אויף א כלליות'דיגן פארנעם, מיינט דאס:

"הַקִּדְשָׁה וְהַשְּׂמֵחָה שֶׁל עוֹלָם הַבָּא" – אז מען נעמט די הייליגקייט און פרייליכקייט פון דער קומענדיגער וועלט, **"שֶׁהוּא כְּלוֹ שַׁבָּת"** – וואס יענע וועלט איז איין שטיק 'שבת', **"שָׂאֵז עֵקֶר הַתּוֹדָה וְהוֹדָאָה"** – וואס דעמאלט וועט זיין דער עיקר צייט פון דאנקען און לויבן (וויבאלד מען וועט שוין זיין פטור פון אלע צרות און פראבלעמען), **"יְמִשְׁכּוּ גַם בְּעוֹלָם הַזֶּה"** – אט דאס ברענגט מען אריין אויך אין דער איצטיגער וועלט.

דא גייט ער א טריט ווייטער, אז נישט בלויז אין די געווענליכע צייטן פון דעם 'עולם הזה' זאל מען אריינברענגען די 'שמחה' פון 'עולם הבא', נאר אפילו אין אן 'עת צרה', ווי ער איז מסביר:

"גַּם בְּעַת צָרָה" – אפילו אין א צייט וואס דער מענטש גייט דורך א צרה, אויך דארט דארף מען אריינברענגען די פרייליכקייט פון 'עולם הבא'. וואס אויף למעשה מיינט דאס: **"שָׂאֵפְלוּ בְּעַת צָרָה חַס וְשְׁלוֹם"** – אז אפילו בשעת ווען מען געפונט זיך אין א שווערע צייט, **"יְסַתְּפְלוּ עַל הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשָׂה ה' יְתַבָּרַךְ עִמָּנוּ עַד הַנֶּה"** – זאל מען קוקן און באמערקן די גוטע זאכן וואס דער אויבערשטער האט געטון מיט אונז ביז היינט. און נישט בלויז זייטיגע גוטע זאכן – וועלכע האבן נישט צוטון מיט דעם פראבלעם, נאר **"וְגַם בְּהַצָּרָה בְּעֲצָמָה"** – אפילו אין דעם פראבלעם זעלבסט, **"בְּיָדָאֵי יֵשׁ אִיזְהוּ הַרְחֵבָה"** – איז זיכער פארהאן א געוויסע דערלייכטערונג וועלכע מאכט עס גרינגער. און אפילו מען זעט עס נישט פון אויבנאויף, אבער **"בְּשִׁמְסִתְּכֵלִין הַיָּטֵב"** – ווען מען קוקט גוט – באמערקט מען

אויבערשטן, אז אפילו אין די ענגשאפט האט ער אים אויך דערלייכטערט, "עין שם היטב" - לערן גוט אפ יענעם שטיקל ליקוטי מוהר"ן אינעווייניג, וועסטו עס גוט פארשטיין.

עס; "כמו שמבאר אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה" - ווי דער רבי זכרוננו לברכה האט מסביר געווען (ליקוטי מוהר"ן סי' קצה) - זיך שטעלנדיג "על פסוק בצר הרחבת ל"י" - אויפן פסוק (תהלים ד, ב) וואס דוד המלך דאנקט דעם

נאכדעם וואס מען ברענגט אריין די 'שמחה' פון 'עולם הבא' אינעם 'עולם הזה' - דורכדעם וואס מען באמערקט און מען פריידט זיך מיט אלע גוטע זאכן - קומט יעצט די רייע אריינצוברענגען די 'הודאה' פון 'עולם הבא' אינעם 'עולם הזה' - צו אנהייבן דאנקען מיטן מויל; ווי ער איז ממשיך:

להבא פנ"ל" - קען ער רופן און שרייען צום אויבערשטן, אז ער זאל אים ווייטער העלפן. "וזה" - און דער מהלך פון דאנקען אויף ביז אהער און בעטן אויף ווייטער, "בחינת" - מיט דעם איז מען מקיים דאס וואס שטייט אין פסוק (תהלים קטז, יז) אז דוד המלך זאגט צום אויבערשטן: "לך אֶזְבַּח זִבַּח תּוֹדָה" - איך וועל שחט'ן א 'קרבן תודה' פאר דיר, "ובשם ה' אֶקְרָא" - און דורכדעם וועל איך האבן כח צו רופן און בעטן דעם אויבערשטן, "היגו פנ"ל".

"ועל ידי זה" - דורכדעם וואס דער מענטש באמערקט אלע גוטע זאכן וואס דער אויבערשטער האט געטון מיט אים, "צריכין להביא תודה" - שפירט ער אז ער מוז ברענגען א 'קרבן תודה', וואס היינטיגע צייטן מיינט עס: "להודות ולהלל לשמו יתברך על העבר" - צו דאנקען און לויבן דעם הייליגן באשעפער אויף ביז אהער. "ועל ידי זה" - און דורכדעם וואס ער דאנקט טאקע דעם אויבערשטן, [וואס דאס עפנט אויף זיין פארקלעמט הארץ], "יכולין לקרותו ולצעק אליו על

- 1 -

דער דרך פון דאנקען דעם אויבערשטן בשעת ווען מען איז נאך אין דער צרה, איז נישט קיין נייער דרך, נאר מען טרעפט עס שוין ביי דוד המלך, וואס בשעת ווען ער איז געווען אין די שרעקליכסטע צרה וואס מען קען זיך נאר פארשטעלן - האט ער אנגעהויבן דאנקען דעם אויבערשטן.

זענען מיינע שונאים". "ואמר רבותינו זכרונם לברכה" - פרעגט די גמרא (ברכות ז:): אויף דעם: "מזמור לדוד" - דאס איז דען א געזאנג פון דוד? "קינה לדוד מבעה לה" - עס וואלט געדארפט שטיין 'קינה לדוד', אז דא האט דוד המלך געקלאגט?! "אלא" - ענטפערט די

"וזה" - און דער דרך פון דאנקען בשעת א צרה, שטייט בעצם אין תהלים (ג, א): "מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו י"י מה רבו צרי וכי" - בשעת ווען דוד המלך איז אנטלאפן פון זיין זון אבשלום, האט ער פארפאסט א 'מזמור', ווי ער בעט זיך: "באשעפער, ווי גרויס

וואס האט אים דערפריידט, "שָׂרָאָה תִּכְסִּיסוּ קִמְתֵּי וְכוּ" - אז ער האט געזען אז זיין סוויטע, דאס הייסט, די סנהדרין, זענען אויף זיין זייט. און צוליב די גוטע זאכן וואס דוד האט דא געזען, האט ער אנגעפאנגען צו זינגען א 'מזמור' צום אויבערשטן.

ווען מען ענדיגט לערנען דעם שטיקל גמרא, קען מען ארויסגיין מיט א בליק, כאילו דוד המלך איז בכלל נישט געווען צובראכן פון דעם שרעקליכן אומגליק, אז זיין אייגענער זון האט אויסגערופן אן אויפשטאנד קעגן אים, נאר ער איז גאר געווען פרייליך דערמיט.

אבער אודאי לייגט זיך דאס נישט אויפן זינען; ווי ער שמועסט יעצט אויס:

נאר דער קאפיטל הייבט זיך אָן, הערט זיך אויף דער נוסח פון 'געזאנג', "רַק מְלִשׁוֹן צַעֲקָה גְדוֹלָה" - און עס הייבט זיך אָן א גרויסע וויי געשריי, "כִּמּוֹ שְׂפָתַיב שֵׁם: ה' מִה רַבּוּ צְרֵי רַבִּים וְכוּ" - ווי ער הייבט אָן צו שרייען: "באשעפער, אזויפיל שונאים האבן זיך ארויסגעשטעלט קעגן מיר!". נו, זעט מען דאך, אז ער איז גארנישט געווען אזוי פרייליך און גוטמוטיג, אז עס איז בלויז אן אייגן קינד, נאר ער איז געווען זייער פארביטערט פונעם מצב, טא, פארוואס הייבט ער אָן מיט א 'געזאנג', און באלד גייט ער אריבער צו א געשריי?

"אִף כָּל זֶה הוּא עֲנִין הַנְּל" - נאר דא זעט מען, אז דוד המלך איז ממש געגאנגען אויף דעם מהלך וואס מיר האבן דא פריער גערעדט, "שִׁדּוּד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם רָאָה אֶת עַצְמוֹ אִז בְּצָרָה גְדוֹלָה וּמְרָה מְאֹד מְאֹד" - דוד המלך האט זיך דעמאלט דערזען אין א גאר גאר ביטערע און שווערע צרה, "שִׁהְכַרַח לְבָרַח מִפְּנֵי אֲבִשְׁלוֹם בְּנוֹ" - אז ער מוז

גמרא: "כִּיּוֹן שְׂרָאָה שְׁבָנוּ הוּא" - איינמאל דוד המלך האט געזען אז דער שונא איז נישט קיין אנדערער ווי זיין אייגן קינד, "שִׁמַּח" - האט ער זיך געפריידט (וויבאלד געווענליך האט א זון רחמנות אויף א טאטן, און ער וועט אים נישט הרגענען). "דָּבַר אַחֲרֵי" - נאך א גוטע זאך

"וְאַחֲרֵי קִשָּׁה" - כאטש די גמרא האט טאקע פארענטפערט דעם לשון 'מזמור', אז דאס גייט ארויף אויף די גוטע זאכן, איז אבער נאכאלץ שווער "עַל דּוֹד בְּעַצְמוֹ" - ווען מען לייגט זיך אריין אין דוד המלך'ס דעמאלטדיגער מצב, "מִה רָאָה עַל כָּכָה" - פארוואס טאקע האט ער איינגעזען צו נעמען אזא מאדנעם מהלך פון 'דאנקען' אויף די פאָר גוטע זאכן, "בְּעֵת צָרָה גְדוֹלָה כְּזֹאת בְּעֵת שְׁבָרַח מֵאֲבִשְׁלוֹם" - אין דער צייט וואס ער געפונט זיך אין אזא מין צרה, אז ער דארף ממש אנטלויפן פון אבשלום, "לְבַקֵּשׁ לְמִצָּא בְּהִצְרָה אֵיזָה הַרְוָחָה" - פונקט דעמאלט זוכט ער זיך דוקא אנצוכאפן אין עפעס א פארשטופטע דערלייכטערונג אין דער צרה, "וּלְזַמֵּר עַל זֶה לַה' יִתְבָּרַךְ?" - און ער נעמט זיך זינגען צום אויבערשטן אויף דעם חסד?! וואס איז פשט אין דעם!?

"וְגַם" - נאך א קושיא איז שווער: "לְכַאוֹרָה הַתְּחִלַּת הַמְּזִמּוֹר אֵינּוּ מְדַבֵּר מְלִשׁוֹן זְמֵר" - באלד אין פסוק ב', ווי

אז דאס איז געשען דורך אזא שלעכטע פאסירונג וואס האט זיך דארט אפגעטון צווישן זיינע דריי קינדער, אמנון, תמר און אבשלום, "ומעצם מרירת צרתו שגדלה מאד" - דוד המלך איז דעמאלט געווען אין א ביטערע צרה ביז גאר.

נעבעך אנטלויפן פון זיין אייגן קינד אבשלום. און נישט נאר דער עצם המעשה איז געווען אזוי ביטער, נאר אויך דער וועג וויאזוי דאס האט זיך געקוילערט - ביז מען איז אנגעקומען דערצו, "על ידי מעשה רעה קזאת שנעשה מאמנון ותמר ואבשלום בניו" -

אויב איז די מעשה אליינס נישט געווען גענוג ביטער, איז נאך צוגעקומען דערצו א ים פון 'חלישות הדעת':

האסטו שוין מער נישט קיין שום האפענונג געהאלפן צו ווערן!". "וכמבאר בזה המזמור בעצמו" - ווי דוד המלך שמועסט דאס אויס טאקע אין דעם אויבנדערמאנטן קאפיטל; "כמו שכתוב שם" - ווי עס שטייט דארט אין פסוק: "רבים אמרים לנפשי אין ישועתה לו באלקים סלה" - אסאך מענטשן זאגן מיר: "דער אויבערשטער וועט דיר שוין קיינמאל נישט העלפן", "ופרש רש"י" - און רש"י איז מסביר, פארוואס די מענטשן זאגן דאס: "בשביל אותו העון" - צוליב די זינד פון בת שבע.

"בפרט" - דער מצב איז נאך געווען אסאך מער ביטער, וויבאלד "שהבעל דבר רצה להפילו בעיני דעתו מאד מאד" - דער בעל דבר האט פרובירט צו צוברעכן דוד המלך'ס גייסט אויף גאר גאר א שטארקן פארנעם, "כי אמר לו בלבו" - דער בעל דבר האט אים אריינגערעדט אין הארצן אריין: "הנך רואה" - "דו זעסט דאך קלאר, "שפל זה בא עליך על מעשה דבת שבע" - אז די גאנצע זאך דא, איז נאר געשען צוליב דיין חטא וואס דו האסט געזינדיגט מיט בת שבע, "ושוב אין לך תקוה חס ושלום" - נו, אויב אזוי,

נאכדעם וואס מען פארשטייט אביסל די געוואלדיגע צרה אין וואס דוד המלך האט זיך דעמאלט געפונען, סיי בגשמיות - די סכנה און דאס אנטלויפן פון אן אייגן קינד, און סיי בנפש - דער געוואלדיגער חלישות הדעת און יאוש וואס האט אים געוואלט ארומנעמען - קען מען אביסל פארשטיין, ווי שטארק זיין הארץ איז דעמאלט געווען פארקלעמט און פארקנאקט; ווי ער איז מסביר:

איז זיין הייליגער מח געווארן צומישט, "עד שלא היה יכל אפלו לפרש שיהתו" - אזוי ווייט, אז ער האט זיך אפילו נישט

"ומעצם צרתו עד הנפש" - וויבאלד די צרות האבן אנגערירט ביזן פינטעלע פונעם נפש, "נתבלבל דעתו הקדושה" -

1. די מעשה אין קורצן: 'אבשלום' האט געהאט א שוועסטער 'תמר' - וואס זיי ביידע זענען געווען קינדער פון איין מאמע. 'אמנון' איז אויך געווען א זון פון דוד המלך, אבער פון אן אנדערע ווייב. אמנון האט געטשעפעט מיט תמר, און צוליב דעם האט אים אבשלום געהרג'עט. פאר דוד המלך האט זייער וויי געטון אז איין זון האט געהרג'עט דעם צווייטן זון, דעריבער

געקענט אויסשמועסן, "וְלַצֶּעֶק לֵה' יִתְבָּרַךְ כְּדָרְכוֹ" - און ער האט ניטאמאל געקענט שרייען צום אויבערשטן; ווי ער פלעגט שטענדיג טון. "כִּי הַצְּרוֹת רַחֲמָנָא לְצַלָן יְכוּלִין חֶסֶד וְשָׁלוֹם לְעַקֵּם הַלֵּב מֵאֵד מֵה' יִתְבָּרַךְ רַחֲמָנָא לְצַלָן" - ווייל דאס איז די טבע פון צרות, אז זיי קענען אזוי ווייט פארקלעמען דאס הארץ, ביז מען ווערט ממש פארקרוםט און דערווייטערט פונעם אויבערשטן רחמנא ליצלן, "עַד" - די זאך גייט אזוי ווייט, "שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֹנִם לְבִרְכָה עַל דָּוִד" - אז חז"ל זאגן גאר (סנהדרין קז.) אויף דוד המלך, "שְׂאֵז

בְּבִרְחוֹ מֵאֲבִשְׁלוֹם" - אז דעמאלט בשעת'ן אנטלויפן פון אבשלום, "בְּקֶשׁ לְעַבַד עֲבוּדָה זָרָה" - האט ער געוואלט דינען עבודה זרה (כדי צו פארמיידן א חילול ה' עיי"ש), "כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ עַל פְּסוּק: וַיְהִי דָוִד בָּא עַד הָרֹאשׁ אֲשֶׁר יִשְׁתַּחֲוֶה שָׁם וְכוּ" - ווי חז"ל לערנען דאס ארויס פונעם פסוק (שמואל ב טז, לב) וואס עס שטייט: "דוד איז געקומען ביזן שפיץ בארג וואו ער פלעגט זיך בוקן דארט צום אויבערשטן", זאגט די גמרא, אז ער האט זיך געוואלט בוקן צו די עבודה זרה וועלכע ווערט אנגערופן 'ראש'.

פון דאס וואס מען זעט ביי דוד המלך, קען מען זיך אפלערנען אויף יעדן מענטש, ווי ווייט א צרה קען אים אוועקפירן פונעם אויבערשטן; ווי ער איז מסביר:

- ביז ער הייבט אָן צו טראכטן קושיות אויפן אויבערשטן, "בְּבַחֲנִית" - ווי עס שטייט אין פסוק (משלי יט, א): "אֵוֹלֵת אָדָם תְּסַלֵּף דָּרְכוֹ" - די נארישקייט פונעם מענטש וועלכער זינדאגט, דאס ברענגט שפעטער עונשים, אז עס גייט אים נישט ווי עס דארף צו זיין, "וְעַל ה' יִזְעַף לְבוֹ" - און ווען דאס פאסירט, ווערט ער נאכדעם גערעגט אויפן אויבערשטן. פון דעם זעט מען, אז צרות קענען אָנברענגען קושיות אין א מענטש'נס הארץ.

"כִּי כְּשֶׂאֲדָם בְּצָרָה חֶסֶד וְשָׁלוֹם" - בשעת ווען א מענטש געפונט זיך חס ושלום אין א צרה, איז ער נישט בלויז א גשמיות'דיגע סכנה, נאר "הוא בְּסִכְנָה גְדוּלָה גַם בְּעִנְיַן כְּשִׁרוּתוֹ וַיְהִי דוּתוֹ" - זיין גאנצע אידישקייט און ערליכקייט הענגט אין א גרויסע סכנה, "כִּי לְפַעְמִים נִתְעַקֵּם הַלֵּב מֵאֵד עַל יְדֵי הַצְּרוֹת וַיְהִי סוּרִין" - ווייל עס איז פארהאן אמאל, אז דורך די אלע צרות און ווייטאגן וואס דער מענטש גייט נעבעך דורך, ווערט אים זיין הארץ פארדרייט, "עַד שֶׁמֵּהֲרַר אַחַר ה' יִתְבָּרַךְ"

*

מענין לענין, גייט ער יעצט אריין אין א זייטיגן שמועס, אז אין יעדן סארט מצב אין דער וועלט איז פארהאן א 'בחירה' און אלעס איז א 'נסיון', און עס זענען פארהאן מענטשן וועלכע שטייען ביי דעם נסיון, און עס איז פארהאן מענטשן

האט ער ארויסגעוויזן א קאלטקייט צו אבשלום. און צוליב דעם (כ"פ המלבי"ם ש"ב טו, א) האט אבשלום דערקלערט אן אויפשטאנד קעגן זיין טאטן דוד המלך.

וועלכע פאלן דורך. און א מענטש דארף זיך מחזק זיין זיך צו דערהאלטן אין יעדן מצב.

"כִּי בָּזָה הָעוֹלָם" - ווילאנג א מענטש געפונט זיך אויף דער וועלט, **"יֵשׁ לְהֶאָדָם בְּחִירָה תְּמִיד"** - האט ער א גאנצן צייט 'בחירה' - ער קען אויסוועלן וועלכן וועג צו נעמען, **"וְכָל מֵה שְׁשׁוּלַח ה' יִתְבָּרַךְ"** - אלץ וואס דער אויבערשטער שיקט

קודם שמועסט ער אויס די 'בחירה' פון 'נסיון העושר':

"וְכִמּוֹ שֶׁשָּׂפָה יִתְבָּרַךְ שׁוֹלַח לְאָדָם טוֹבוֹת" - ווען דער אויבערשטער שיקט פאר א מענטש גוטע זאכן, ווי למשל: **"בְּנִים וְעִשְׂרֹת וְכָל טוֹב"** - קינדער, געלט און אלעס גוטס, איז פארהאן דערין צוויי וועגן וואס א מענטש קען נעמען דערצו, **"יֵשׁ"** - עס זענען פארהאן געוויסע מענטשן, **"שֶׁמֶפִּיר חֲסָדֵי ה' וְטוֹבוֹ עֲלָיו"** - וואס ער זעט איין וויפיל חסדים און גוטס דער אויבערשטער טוט מיט אים, **"וּמִתְעוֹרֵר עַל יְדֵי זֶה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו"** - און דורכדעם ווערט ער אויפגעוועקט

צו ווערן נאנט צום אויבערשטן, **"בְּצִדְקָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים וְכוּ"** - ער גיבט צדקה פון זיין פארמעגן און ער טוט גוטע מעשים, און אזוי ווייטער. **"וְיֵשׁ"** - און עס זענען אבער פארהאן געוויסע מענטשן **"חֶסֶד וְשְׁלוֹם לְהֶפְרֵךְ"** - וואס זיי טוען חס ושלום פארקערט, **"בְּחִינַת"** - אויף דעם אופן וואס דער פסוק זאגט (דברים לב, טו): **"וְיִשְׁמַן יִשְׂרָאֵל וְיִבְעֹט וְכוּ"** - דער איד איז געווארן פעט פון אזויפיל גוטס, און ער האט געקאָפּעט אינעם אויבערשטן מיט א גאווה.

זעט מען פון דא, אז ביי 'נסיון העושר' איז פארהאן א 'בחירה' צי א מענטש זאל ווערן נענטער צום אויבערשטן דורכדעם, צי זאל ער ווערן דערווייטערט פונעם אויבערשטן. און יעצט וועט ער אויסשמועסן די זעלבע זאך כלפי דעם 'נסיון העושר'; ווי ער איז מסביר:

"כִּמּוֹ כֵּן לְהֶפְרֵךְ" - די זעלבע 'בחירה' - צווישן צוויי וועגן - איז אויך פארהאן ביי א פארקערטן פאל, **"כִּשְׂפָה יִתְבָּרַךְ מְנַסָּה"** - ווען דער אויבערשטער פרובירט אויס די געטרייאפט פונעם מענטש, **"וּמִיִּסְדֵּר אֶת הָאָדָם בְּיִסּוּרֵין וְצָרוֹת חֶסֶד וְשְׁלוֹם"** - און ער ברענגט אויפן מענטש ווייטאגליכע צרות חס ושלום; ווי צום ביישפיל: **"בְּעִנְיֹת"** - דער מענטש

איז אַרים און האט נישט קיין פרוטה צו דער נשמה, **"וְדַחְקוֹת"** - אדער דער מענטש איז אונטער גרויס דרוק [פון פארשידענע פאַקטאָרן וועלכע צוקוועטשן אים] (ווי למשל, א קליינע דירה, חובות, וכדומה), **"וְרַדִּיפוֹת"** - אדער דער מענטש שטייט אויס 'רדיפות' - וואס זיינע ארומיגע טשעפן אים און דערגייען אים די יארן, **"וְכוּ רַחֲמָנָא לְצִלָּן"** - און

אזוי ווייטער אלערליי צרות רחמנא ליצלן, "הוא גם כן בְּנִסְיוֹן גָּדוֹל" - אין נסיון.

יסורים איז א וועג וויאזוי דער אויבערשטער רופט א מענטש, אבער דער מענטש האט א נסיון צי ער זאל זיך צוהערן דערצו און ווערן נענטער, אדער חלילה ווערו מער דערווייטערט; ווי ער איז מסביר:

יְדֵי הַצָּרוֹת חֵס וְשְׁלוֹם נִתְעַקֵּם לְבוֹ בְּיֹתֵר מֵה' יִתְבָּרַךְ" - אז דורך די צרות ווערט ער נאכמער דערווייטערט און ער באקומט א קרום הארץ צום אויבערשטן, "כְּמֹ שְׂאֵמְרוּ רְבוּתֵינוּ זְכָרוֹנֵם לְבִרְכָה לְעִנְיָן הָעֲנִיּוֹת" - פונקט ווי חז"ל זאגן (עירובין מא:): כּלפֿי דעם ענין פון ארימקייט, "שְׂמַעְבִּיר עַל דַּעַת קוֹנוֹ" - אז דאס שלעפט אראפ דעם מענטש פון אידישקייט, "וְכֵן מִבְּאֵר בְּדַבְרֵי אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכָרוֹנוּ לְבִרְכָה" - און אזוי שטייט אויך פונעם רבי'ן זכרונו לברכה, "שְׁבַעַת צָרָה חֵס וְשְׁלוֹם" - אז בשעת ווען א מענטש איז אין א צרה, "צְרִיכִין לְהִתְחַזֵּק מֵאֵד מֵאֵד כְּנֶגֶד הַיָּצֵר הָרַע" - דארף ער זיך דעמאלט האלטן גאר גאר שטארק קעגן דעם יצר הרע, "מִחֲמַת שְׂשָׁרְשׁוֹ נִמְשָׁךְ מִדֵּינִים" - וויבאלד דער שורש פון וואו דער יצר הרע קומט, איז פון 'דינים', וואס פון דארט קומען אויך אלע צרות, "עֵינֵי שָׁם בְּמֵאֵמָר לְהִתְחַזֵּק בְּכֹל פַּעַם כְּנֶגֶד הַיָּצֵר הָרַע" - צו פארשטיין בעסער, קוק אריין אינעווייניג אין ליקוטי מוהר"ן (סי' עב).

"כִּי ה' יִתְבָּרַךְ שָׁלַח עָלָיו הַכֹּל לְטוֹבָה" - ווייל אינ'אמת'ן, האט דאך דער אויבערשטער געברענגט די אלע צרות אויף אים בלויז ווייל ער וויל זיין גוטס. און איינע פון די גוטע סיבות פון יסורים איז: "כְּדֵי שְׂיִכָּר עַל יְדֵי זֶה לְשׁוֹב אֱלֹוֹ" - ווייל ער וויל אים דערמאנען זיך צוריק צו קערן צו אים, "כְּמֹ שְׂפָתוֹב: וַיֹּאמֶר כִּי יִשׁוּבוּן מֵאֵוֹן וְכוּ" - ווי דער פסוק זאגט (איוב לו, ט): "דער אויבערשטער ברענגט יסורים און ער זאגט, אז דורכדעם וועלן זיי זיך צוריק קערן פון זייערע זינד". און דעריבער איז נישטא קיין עכטע סיבה, פארוואס א מענטש זאל ווערן דערווייטערט פונעם אויבערשטן דורך די יסורים. "אָבֵל" - אבער פונדעסטוועגן איז ליידער דער פאקט, "מִחֲמַת גָּדֹל כַּח הַבְּחִירָה" - וואס דער פאקט קומט פונעם גרויסן 'כח הבחירה' וואס דער אויבערשטער האט איבערגעגעבן פארן מענטש, "יֵשׁ לַפְּעִמִּים" - אז צומאל מאכט זיך, "שְׂאֵדְרָבָא" - אז די צרות ברענגען פונקט דאס פארקערטע, "עַל

וויבאלד א מענטש האט א 'בחירה' סיי ווען עס גייט אים גוט און סיי ווען עס גייט אים שלעכט, קומט אויס, אז עס ווענדט זיך נישט אינעם 'מצב', נאר עס

ז. אין ליקוטי מוהר"ן סי' ס"ה ווערט אויסגערעכנט צוויי סיבות פארוואס יסורים זענען גאר א טובה, אדער ווייל זיי דערמאנען אים תשובה צו טון, אדער ווייל זיי רייבן אים אויס פון די פריערדיגע חטאים.

ווענדט זיך אינעם 'מענטש', טאמער איז ער אן ערליכער איד וועלכער איז געטריי צום אויבערשטן - וועט ער אלעמאל בלייבן געטריי, און טאמער איז ער נישט אמת'דיג ערליך - וועט ער אלעמאל פאלן פונעם נסיון; ווי ער ברענגט יעצט פסוקים דערויף:

"וְעַל כֵּן" - וויבאלד א מענטש האט שטענדיג א נסיון, "נֹאמַר בְּרָשָׁעִים" - דערפאר שטייט אויף די רשעים, א פסוק (משלי כט, ט): **"וְרָגוּ" -** סיי ווען דער אויבערשטער ווייזט אים א פנים פון 'ברוגז', **"וְשָׁחַק" -** און סיי ווען דער אויבערשטער שמייכלט צו אים, **"וְאִין נַחַת" -** האט מען קיינמאל נישט קיין נחת פון אים, ווייל ער פאלט שטענדיג דורך אינעם נסיון. **"אֲבָל בְּצַדִּיקִים" -** ווידעראום ביי די צדיקים איז פונקט פארקערט, **"נֹאמַר" -** ווי עס שטייט אין פסוק (תהלים נו, יא): **"בַּה' אֶהְלֵל דְבַר בְּאֱלֹקִים אֶהְלֵל דְבַר" -** סיי ווען עס איז

שם הו"ה און סיי ווען עס איז שם 'אלקים' - דאנק איך דעם אויבערשטן; וואס דער פשט דערין איז: **"כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רָשִׁי שָׁם" -** ווי רש"י איז דארט מסביר: **"בֵּין שְׂבָא עִמִּי בְּמִדַּת הַרְחָמִים בֵּין בְּמִדַּת הַדִּין וְכוּ" -** סיי ווען דער אויבערשטער פירט זיך צו מיר מיט 'מדת הרחמים' - ארויסצואווייזן זיין רחמנות צו מיר, און סיי ווען ער פירט זיך צו מיר מיט 'מדת הדין' - ארויסצואווייזן זיין שטרענגקייט צו מיר - בין איך אים שטענדיג דאנקבאר. ווייל א צדיק איז געטריי פארן אויבערשטן אין יעדן מצב און נסיון.

וועט א מענטש מיינען, אז יעדער מענטש איז שוין אויסגעשטעלט פון פאראויס, צי ער באלאנגט צווישן די צדיקים אדער רשעים, און עס איז שוין נישטא קיין ברירה אויסצואוועלן יעדעס מאל וויאזוי צו רעאגירן צום נסיון, אויף דעם זאגט ער יעצט, אז עס איז נישט אזוי.

"אֲבָל" - כאטש עס צוטיילט זיך צווישן צדיקים און רשעים, **"עַל כֵּן פְּנִים" -** מיט דעם אלעמען, **"הָאָדָם יֵשׁ לוֹ בְּחִירָה תְּמִיד וְכֹנֵן ל" -** יעדער מענטש האט שטענדיג אן אייגענע בחירה אויסצואוועלן צווישן די צוויי וועגן, און עס איז נישט געוואנדן איין נסיון אינעם אנדערן נסיון, נאר **"וּבְכָל דְבַר" -** ביי יעדע מינדעסטע זאך (-בפרטיות) וואס פאסירט אים, **"וּבְכָל עֲוֹן וְהִנְהִיגָה" -** און ביי יעדע גרעסערע זאך (-בכלליות) וואס ער ווערט געפירט אויף א געוויסע סארט הנהגה, **"שָׁה' תִּתְבַּר**

מִתְּנַהֵג עִמּוֹ וּמִסַּבֵּב עִמּוֹ" - וואס דער אויבערשטער פירט און דרייט ארום מיט אים, **"בְּכָל עֵת" -** יעדעס מאל עקסטער, **"יֵשׁ בוֹ בְּחִינַת צַדִּיקִים יִלְכוּ בָם" -** האט דער מענטש א ברירה צו זיין יעצט א צדיק; וואס אויף אים שטייט אין פסוק (הושע יד, ז): **"צַדִּיקִים גִּיעֵן דוֹרֵךְ אֲלֵע נְסִיוֹנוֹת",** אדער האט ער די ברירה צו זיין יעצט א רשע, וואס אויף אים שטייט דארט אין פסוק: **"וּפְשָׁעִים יִפְשְׁלוּ בָם" -** די רשעים ווערן געשטרויכלט און שטייען נישט ביי די נסיונות, **"חַס וְשְׁלוֹם".**

נאכדעם וואס מען האט מסביר געווען אז יעדע זאך וואס פאסירט מיט א מענטש איז כדי אים צו אויספרובירן מיט א נסיון, און בפרט א צרה, וואס דעמאלט איז א מענטש אין א גרויסע סכנה ברוחניות. קומט מען יעצט צוריק צו דער פרשה פון דוד המלך'ס אנטלויפן פון אבשלום.

"ועל כן" - וויבאלד יסורים קענען פארדרייען א מענטש'נס הארץ און אים דערווייטערן פונעם אויבערשטן, **"דוד כשהיה בעת צרה גדולה הזאת"** - דערפאר, ווען דוד המלך האט זיך געפונען אין אזא גרויסע צרה, **"שנתגרש מירושלים וכו'"** - אז מען האט אים פארטריבן פון זיין שטאט ירושלים, און אזוי ווייטער די אלע צרות וואס ער האט דעמאלט מיטגעמאכט, **"עד שנפל למחין דקטנות פאלו"** - איז ער דעמאלט

בפשטות וואלט דוד המלך נישט געהאט קיין שום האפענונג - זייענדיג אין אזא שווערן מצב, וואס על פי דרך הטבע איז ער געווען א פארלירענער, און די איינציגסטע עצה צו קענען אראפברענגען א ישועה, איז נאר דורך 'תפלה', און דאס האט ער דאך אויך נישט געקענט טון יעצט - פון גרויס פארלירנקייט און פארקלעמטקייט.

"אבל" - אבער דער אויבערשטער האט אים נישט פארלאזט, **"בעצם צדקתו"** - נאר אין זכות פון זיין צדקות און ערליכקייט, **"האיר ה' עיניו ושלח בלבו"** - האט אים דער אויבערשטער אויפגעבליצט און אריינגעשיקט אין הארצן, **"עצה הזאת הנל"** - אט די אויבנדערמאנטע עצה, אז אנשטאט צו בלייבן איינגעזינקען אינעם ווייטאג, **"שהתחיל להסתפל"** - האט ער אנגעהויבן קוקן און באמערקן, **"על הטובות שה'**

ח. 'מוחין דקטנות' איז א מושג וועלכע שטאמט פון קבלה (ספר ע"ח שער הכללים, ועוד הרבה). און אויף למעשה וואס איז אונז נוגע מיינט דאס, אז זיין קאפ איז אים שמאל און מצומצם, און ער קען נישט טראכטן גראד - נאר צומישט אָן א סדר (ליקוטי מוהר"ן סי' רלד). און ער קען נישט מסביר זיין בטוב טעם ודעת קיין שום שכלדיגע זאך (ליקוטי מוהר"ן סי' עד). און ער איז גערעגט און אין כעס (ליקוטי מוהר"ן סי' כא).

איבערגעדרייט די זאך און געקוקט גוט דערויף, "וְאָמַר סֵתֶם בְּרֵא מִרְחֵם עַל אֲבָא" - און ער האט געזאגט 'געווענליך האט א קינד רחמנות אויף א טאטן, און ער וועט מיר נישט הרג'ענען'. "וְגַם מִצָּא הִרְחַבָה בְּתוֹךְ צִרְתּוֹ" - דערנאך האט דוד המלך באמערקט נאך א דערלייכטערונג אין דער צרה, "מָה שָׂרָאָה תִּכְסִּיּוּ קִמְתָּ שֶׁהִסְנֵהְדְּרִין וְכוּ' אוֹחֲזִים עִמּוֹ וְכוּ'" - אז ער האט געזען ווי זיין סוויטע, די סנהדרין, זענען אויף זיין זייט.

אינמאל דוד המלך האט שוין געזען, אז דער אויבערשטער טוט נאכאלץ גוטס מיט אים - אפילו יעצט אין זיין מצב - האט ער זיך נישט באגענונגט מיט בלויז 'טראכטן', נאר ער האט אנגעהויבן צו דאנקען מיטן מויל, און דאס האט געברענגט זיין ישועה; ווי ער איז מסביר:

לדוד, "וְרִצָּה לְזַמֵּר וְלַהֲזוֹדוֹת לָהּ יִתְבַּרַךְ עַל כָּל הַטּוֹבוֹת הָאֵלֶּה" - ווייל ער האט באמת געוואלט זינגען און דאנקען דעם אויבערשטן אויף די אלע גוטע זאכן. "וְיִתְקַף שֶׁהִתְחִיל לְזַמֵּר וְלַהֲזוֹדוֹת לָהּ יִתְבַּרַךְ עַל הַטּוֹבוֹת" - אבער ווי נאר ער האט אנגעהויבן צו זינגען און דאנקען דעם אויבערשטן, "תִּתְקַף נִתְרַחֵב לְבוֹ וְדַעְתּוֹ" - האט זיך באלד זיין הארץ געעפנט און זיין קאפ איז אים געווארן אויסגעקלארט, "וְאִז דִּיקָא נִפְתַּח פִּי" - און ממש אין יענע מינוט האט זיך זיין מויל געעפנט, אז ער האט שוין געקענט זיך אויסרעדן, "וְהִתְחִיל לְהִתְפַּלֵּל וְלַעֲשֶׂק פְּרָאוֹ" - דעריבער האט ער באלד אנגעהויבן צו בעטן און שרייען ווי עס דארף צו זיין; ווי דער פסוק הייבט אָן: "ה' מָה רַבּוּ צָרֵי רַבִּים קָמִים עָלָי וְכוּ'" - "באשעפער, איך האב אזויפיל שונאים! אזויפיל מענטשן האבן זיך ארויסגעשטעלט קעגן מיר!".

פשוט געטוישט זיין בליק דערויף צום גוטן, דאס הייסט, ער האט גענומען די דאזיגע פאסירונג "מָה שֶׁבָּנוּ רוֹדֵף אַחֲרָיו" - אז זיין זון לויפט אים נאך, "מָה שֶׁלְכַאוֹרָה הִיא צָרָה כְּפֹלָה וּמְכַפֶּלֶת" - וואס פון אויבנאויף ווערט די צרה טאפלט און טאפלט ערגער, "מָה שֶׁהָרֹדֵף הוּא בָּנו רַחֲמָנָא לְצִלָּן" - פון דעם וואס דער וואס רודפ'ט אים איז נישט קיין צווייטער ווי זיין אייגן קינד, "אֵף הוּא הֶפֶךְ הַדְּבָר לְטוֹבָה" - אבער דוד המלך האט

"וְעַל כָּל אֵלוֹ הַטּוֹבוֹת שֶׁחִפֵּשׁ וּמִצָּא" - נאכדעם וואס דוד המלך האט געזוכט ביז ער האט געטראפן גוטע זאכן, "מָה שֶׁה' יִתְבַּרַךְ גִּזְמַל עִמּוֹ" - וואס דער אויבערשטער טוט גוטס מיט אים - נישט בלויז אין אנדערע צייטן, נאר "אֲפִלּוּ בְּתוֹךְ הַצָּרָה" - אפילו יעצט בשעת ווען ער גייט דורך אזא צרה; "כִּמּוֹ שֶׁמִּבְּאֵר רַבָּנוּ זְכוּנוֹ לְבִרְכָה עַל פְּסוּק בְּצֵר הִרְחַבְתָּ לִּי וְכוּ'" - ווי דער רבי זכרונו לברכה איז מסביר (ליקוטי מוהר"ן סי' קצה) דעם פסוק וואס דד המלך זאגט (תהלים ד, ב): "אין דער ענגשאפט האסטו מיר דערלייכטערט". און דאס איז "מִלְבַּד מָה שֶׁה' יִתְבַּרַךְ גִּמַּל עִמּוֹ טוֹבוֹת מְעוֹדוֹ" - אויסער די אלע גוטע זאכן וואס דער אויבערשטער האט געטון מיט אים זינט ער איז געבוירן געווארן. "עַל כָּל אֵלֶּה הִתְחִיל לִזְמֹר מִזְמוֹר לְדָוִד" - אויף די אלע זאכן האט ער אנגעהויבן צו זאגן 'מזמור

ביז אסאך מענטשן זאגן שוין אפילו, אז ער האט ניטאמאל קיין האפענונג חס ושלום – צוליב די עבירה פון בת שבע, **”אָבֵל אָף עַל פִּי כֹן”** - אבער פונדעסטוועגן דאך, פארליר איך נישט מיין האפענונג, נאר איך ווייס אז: **”וְאַתָּה יְיָ מִגֵּן בְּעַדִּי וְכוּ”** - דו באשעפער וועסט זיין מיין באשיצער.

נאכדעם וואס מען זעט אזוי קלאר אין קאפיטל ג', וויאזוי דוד המלך האט זיך באנוצט מיט דער עצה פון 'הודאה בעת צרה', קען מען עס שוין אויך באמערקן אין גאנץ ספר תהלים; ווי ער איז מסביר:

אינמיטן שרייען און זיך בעטן, **”חֲזֹר וּמִוֹדָה”** - דאנקט ער נאכאמאל דעם אויבערשטן, **”וְצִוְעָק”** - און באלד שרייעט ער שוין ווייטער. **”פּוֹק עֵינַי”** - נעם ארויס א תהלים און קוק אריין אינעווייניג, **”וּתְשַׁכַּח בְּכַמָּה מִזְמוֹרִים שְׁהוֹלְכִים עַל דְּרָךְ זֶה”** - וועסטו טרעפן אסאך קאפיטלעך וועלכע גייען אויף דעם מהלך.

מיט דער הקדמה וואס מיר פארשטייען דעם צוזאמשטעל פון 'הודאה' און 'תפלה' - וואס אויף דעם זענען געבויעט רוב קאפיטלעך תהלים - ווערט פארענטפערט א קושיא וואס איז שווער אויפן נאמען 'תהלים'; ווי ער איז מסביר:

נאמען פון 'לויבן'? **”וְאָף”** - לויט ווי מען האט אויבן גערעדט, איז עס זייער פארשטענדליך, ווייל **”כָּל צַעֲקוֹתַי וּתְחִנּוֹתַי”** - אלע זיינע געשרייען און געבעטן, **”הֵינִי דִּיקָא בְּדָרֶךְ מִזְמוֹר וְהוֹדָאָה וּתְהִלָּה וְשִׁיר וְנִגּוֹן”** - איז צוגעגאנגען דוקא אויף א מהלך פון א 'געזאנג' און א 'דאנק', א 'לויב', א מעלאדיע און א ניגון, **”וְכוּ בְּכָל הָעֶשֶׂר לְשׁוֹנוֹת שֶׁל זְמֶרָה”** - און אזוי ווייטער מיט אלע צען לשונות פון געזאנג.

”וְגַם כָּל הַמְזֻמָּר הוֹלֵךְ בְּדָרֶךְ זֶה” - און אויף דעם מהלך גייט ווייטער דער גאנצער קאפיטל, **”שָׂאף עַל פִּי שְׂרָבוּ צְרִיּו וְרַבִּים קָמִים עָלָיו”** - אז כאטש פון איין זייט האט ער אזויפיל שונאים וועלכע שטייען קעגן אים, און עס גייט אזוי ווייט, **”עַד שְׂרָבִים אֹמְרִים וְכוּ שְׂאִין לוֹ תְקוּהַ חֵס וְשְׁלוֹם מִחַמַּת עוֹן דְּבַת שֶׁבַע”** -

”וְכֵן בְּדָרֶךְ זֶה” - אויף דעם זעלבן וועג פון דאנקען אויף די גוטס, **”הוֹלְכִים רַב הַמְזֻמָּרִים שְׁבַתְהֵלִים”** - גייען רוב קאפיטלעך פון ספר תהלים, **”שְׁמוֹדָה לֵה' יִתְבָּרַךְ עַל הָעֵבֶר”** - אז קודם דאנקט ער דעם אויבערשטן אויף ביז יעצט, **”וְצִוְעָק עַל לְהַבֵּא”** - און דערנאך שרייעט ער אויף ווייטער, **”וּבְתוֹךְ דְּבָרֵי צַעֲקוֹתוֹ וּתְחִנָּתוֹ”** - און אינצווישן, ווען ער האלט

”וְעַל פִּי” - צוליב דעם וואס אלע תפלות פון תהלים איז געקומען נאר דורך 'הודאה', **”נִקְרָא סִפְרוֹ בְּשֵׁם תְּהִלִּים”** - הייסט זיין ספר מיטן נאמען 'תהלים', **”שְׁהוּא לְשׁוֹן תְּהִלָּה וְהוֹדָאָה”** - וואס דאס איז פון לשון 'דאנקען' און 'לויבן'. וואס לכאורה איז דאך שווער, **”אָף עַל פִּי שְׂרָב דְּבָרָיו הֵם צַעֲקוֹת גְּדוּלוֹת וּתְחִנּוֹת וּבְקִשׁוֹת”** - רוב תהלים באשטייט דאך פון געוואלדיגע געשרייען, געבעטן און בקשות, טא, פארוואס הייסט דאס אויפן

האט ער געקענט שרייען און בעטן אויף ווייטער, "בְּחֵינִית" - ווי עס שטייט, אז א מענטש זאל "מוֹדָה עַל הָעֵבֶר וְצוֹעֵק לְעֵתִיד לְבָא" - דאנקען אויף ביז אהער און שרייען אויף ווייטער; "כִּמּוֹ שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה" - ווי עס שטייט (ברכות נד.) אין דער משנה.

"הֵינּוּ כְּנִ"ל" - דאס האט געארבעט אויפן אויבנדערמאנטן מהלך, "שֶׁבְכָל הַצְּרוֹת" - אז יעדעס מאל וואס עס האט אים באטראפן א צרה, "נָתַן לְבוֹ לְהוֹדוֹת עַל הָעֵבֶר" - האט ער צוגעלייגט הארץ צו דאנקען אויף ביז אהער, "וְאָז" - און נאר נאכדעם, "הִיָּה יָכֹל לְצַעֵק לְהִבָּא" -

- ח -

נאך די אלע הקדמות ביז אהער, קומט ער יעצט צוריק צו דער הלכה אין יורה דעה - וואס ער האט אראפגעברענגט גאנץ אנהייב - אז מען טאר נישט ארבעטן מיט צוויי סארטן בהמות אינאיינעם.

"הַגְּלִיּוֹת" - וואס דאס רעכנט אריין אין זיך אלע גלות'ן וואו אידן זענען געווען און זענען נאכאלץ פארטריבן, "כָּלֵל כָּל הַצְּרוֹת" - וואס דאס נעמט אריין אלע צרות וואס אידן האבן געליטן פון אייביג, "כִּי עִקְרָא כָּל הַצְּרוֹת הֵם עַל יְדֵי הַגְּלִיּוֹת שְׂאֵנוּ בְּגוֹלָה בֵּין הָעַמּוֹת" - ווייל אלע אונזערע צרות וואס מיר ליידן, הייבט זיך בעיקר אָן פון דעם וואס מיר זענען אין גלות צווישן גוים, "שֶׁכָּלֵם כְּלוּלִים בְּעִשׂוֹ וַיִּשְׁמְעָאֵל שְׁהֵם בְּחֵינִית שׁוֹר וְחִמּוֹר" - וואס די אלע גלות'ן - און אלע צרות וועלכע קומען ארויס פון די גלות'ן - זענען אדער פון 'עשו', וואס ער איז ווי אן אָקס, אדער פון ישמעאל, וואס ער איז ווי אן אייזל.

"וְזֶה" - דער ענין פון טרעפן די גוטע זאכן וועלכע ליגן אינעווייניג אין די צרות און דאנקען דעם אויבערשטן אויף דעם, "גַּם כֹּן בְּחֵינִית" - דאס איז אויך דער פנימיות'דיגער דערהער פון דער הלכה, "לֹא תַחְרֹשׁ בְּשׁוֹר וּבְחִמּוֹר יַחְדָּו" - אז מען טאר נישט אקערן מיט אן אָקס און אייזל אינאיינעם. "כִּי שׁוֹר וְחִמּוֹר" - אן אָקס און אייזל, "הֵם תָּרִי זֵינָא בִישָׂא" - זענען צוויי סארטן טמא'נע מינים, "בְּחֵינִית עִשׂוֹ וַיִּשְׁמְעָאֵל" - וואס ווען מען רעדט כלפי אומות העולם, איז דאס די בחינה פון די צוויי הויפט קליפות^ט 'עשו' און 'ישמעאל', "שְׁהֵם כָּלֵל כָּל הָעַמּוֹת" - וואס זיי רעכענען אריין אין זיך אלע גוי'אישע פעלקער, "שְׁהֵם כָּלֵל כָּל

דורכאויס די גלות יארן, האבן אידן געליטן פון ביידע קליפות, אמאל האט מען געליטן פון עשו, און אמאל פון ישמעאל. אבער עס איז נישט געווען קיינמאל, אז די ביידע סארט צרות זאלן זיך צוזאמשטעלן, ווייל דאס איז 'כלאים'; ווי ער איז מסביר:

"לְעִרְבָם יַחַד" - אז ער זאל נישט אויסמישן אינאיינעם אלערליי צרות, "עַל

"וְהִזְהִיר הַתּוֹב" - דערפאר האט די תורה אנגעווארנט פאר א מענטש, "שֶׁלֹּא

ט. דער אר"י הק' (טעמי המצוות פר' כי תצא, ובליקוטי ע"ח) איז מגלה, אז עס זענען פארהאן צוויי הויפט קליפות - וואס אלע פעלקער פאלן אריין אונטער איינע פון די צוויי קליפות:

הַצְרוֹת יְחַד - כדי נישט גורם צו זיין, אז די צרות זאלן ווערן אויסגעמישט און צוזאמגעשטעלט אינאיינעם, **שָׂאָז אֵי אֶפְשֶׁר לְסַבְּלָם חֶסֶד וְשְׁלוֹם** - וואס דעמאלט קען מען נישט אויסהאלטן די צרות חס ושלום.

ער גייט אריין אביסל מער בפרטיות, צו מסביר זיין דעם געפיל וואס א מענטש שפירט - ווען אלע צרות שטעלן זיך צוזאם אין איין גרויסע שטיק; איז ער מסביר:

אויסשפראך וואס מענטשן נוצן צו באצייכענען זייער מצב ווען זיי זענען אויף צרות, **כְּאִילוֹ חֶסֶד וְשְׁלוֹם כָּל הַצְרוֹת בָּאוּ עָלָיו חֶסֶד וְשְׁלוֹם** - זיי לייגן עס אראפ, כאילו אלעס גייט אים נאר שלעכט חס ושלום און ער האט בלויז צרות, **בְּלִי הַרְחָבָה כָּלֵל** - און כאילו עס איז נישטא קיין שום דערלייטערונג אין קיין שום הינזיכט.

פונקט ווי ווען א מענטש מישט אויס 'שור' מיט 'חמור' ברענגט ער אז אלע קליפות זאלן זיך צאמעמען אויף אים, אזוי אויך, ווען א מענטש טוט די דאזיגע בחינה ברוחניות, אז ער זאגט: "גארנישט איז נישט גוט!" - ברענגט ער אז אלע צרות זאלן זיך צאמעמען אויף אים רח"ל; ווי ער איז מסביר דעם מהלך וויאזוי דאס ארבעט:

אויבערשטן, [וויבאלד זיין הארץ איז פארקנאקט], **אֲזֵי חֶסֶד וְשְׁלוֹם בְּאֵמַת נִתְרַבֵּין עָלָיו הַצְרוֹת רַחֲמָנָא לְצִלָּן** - און דעמאלט ווערט ער שוין טאקע ארומגענומען מיט פילע צרות רחמנא ליצלן, **כִּי כָּל הַנְּמֻשָּׁף אַחַר צַעְרוֹ** - ווייל ווי מער א מענטש לייגט זיך אריין אין די ווייטאגן, **הַצַּעַר נִמְשָׁף אַחֲרָיו חֶסֶד וְשְׁלוֹם** - אלץ מער נעמען אים די ווייטאגן ארום חס ושלום.

יְדֵי אֲסוּר תַּעֲרַבְתָּ כְּלָאִים - וואס דאס וואלט געשען טאמער א מענטש וואלט ווען אויסגעמישט אן אַקס מיט אן אייזל און געארבעט מיט ביידע אינאיינעם, און דערפאר האט עס די תורה גע'אסר'ט, **"שְׁלֹא לִגְרָם חֶסֶד וְשְׁלוֹם לְעָרַב וּלְחַבֵּר**

הִינוּ" - דאס מיינט אזוי: **"שְׁלֹא יִגְרָם"** - א מענטש דארף זיך היטן, זיך נישט צו ברענגען, **"לְבַלְבֵּל דַּעְתוֹ חֶסֶד וְשְׁלוֹם"** - צו ווערן צומישט, **"שִׁדְמָה לוֹ"** - וואס דעמאלט וועט זיך אים דוכטן, **"כְּאִילוֹ כָּל הָעוֹלָם נִפְלַע עָלָיו"** - כאילו די גאנצע וועלט איז אראפגעפאלן אויף אים, **"כְּמוֹ שְׂרָגִילֵין הָעוֹלָם לּוֹמֵר בַּעַת צָרָה חֶסֶד וְשְׁלוֹם"** - וואס דאס איז טאקע דער

"וְהָא בְּהָא תִּלְיָא" - איינס שלעפט די צווייטע, **"שְׂמֵי שְׂאוּמֵר כֶּף חֶסֶד וְשְׁלוֹם"** - ווייל דער מענטש וועלכער רעדט אזוי חס ושלום [אז אלעס גייט מיר שלעכט און איך האב בלויז צרות], **"וְעַל יְדֵי זֶה נִתְעַקֵּם לְבוֹ מַה יִּתְבָּרַךְ"** - ווערט אים דורכדעם זיין הארץ פארקלעמט און דערווייטערט פונעם אויבערשטן, **"וְאִינוּ יְכוֹל לְצַעֵק אֵלָיו"** - און אויטאמאטיש קען ער נישט שרייען צום

עשו - דאס איז די 'לינקע זייט', און דאס איז קעגן 'שור'. ישמעאל - דאס איז די רעכטע זייט, און דאס איז קעגן 'חמור'.

די עבודה פון א מענטש אין שווערע צייטן, איז 'אפטיילן' און אריינברענגען פרישע לופט אין די פראבלעמען; ווי ער איז ממשיך:

"רק" - נאר דער ריכטיגער וועג וויאזוי א מענטש דארף לעבן אין א 'עת צרה' איז פארקערט, "צריכין לתן רוח בְּדַעְתּוֹ" - דער מענטש דארף זיך איבערלאזן אביסל רואיגקייט אין קאפ, "לְמַצֵּא הַרְחִיבוֹת גַּם בְּתוֹךְ הַצָּרוֹת בְּעֵצְמוֹ" - דורכדעם וואס ער וועט טרעפן און

און עס איז נישט סתם אן איינרעדעניש און א פאלשע חיזוק, נאר עס איז אן אמת'ע זאך:

"כִּי בְּאֵמֶת" - ווייל עס איז טאקע אמת אזוי, אז "בְּכָל צָרָה שְׁבַעוּלֶם" - אין יעדע צרה וועלכע פאסירט נאר אויף דער וועלט, "יֵשׁ בְּתוֹכָהּ הַרְחִיבָה" - איז דארט דא עפעס א דערלייכטערונג, "בְּחִינַת בְּצֵר הַרְחִיבַת לִי פִּנּוּל" - ווי מען האט אויבן אראפגעברענגט די תורה פון 'בצר הרחבת לי', "וּכְמוֹ שְׁאֵמְרוּ רְבוּתֵינוּ זְכוּנִים לְבִרְכָּה" - ווי די גמרא (ע"ז ד.) זאגט, "על פסוק: אף לא בעי ישלח יד" -

*

מיט די אלע הקדמות, הייבט ער מסביר צו זיין די כונה פון יעקב אבינו, בשעת ווען ער האט געשיקט צו עשו א מתנה פון סטאדעס פון בהמות און חיות, וואס דארט טרעפט מען אויך דעם ענין פון 'לא תחרוש בשוור ובחמור', אז ער האט אפגעטיילט צווישן איין סטאדע און די אנדערע סטאדע. איז ער מסביר:

"שָׁהָה בְּחִינַת" - דער ענין, אז א מענטש דארף זיך שטענדיג איבערלאזן אביסל רואיגקייט אין קאפ, דאס איז באהאלטן אין די ווערטער: "וְרוּחַ תְּשִׁימוּ בֵּין עֵדֶר וּבֵין עֵדֶר, הַנְּאָמַר בְּיַעֲקֹב אֲבִינוּ" - וואס יעקב אבינו האט אנגעזאגט פאר די פאסטוכער (בראשית לב, יז): "איר זאלט איבערלאזן לידיג פלאץ צווישן איין סטאדע און די אנדערע סטאדע", "שְׂדֵרְשׁוּ רְבוּתֵינוּ זְכוּנִים לְבִרְכָּה עַל הַצָּרוֹת וְהַגְּלִיּוֹת" - וואס חז"ל (ילקו"ש בראשית לב, קל) דרש'ענען דאס אויף די פילע

דאס ווייזט אויף א 'דערלייכטערונג',
 "תְּשִׂימוּ" - זאלט עטץ איבערלאזן, "בֵּין
 עֶדֶר וּבֵין עֶדֶר" - צווישן איין סטאדע
 און צווייטע סטאדע, דאס מיינט: "בֵּין
 צָרָה וְצָרָה" - צווישן איין פראבלעם און
 דער צווייטער פראבלעם, "בֵּין גְלוּת
 לְגְלוּת" - און צווישן איין גלות ביזן
 צווייטן גלות; "כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ
 זְכוּרָנוֹם לְבִרְכָה" - ווי דער מדרש (ילקוט ש'
 בראשית לב, קל) שמועסט דאס אויס אויף
 דעם אופן.

סטאדעס פון צרות און גלות'ן וואס אידן
 וועלן אלץ מוזן דורכגיין.

"שָׁפֹן יַעֲקֹב בְּמָה שְׂלֵא עֲרַב פְּלִאִים"
 - דעריבער האט יעקב אבינו נישט
 אויסגעמישט די סטאדעס אינאיינעם,
 "לִתֵּן רוּחַ בֵּין הַצְּרוֹת" - ווייל ער האט
 אינזין געהאט דערמיט, אז עס זאל
 שטענדיג בלייבן ליידג פלאץ און
 רואיגקייט צווישן די צרות, "שָׁזְהוּ
 בְּחִינַת" - וואס דאס ליגט ממש אין די
 ווערטער: "וְרוּחַ" - ליידג פלאץ, וואס

יעקב אבינו זאגט פאר עשו: דיין קליפה און ישמעאל'ס קליפה, איז אונטערטעניגט
 אונטער מיר! ווייל איך האב שוין פארשטאנען ענקער תחבולה פון צאמשטעלן אלע
 צרות אויפאיינמאל, און דעריבער טוה איך דירעקט פארקערט, אז איך טייל אפ צווישן
 איין סטאדע און די צווייטע סטאדע.

וְחִמּוּד" - וואס דערפאר האט יעקב
 אבינו געזאגט (בראשית לב, ו): "איך
 פארמאג אַקסן און אייזלען", דאס מיינט,
 די ביידע סארט קליפות זענען אונטער
 מיר, "הֵינֹו" - און אויף למעשה מיינט
 עס, "שֶׁהַכְּנִיעַ הַקְּלִפּוֹת" - אז ער האט
 איינגענומען אלערליי קליפות וועלכע
 כאפן זיך אריין אין א מענטש.

"הֵינֹו כְּנִ"ל" - דאס מיינט אזוי: "כִּי
 יַעֲקֹב הִכְנִיעַ קְלִפַּת עֶשָׂו וַיִּשְׁמַעֲאֵל" -
 יעקב האט אונטערטעניגט סיי די קליפה
 פון זיין ברודער עשו און סיי די קליפה
 פון זיין פעטער ישמעאל, "שֶׁהֵם בְּחִינַת
 שׁוֹר וְחִמּוּד" - וואס זיי זענען איין בחינה
 מיט די צוויי בהמות, דער אַקס (עשו) און
 דער אייזל (ישמעאל), "בְּחִינַת וַיְהִי לִי שׁוֹר

איידער ער איז מסביר דעם כח פון יעקב אבינו, איז ער קודם מסביר וויאזוי עס
 קוקט אויס ביי סתם א מענטש - ווען די ביידע קליפות נעמען זיך צוזאם אינאיינעם.

גרעסטע צרה! "בְּיוֹתֵר מֵהַצְּרוֹת בְּעֶצְמוֹן" -
 דאס איז נאך ערגער ווי די צרה
 זעלבסט! "שָׁזָה עֵקֶר צֶעַר הַגְּלוּת" - און
 דאס איז דער עיקר ווייטאג אין גלות,
 "מֵהַ שֶׁהַעֲפֹסִים הַמְּצַרִּין מְבִיזִין וּמְחַרְפִּין
 אוֹתָנוּ" - דאס וואס די גוים וועלכע
 פייניגן אונז - פארשעמען אונז און זיי
 טשעפען, "וְאוֹמְרִים אֵין תְּקוּהָ חֵס וְשְׁלוֹם"
 - און זיי זאגן: "עטץ האט שוין נישט
 קיין שום האפענונג געהאלפן צו ווערן

"הַיִּנְקִין מֵהַדִּינִים וְהַצְּרוֹת" - די
 קליפות נעמען זייער כח פון די
 שוועריקייטן און צרות וואס דער מענטש
 גייט דורך, "שֶׁהֵם רוֹצִים לַעֲקֹם אֶת הַלֵּב
 בְּעַת צָרָה" - און זיי פרובירן צו
 פארדרייען דאס הארץ בשעת די צרה,
 אז דער מענטש זאל מיינען "כְּאֵלוֹ אֶפֶס
 תְּקוּהָ חֵס וְשְׁלוֹם" - ווי גלייך עס האבן
 זיך געענדיגט אלע האפענונגען, "שָׁזָה
 עֵקֶר הַצָּרָה הַגְּדוּלָּה" - וואס דאס איז די

זיך ארום א פארשעמטער מיט א בושא אין פארנט פון מיר, "וכן הרבה" - און אזוי איז פארהאן נאך אסאך פסוקים וועלכע ברענגען ארויס די טיפע ווייטאג וואס מיר ליידן, ווען די גוים ברענגען אריין אין אונז א געפיל פון יאוש, אז דער אויבערשטער האט אונז פארלאזט און ער וועט אונז שוין נישט העלפן מער. און דאס איז נאך ערגער ווי דער עצם גלות וואס די גוים פייניגן אונז פיזיש.

פון אונז חס ושלום; "כמו שכתוב: בְּרָצַח בְּעֲצָמוֹתַי חֲרַפְנוּנִי צוֹרְרֵי בְּאֲמָרָם אֵלַי כָּל הַיּוֹם אֵינִי אֶלְקִיךָ" - ווי עס שטייט אין פסוק (תהלים) וואס דוד המלך זאגט: "מיינע שונאים טשעפן מיר אזוי טיף - ביז איך שפיר שוין א ווייטאג אין מיינע ביינער - מיט דעם וואס זיי פרעגן מיר א גאנצן טאג 'וואו איז דיין באשעפער?'", "וכתיב: כָּל הַיּוֹם כְּלָמַתִּי נִגְדִי וְכוּ'" - אין אן אנדערן פסוק שטייט (תהלים מד, טז): "א גאנצן טאג דריי איך

קומט אויס: דער עיקר פראבלעם פון אלע פראבלעמען איז, אז דער מענטש גיבט אויף האפענונג, וואס דאס קומט פון דעם חלק וואס די קליפות נעמען 'ניקה' און 'כח' פון די צרות.

צוזאמען מיט 'ישמעאל', "שֶׁהֵם כָּלֵל כָּל הַצָּרוֹת וְהַגְּלוּיֹת כֹּנֵן" - וואס זיי נעמען אריין אין זיך אלע סארט צרות און גלות'ן, און דורכדעם וואס אלעס איז ביי אים ווי איין גרויסע צרה, שפירט ער ווי ער קען ממש נישט ארויסקריכן דערפון.

"וְכָל זֶה" - און אט די אלע סארט מחשבות און געפילן פון ווייטקייט פונעם אויבערשטן, "בְּבַחֲיַנָת הַתְּחַבְּרוֹת קִלְפַת עֲשׂוֹ וַיִּשְׁמַעֲאֵל בְּיַחַד" - שטאמט פון דעם וואס עס האבן זיך צוזאמגעשטעלט ביים מענטש אין קאפ ביידע קליפות אינאיינעם, 'עשו'

וויבאלד די ערגסטע צרה פון אלע צרות, איז דער 'חלישות הדעת' וואס כאפט זיך אריין אינעם מענטש, וואס דאס שטאמט פון דעם וואס אלעס ווערט ווי איין גרויסע שוועריקייט און ער זעט נישט קיין שום דערלייכטערונג דערין, דערפאר האט אונזער טאטע יעקב זיך געזארגט פאר אונז פון פאראויס; ווי ער איז מסביר:

פראבלעם מיטן צווייטן, "שֶׁהֵם בְּחִינַת תְּעוֹבוֹת שׁוֹר וְחֲמוֹר כֹּנֵן" - ווייל דורכדעם וואס מען מישט זיי אויס, ווערט צוזאמגעשטעלט די צוויי קליפות: 'שור' צוזאמען מיט 'חמור', "רַק לַתַּת רוּח בֵּין עֵדֶר וּבֵין עֵדֶר" - נאר ער האט געהייסן, אז מען זאל לאזן ליידג פלאץ צווישן איין סטאדע ביזן אנדערן סטאדע, "לַתַּת רוּח בֵּין הַצָּרוֹת" - וואס דאס מיינט, אז מען זאל אפטיילן און געבן א רואיגקייט צווישן די פילע פראבלעמען.

"אֲבֵל יַעֲקֹב אֲבִינוּ" - אבער יעקב אבינו האט זיך נישט געלאזט פון די קליפות, נאר "הִכְנִיעַ אוֹתָם מִיִּשְׂרָאֵל" - ער האט זיי צוקלאפט, אז זיי זאלן נישט קענען געוועלטיגן ביי אידישע קינדער, "וְצִוָּה" - און דאס האט ער געטון דורכדעם וואס ער האט געהייסן פאר זיינע פאסטוכער, "לְשֹׁמֵר שְׂמִיָּהּ כָּל עֵדֶר וְעֵדֶר לְבָדוּ" - צו מאכן זיכער אז יעדע סטאדע זאל גיין באזונדער, "שְׁלֵא לְעָרֵב כְּלָאִים" - און מען זאל נישט מישן איין

יעצט איז ער מסביר אין איין שורה: וואס מיינט דער מושג 'לאזן פלאץ', און וויאזוי טוט מען עס אויף למעשה:

"שְׂאֵפְלוּ בַעַת הַצָּרָה חֶסֶד וְשָׁלוֹם" - ער זאל קוקן אויף צוריק - אלע גוטע זאכן וואס דער אויבערשטער האט געטון מיט אים זיין גאנץ לעבן זינט ער איז געבוירן געווארן, **"וְגַם בְּהַצָּרָה בְּעֲצָמָה מֵרַחֵב לוֹ פֶּנֶ"ל"** - און ער זאל אויך באמערקן, אז אפילו אין דער איצטיגער צרה זעלבסט - דערלייכטערט אים דער אויבערשטער.^{*}

*

דא קומט ער צוריק צו דער אויבנדערמאנטער עצה, אז דורך 'הודאה' עפנט זיך דאס הארץ צו 'תפלה':

"וְעַל יְדֵי זֶה" - און דורכדעם וואס ער וועט באמערקן אלע חסדים וואס דער אויבערשטער האט געטון מיט אים, און ער וועט דאנקען דערויף, **"וְיִכַּל לַעֲשֶׂק לָהּ יִתְבָּרַךְ"** - וועט ער שוין קענען שרייען צום אויבערשטן; וויבאלד זיין הארץ איז שוין מער נישט פארקלעמט. און דורכן כח פון תפלה: **"וְיִהְיֶה נֹצֵל לְגַמְרֵי"** גערעדט ביז יעצט, אט דאס איז די עבודה פון די חנוכה טעג.

- ט -

"וְכָל זֶה הוּא בְּחֵינַת חֲנֻכָּה פֶּנֶ"ל" - דער גאנצער ענין וואס מען האט

כדי מסביר צו זיין דעם שייכות צווישן 'חנוכה' מיט דעם ענין פון 'לאזן ליידיג פלאץ צווישן די צרות' - וועט ער קודם כל געבן א שטיקל בליק אויף דער עצם מעשה פון 'נס חנוכה', אין וועלכע תקופה דאס האט פאסירט און די השפעה וואס דער נס האט געהאט אויף ווייטער.

"כִּי הִנֵּס שֶׁל חֲנֻכָּה הִיא" - די מעשה **"שְׁנִי"** - אין די צייטן פונעם צווייטן בית פון 'נס חנוכה' האט פאסירט, **"בִּימֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, כְּשֶׁעֲמְדָה מַלְכוּת יוֹן הַרְשָׁעָה"**

י. דאס רופט זיך 'ליידיג פלאץ' צווישן איין פראבלעם ביזן אנדערן פראבלעם, ווייל ביי אזא מענטש ענדיגט זיך יעדע פראבלעם מיט א בליק, אז דער אויבערשטער האט

יְדֵי מַתְתִּיהוּ וּבְנֵי הַכֹּהֲנִים" - דורך זיינע שלוחים, די כהנים מתתיהו מיט זיינע קינדער, "עַד שֶׁנֶּצְחוּ הַיּוֹנִים" - ביז זיי האבן טאקע באזיגט די יונים בכלליות, "וְהִחֲזִירוּ עֲבוֹדַת בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ לְמִקְוָמוֹ" - און בפרטיות האבן זיי באוויזן צוריקצושטעלן די עבודה פון בית המקדש אויפן פלאץ ווי געהעריג, און נישט נאר דאס, נאר "בְּנֵס נִפְלֵא וְנוֹרָא שְׁהִיָּה בְּנֵרוֹת הַמְּנוֹרָה" - עס איז נאך געשען א מורא'דיגער און פלא'דיגער נס מיט די לעכט פון דער מנורה, "שִׁדְלַק הַשָּׁמֶן הַמֵּעֵט שְׁמוֹנָה יָמִים" - אז דאס ביסל אויל האט געברענט פאר אכט טעג; "כְּמוֹ שֶׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרָנָם לְבִרְכָּה" - ווי די גמרא פארציילט (שבת כא).

זינט דער ערשטער בית המקדש איז חרוב געווארן, האט זיך אנגעהויבן א קייט פון צרות און גלות, איינס נאכן צווייטן, און מען איז נאך קיינמאל נישט צוריקגעקומען צו דער ריכטיגער מנוחה וואס מיר האבן געהאט ביים ערשטן בית המקדש; ווי ער צענעמט יעצט די תקופה פון 'בית שני'.

ביז די אנדערע סטאדע צרות, 'שִׁפְעַל יַעֲקֹב אֲבֵינוּ' - וואס דאס האט אונזער טאטע יעקב אויסגע'פועל'ט פאר אונז, אין זיינער צייט - ווען ער האט געשיקט די סטאדעס צו עשו, "שְׁיִהְיֶה תְּמִיד רוּחַ וְהִרְחָבָה" - אז עס זאל שטענדיג זיין א דערלייכטערונג און ליידיג פלאץ, "בֵּין צָרָה לְצָרָה" - סיי צווישן יעדע פרטיות'דיגע צרה און פראבלעם עקסטער - מיט וואס דער 'יחיד' מוטשעט זיך, און סיי "בֵּין גְלוֹת לְגְלוֹת" - צווישן יעדע גלות עקסטער - מיט וואס דער 'רבים' מוטשעט זיך. און דאס

לְהַשְׁפִּיחַם תּוֹרְתְךָ וְכוּ" - דעמאלט האט די ינ'ישע רעגירונג געוואלט אויסרייסן בכלליות די גאנצע תורה פון אידן, און איינע פון די זאכן וועלכע זיי האבן דירעקט געצילט באלד אין אנהייב, איז געווען: "וְרָצוּ לְבַטֵּל עֲבוֹדַת הַבַּיִת הַמִּקְדָּשׁ" - דאס וואס זיי האבן געוואלט צושטערן די עבודה אין בית המקדש.

"וְה' יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמָיו הַמְּרַבִּים" - אבער דער אויבערשטער האט געהאט א געוואלדיגע רחמנות אויף אונז, "עֲמַד לָנוּ בְּעַת צָרוֹתֵינוּ" - ער האט זיך געשטעלט אויף אונזער זייט - אין יענעם 'עת צרה', "וְעָשָׂה עִמָּנוּ נִסִּים וּנְוֹאִים וְנִפְלְאִים" - און ער האט געטון מיט אונז מורא'דיגע און וואונדערליכע נסים, "עַל

"הַיּוֹנוֹ" - דאס הייסט אזוי: "כִּי כָּל יָמֵי הַבַּיִת שָׁנִי" - די גאנצע תקופה פונעם צווייטן בית המקדש, "לֹא הָיְתָה גְּאֻלָּה שְׁלֵמָה" - איז נישט געווען קיין געהעריגע גאולה; "כְּמוֹ שֶׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרָנָם לְבִרְכָּה" - ווי די גמרא זאגט (ראש השנה לא). "הַיּוֹנוֹ" - וואס לויט ווי מיר האבן פריער גערעדט, טייטשט זיך דאס אפ, "כִּי עַקֵּר יָמֵי הַבַּיִת שָׁנִי" - אז די גאנצע תקופה פון בית שני, "לֹא הָיָה רַק" - איז נישט געווען מער ווי "בְּבַחֲיַת וְרוּחַ תְּשִׁימוּ בֵּין עֵדֶר וּבֵין עֵדֶר" - די בחינה פון 'לאזן פלאץ צווישן איין סטאדע צרות

אים למעשה יא געהאלפן, און דעריבער קוקט ער עס נישט אָן כאילו אלעס איז איין גרויסע צרה.

האט יעקב אבינו אויסגע'פועל'ט מיטן ציל: **"כְּדֵי שְׂמִינָה כַּח לְהַתְחַזֵּק"** - כדי מיר זאלן האבן כח זיך צו שטארקן איבער די

אויב דער גאנצער 'בית שני' איז בלויז געווען כדי צו אפטיילן צווישן 'גלות בבל' און 'גלות אדום', קומט אויס, אז די יונישע רעגירונג וועלכע האט געוואלט צושטערן די עבודה פונעם 'בית שני' - האבן געצילט צו צושטערן אט דעם 'ליידיג פלאץ' צווישן די צרות; ווי ער איז יעצט מסביר:

אידן, **"וְלַחֲרִיב תִּכְרָף עֲבֹדַת בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ"** - און שוין דעמאלטס חרוב מאכן דעם בית המקדש י, **"וְלִכְבֹּשׁ יִשְׂרָאֵל תַּחַת יָדָם חַס וְשָׁלוֹם"** - און אייננעמען די אידן אונטער זייערע הענט, כאטש דער בית המקדש וועט דאך סייזוי חרוב ווערן, אבער זיי האבן געהאט א ציל: **"כְּדֵי שְׂמִינָה הַגְּלוּת וְהַצְּרוּת תְּכַוֵּנוּ"** - אז די צרות און גלות'ן זאלן זיין איינס נאכן צווייטן, **"וּמִחֲבָרוֹת יַחַד חַס וְשָׁלוֹם"** - אזוי אז עס זאל ווערן באהאפטן אינאיינעם ווי איין לאנגע און גרויסע צרה חס ושלום, **"כְּדֵי"** - וואס דאס וועט ברענגען, **"שְׁלֵא יוֹכְלוּ יִשְׂרָאֵל לְהִתְקַיֵּם חַס וְשָׁלוֹם"** - אז אידן זאלן זיך חס ושלום נישט קענען דערהאלטן אונטער אזא בארג פון צרות.

"וְהִקְלִיפָה שֵׁל מַלְכוּת יוֹן הַרְשָׁעָה" - די דאזיגע קליפה פון דער רשעות'דיגער יונישער קעניגרייך, **"רָאֲתָה וְהִבִּינָה זֹאת"** - האבן גאנץ גוט געוואוסט און פארשטאנען, **"שֶׁהַבַּיִת הַזֶּה לֹא יִתְקַיֵּם"** - אז דער צווייטער בית המקדש וועט נישט בלייבן שטיין אויף אייביג, **"וַיִּחְרַב בְּיָדָיו"** - און עס וועט זיכער חרוב ווערן. **"דִּק שְׁהוּא הִרְחֵבָה וְרוּחַ בֵּין גְּלוּת לְגְלוּת"** - און עס איז נישט מער ווי א 'דערלייכטערונג' און 'ליידיג פלאץ' צווישן איין גלות און די אנדערע גלות, **"כְּדֵי שְׂמִינָה יִשְׂרָאֵל לְהִתְקַיֵּם כְּכִל"** - כדי די אידן זאלן זיך קענען דערהאלטן אין גלות. און טאקע דערפאר: **"עַל כֵּן רָצִיתָ לְהַתְגַּבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל"** - האט יון זיך געוואלט ארויסשטעלן שטארק אנטקעגן

לויט ווי מען האט גערעדט ביז יעצט, פארשטייט מען, אז 'יון' איז נישט אן אייגענע קליפה ווי 'עשו' און 'שמעאל', נאר ער זוכט פשוט צוזאמצושמעלצן ביידע קליפות, כדי דער מצב זאל ווערן זייער געדיכט און אנגעצויגן. און דערפאר הייסט ער 'יון'; ווי ער איז מסביר:

"מַלְכוּת יוֹן" - דערפאר הייסט זייער קעניגרייך אויף לשון הקודש 'יון' י, **"לְשׁוֹן טִיט הַיּוֹן"** - וואס דאס איז פונעם

"עַל כֵּן" - וויבאלד דער גאנצער ציל פון 'יון' איז בלויז געווען 'צוזאמצושטעלן אלע צרות' צו איין גרויסע צרה, **"נִקְרָאת**

יא. די מעשה פון חנוכה איז געווען מיט מער ווי צוויי הונדערט יאר פריער, איידער דער חורבן האט למעשה פאסירט. (ע"פ החשבון של ברייתא דסדר עולם רבה פ"ל).

יב. אין זייער שפראך הייסן זיי 'גריכנלאנד'. און אין לשון הקודש רופט זיי די תורה אן

דערהאלטן, וואס דאס קומט: "לגדל אריכת מירת הגלות" - פון דאס וואס דער גלות איז אזוי לאנג און ביטער.

"ומלכות יון הרשעה" - די שלעכטע יונישע רעגירונג, וועלכע זוכן דעם ענין פון 'יון' - געדעכט, "רצו להתגבר על ישראל לכבשם תקף חס ושלום" - האבן געוואלט זיך שטארקן און איינגעמען דעמאלט דעם כלל ישראל חס ושלום, "שיתחיל הגלות אז חס ושלום" - אז דער דאזיגער גלות אין וואס מיר געפונען זיך - זאל זיך שוין אנהייבן דעמאלט (צוויי הונדערט יאר בעפאר דעם חורבן), "כדי שלא יוכלו ישראל להתקים" - אזוי וועלן זיך אידן נישט קענען דערהאלטן אין אזא לאנגע גלות.

אויסדרוק וואס מען זאגט אויף א' געדיכטע בלאטע'; "בחינת: ביון מצולה ואין מעמד" - ווי עס שטייט אין פסוק (תהלים סט, א): "אין א געדיכטער אפגרונד וואו מען קען נישט בלייבן שטיין", "שהוא בחינת צרה ארבה ותכופה" - וואס דאס ווייזט אויף א לאנגע און געדיכטע צרה, "כמו הגלות הזה הארף" - אזויווי אונזער איצטיגער גלות, וועלכע ציהט זיך שוין אזוי לאנג, "והמר מאד" - און איז אזוי ביטער, "שעל זה צעק דוד המלך עליו השלום" - וואס אויף דעם דאזיגן גלות האט דוד המלך געשריגן צום אויבערשטן, "טבעתי ביון מצולה ואין מעמד" - איך בין איינגעזונקען אין אזא געדיכטן אפגרונד, און איך קען זיך נישט

וועט א מענטש מיינען, אז דאס איז בלויז געווען לויט דעם חשבון פון די יונים, אבער אינאמת'ן וואלט נישט קיין סאך אויסגעמאכט אויב דער בית המקדש וואלט חרוב געווארן צוויי הונדערט יאר פריער, אויף דעם זאגט ער:

אויבערשטער האט געהאלפן אז די יונים האבן נישט מצליח געווען מיט זייער פלאן, "עקר קיום שלנו באריכות הגלות הזה" - איז אונזער עיקר כח מיט וואס מיר דערהאלטן זיך אין אזא לאנגן גלות, "הוא רק על ידי ההרחבות" - איז נאר דורך די אלע דערלייכטערונגען, "שעשה ה' יתברך עמנו עד הנה כנ"ל" - וואס דער אויבערשטער האט געטון מיט אונז - דורכאויס די אלע יארן - ביז היינט.

"ובאמת" - עס איז טאקע געליגן אן אמת אין זייער פלאן, ווייל "בדואי" - עס איז זיכער, "אם היה נחרב עבודת בית המקדש אז" - טאמער דער בית המקדש וואלט טאקע דעמאלט חרוב געווארן, "והיה מתחיל הגלות אז" - און דער גלות וואלט זיך שוין דעמאלט אנגעפאנגען, "בדואי היה קשה להתקים" - וואלט זיכער געווען שווערער זיך צו דערהאלטן היינט, "כי עכשו" - ווייל היינט וואס דער

קומט אויס: בשעת ווען די יונים האבן מלחמה געהאלטן מיט כלל ישראל, איז געווען א גרויסע 'עת צרה' - נישט בלויז פאר די דעמאלטדיגע צייט, נאר אויך פאר אונז

מיט נאמען יון; ווי עס שטייט (בראשית י, ב): "בני יפת גמר ומגוג ומדי ויון ותכל ומשך ותירס".

היינט, וויל מיר וואלטן היינט געווארן פארפאלן אין א געדיכטע זומפ - פון אזא לאנגן גלות.

"על פן" - וויבאלד עס איז געווען אזא 'עת צרה', **"חמל ה' יתברך על עמו"** - האט דער אויבערשטער רחמנות געהאט אויף זיין פאלק, **"והפר מחשבות שונאינו"** - און ער האט צעשטערט די פלענער פון אונזערע שונאים, **"והפך הדבר מהפך אל הפך"** - און ער האט איבערגעדרייט די גאנצע זאך אויף פונקט פארקערט! **"כי לא די שנפלו הינים מפלה גדולה"** - אז נישט בלויז וואס די יונים

האבן געליטן א גרויסע נידערלאגע, **"ובית חשמונאי כבשו המלוכה"** - און די חשמונאים האבן איבערגענומען די פירערשאפט פון ארץ ישראל^י, **"ונתקמו ישראל בגדלתם"** - און אידן זענען געבליבן ביי זייער גרויסקייט, סיי אין אלע הינזיכטן בכלליות, און סיי בפרטיות אז **"ובעבודת בית המקדש"** - די עבודה אין בית המקדש איז אָנגעגאַנגען ווייטער, **"כמה שנים"** - פאר נאך אסאך יארן^י.

דער עיקר נקודה פון חנוכה איז נישט דער 'נצחון' וואס די חשמונאים האבן באזיגט די יונים, נאר דער נס פון דער 'מנורה', וואס דאס האט געעפנט א נייעם 'אור' פאר אלע דורות שפעטער; ווי ער איז ממשיך:

נישט בלויז האבן די אידן באזיגט די גוים, נאר **"אף גם עשה לנו נס גדול ונורא פזה בנרות המנורה"** - נאר דער אויבערשטער האט אונז אויך געטון אזא

מורא'דיגע גרויסע נס מיט די לעכט פון דער מנורה, **"שעל ידי זה קבעו שמונת ימי חנכה אלו"** - וואס דוקא דורך דעם נס האבן חז"ל באשטימט די אכט טעג חנוכה.

עס קען זיך דוכטן פאר א מענטש, אז די אכט טעג חנוכה זענען געהעריגע וואכטעג, נאר עס איז דא דערין געוויסע 'הלכות' וואס מען דארף דעמאלט טון - מער ווי א גאנץ יאר. אבער עס איז נישט אזוי; ווי ער איז מסביר:

"ועשו לנו יום טוב חדש" - זיי האבן אונז געמאכט ממש א נייער יום טוב! **"והמשיכו אור"** - כדי צו מאכן א נייער יום טוב, האבן זיי אראפגעברענגט אזא מין ליכטיגקייט אויף דער וועלט, **"ותקון נורא פזה בעולם"** - און זיי האבן

אויפגעטון אזא מורא'דיגער אויפטוה אין דער בריאה, וואס דער אויפטוה קלאפט אויס ביי אונז פאקטיש: **"שעל ידי ימי חנכה הקדושים"** - אז דורך די הייליגע חנוכה טעג, **"יהיה לנו פח תמיד"** - באקומען מיר כח אויף א

יג. וועלכע איז שוין פאר די לעצטע הונדערט אכציג יאר געווען אין די הענט פון די יונים - נאך איידער זיי האבן אנגעהויבן צו אונטערדרוקן אידישקייט, וואס דעמאלט איז געשען דער 'נס חנוכה'.

יד. די חשמונאים זענען געזעסן אויפן שטול פאר הונדערט און דריי יאר, און דערנאך איז הורדוס המלך ארויף אויפן בענקל, און זיין רעגירונג האט אנגעהאלטן פאר נאך הונדערט און דריי יאר.

גאנץ יאר, "להמשיך עלינו הדרך הקדוש הזה של תורה והודאה" - לויבן און דאנקען.

ער איז מסביר וואספארא געוואלדיגן כח מען דארף האבן, כדי צו קענען אריינברענגען א געפיל פון הודאה:

דאס איז די בחינה וואס חז"ל הייסן, אז א מענטש זאל שטענדיג דאנקען אויף ביז יעצט און בעטן אויף ווייטער, "שָׁזָהוּ בְּחִינַת הַנְּפִלָּה" - וואס דאס איז געווען דער דעמאלטדיגער 'נס חנוכה'. און עס איז נישט בלויז דעמאלט, נאר "שִׁזְיוֹת הַבְּחִינָה אֲנִי זֹכֵר עַל יְדֵי יָמֵי הַנְּפִלָּה" - אויך היינט זענען מיר זוכה צו באקומען אט דעם כח דורך די חנוכה טעג, "שִׁנְקָבֵנו אֲזִי" - וואס דאס איז געווארן אוועקגעשטעלט דעמאלט - נישט דורכן 'נצחון המלחמה' - נאר "עַל יְדֵי גְדֹל הַנֶּסֶם שֶׁל נְרוֹת הַמְּנוּרָה פְּנִ"ל" - דורכן גרויסן נס פון די לעכט פון דער מנורה, וואס דאס האט ארויסגעברענגט דעם ענין פון 'בית שני', אז מען מוז האבן אביסל ליידיג פלאץ צווישן איין גלות ביזן אנדערן גלות.

"שִׁבְכַל הַצְּרוּת" - אז טראץ די פילע צרות, "שָׁאֲנוּ סוֹבְלִים בְּגִלוֹת הָאָרֶץ הַזֶּה" - וואס מיר ליידן זיך צוזאם אין דעם לאנגן גלות, "בְּכָל־ל" - סיי די צרות וואס גאנץ כלל ישראל ליידט, "וּבְפָרְט" - און סיי די צרות וואס יעדער איינער ליידט זיך זיינע אייגענע צרות פריוואט, און מיט דעם אלעמען, "נוֹכַל לְהַחִיּוֹת אֶת עַצְמָנוּ" - זאל מען זיך נאכאלץ קענען אויפלעבן, "עַל יְדֵי שִׁנְזָכָר נִפְלְאוֹתָיו עַד הַנֵּה" - דורכדעם וואס מיר וועלן זיך דערמאנען און באמערקן אלע געוואלדיגע גוטע זאכן וואס ער האט געטון מיט אונז ביז היינט. און נישט בלויז מיר וועלן טראכטן דערוועגן, נאר "וְנוֹדָה וְנִשְׁבַּח אוֹתוֹ תָּמִיד" - מיר וועלן אים כסדר לויבן און באדאנקען דערויף, "בְּבְחִינַת מוֹדָה עַל הָעֶבֶר וְכוּ" - וואס

חנוכה איז א צייט וואס מיר באנייען דעם דריטן בית המקדש; ווי ער איז מסביר:

די עבודה פונעם צווייטן בית המקדש, "אִף גַּם זָכִינוּ" - נאר מיר האבן נאך זוכה געווען נאכמער, "עַל יְדֵי תִקְוַת הַנְּסִים" - דורך די שטארקע נסים וועלכע האבן זיך דעמאלט אפגעטון, "לְהַמְשִׁיךְ תִּקְוֹן פְּזָה" - אריינצוברענגען אזא מין אויפטוה, "לְעִשׂוֹת חֲנֻפָה בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה" - צו מאכן א 'באנייאונג' יעדעס יאר עקסטער. "דְּהִינֵנו" - דאס הייסט אזוי: "שָׁאֲנוּ זֹכִיךְ" - אז מיר זענען זוכה, "בְּתוֹךְ תִּקְוַת הַגְּלוֹת הַזֶּה" - שטייענדיג אינמיטן

"וְעַל פֶּן" - וויבאלד חנוכה גיבט אונז כח ביזן היינטיגן טאג, "נִקְרָא חֲנֻפָה" - ווערט דער יום טוב אנגערופן מיטן נאמען 'חנוכה', "לְשׁוֹן חֲנוּךְ" - וואס דאס איז פונעם לשון 'באנייען', "בְּחִינַת חֲנֻכַּת הַבַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ" - וואס דאס ווייזט אז מיר באנייען יעצט דעם דריטן בית המקדש! "כִּי לֹא דִי" - ווייל דא איז נישט געשען בלויז א ישועה אויף דעמאלט, "שֶׁלֹּא הִחְרִיבוּ עֲבוֹדַת בַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ" - אז זיי האבן נישט צושטערט

אזא שטארקן גלות, "להתחיל גם עתה שוין פון יעצט צו באנייען דעם לחנף הבית המקדש" - אז מיר הייבן אן קומענדיגן בית המקדש!

כדי צו פארשטיין וויאזוי מיר מאכן היינט דעם 'חנוכת הבית' פון דעם קומענדיגן בית המקדש, איז ער קודם מסביר, אז חנוכה גיבט אונז אריין כח צו דאווענען פאר דער 'גאולה שלימה':

געהאט כח אויסצוהאלטן דעם גלות ביז אהער! "וְאָנוּ בְּטוּחִים עַל יְדֵי זֶה" - און דורכדעם זענען מיר זיכער ביי זיך, אז "כַּאֲשֶׁר עַד הֵנָּה עֲזָרוּנוּ רַחֲמֵינוּ" - פונקט ווי ער האט רחמנות געהאט און אונז געהאלפן ביז אהער, "כֵּן יִשְׁמַע תְּפִלוֹתֵינוּ וְצַעֲקוֹתֵנוּ תְּמִיד" - אזוי וועט ער זיכער אויסהערן אונזערע תפלות און געשרייען וואס מיר בעטן זיך שטענדיג צו אים, "עַד אֲשֶׁר יִגְאָלְנוּ יִגְאָלָה שְׁלָמָה וַיְבַנֶּה בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ" - ביז ער וועט אונז נאך אויסלייזן א 'גאולה שלימה' און אויפבויען דעם בית המקדש.

"כִּי בָּזָה שְׂאֲנוּ עוֹשִׂין בְּיָמֵי הַגְלוֹת חֲנֻכָּה" - ווייל דורכדעם וואס מיר מאכן יעצט אין גלות א 'חנוכה', "שִׁהֵם יָמֵי הַזְּדָאָה" - וואס דאס זענען דאך טעג פון 'דאנקען', "דְּהֵינּוּ" - וואס דאס באדייט, "שְׂאֲנוּ מוֹדִים וּמְשֻׁבְּחִים אוֹתוֹ וַתְּבָרַךְ" - אז אין די דאזיגע טעג דאנקען מיר און לויבן מיר דעם אויבערשטן, "עַל גְּדֹל הַנְּסִים שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ עַד הַנֶּה" - אויף די גרויסע נסים וואס ער האט געטון מיט אונז ביז היינט, און דער עיקר נס איז: "שִׁהִיָּה לָנוּ כַּח לְהַתְקִים עַד הַנֶּה" - אז מיר האבן

קומט אויס: דאס וואס מיר דאנקען און לויבן אזויפיל חנוכה, אט דאס פירט אונז אריין אין אזא שטארקע אמונה און בטחון, וואס מיר גלייבן אז דער אויבערשטער הערט אים אונזערע תפלות, און ער וועט אונז זיכער אויסלייזן פון גלות.

און אט דאס ברענגט די גאולה העתידה; ווי ער איז ממשיך:

ספרים, "וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה עַל מֵאֹמֶר רַבָּה בַּר בַּר חֲנָה כִּד חִס גִּבָּה אֶתְהַפִּיף וְכוּ" - און ווי דער רבי זכרונו לברכה שרייבט (ליקוטי מוהר"ן סי' ב) אויפן מאמר וואס רבה בר בר חנה האט געזאגט: "ווען עס איז הייס געווארן, האט ער זיך געגעבן א דריי איבער" [און דער רבי טייטשט דאס: "ווען דער אויבערשטער וועט ווערן אנגעווארעמט פון אונזערע תפלות, וועט ער זיך אויסדרייען זיין פנים צו אונז"].

"עַל יְדֵי זֶה בְּעֲצָמוֹ" - דורכדעם אליינס וואס מיר באקומען אמונה אין אונזערע תפלות, "אָנוּ מִמְּשִׁיכִין בְּחֵינַת בְּנֵין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ" - ברענגען מיר אראפ א בחינה פון 'בויען א בית המקדש', "כִּי עָקַר הַגְּאֻלָּה וּבְנֵין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ יְהִיָּה עַל יְדֵי זֶה" - ווייל די גאנצע גאולה און בית המקדש וועט קומען דוקא דורכדעם, "עַל יְדֵי תְּפִלוֹתֵינוּ וְצַעֲקוֹתֵנוּ" - דורך אונזערע תפלות און געשרייען; "כִּיְדוּעַ" - ווי עס איז באקאנט פון אלע

די גאולה וועט טאקע קומען נאר דורך אסאך תפלות וואס מען וועט מתפלל זיין דערויף, אבער פון וואו נעמט מען כח און חיזוק צו מתפלל זיין – נאך אזא לאנגען גלות? דאס קומט פון חנוכה! וי ער איז ממשיך:

דאנקען אויף ביז אהער [וואס דאס גיבט אונז כח צו בעטן אויף ווייטער].

"נמצא" - לויט דעם קומט אויס, **"שגם עכשוו"** - אז אפילו היינטיגע צייטן וואס מיר זענען נאך ליידער אין גלות, **"אנו מחנכים את הבית המקדש בחנכה"** - באנייען מיר דעם בית המקדש אין חנוכה! וויבאלד מיר שעפן כח פון דער 'הודאה' פון חנוכה, צו ברענגען די גאולה און בית המקדש. און דערפאר הייסט עס מיטן נאמען 'חנוכה'.

"וכל צעקותינו ותפלותינו" - דער כח פון אלע אונזערע תפלות און געשרייען, **"שאנו מתחזקים עדין לצעק ולהתפלל לה' יתברך"** - וואס מיר שטארקן זיך נאכאלץ [טראץ אזא לאנגן גלות] צו שרייען און בעטן דעם אויבערשטן, פון נעמען מיר די כוחות דערצו? **"הוא רק על ידי בחינת חנכה"** - דאס איז נאר דורך דעם כח פון חנוכה, **"על ידי בחינת תודה כנ"ל"** - וואס דאס איז דער כח פון 'הודאה', **"על ידי שאנו מודים על העבר וכו' כנ"ל"** - דורכדעם וואס מיר

*

פונקט ווי עס איז פארהאן א כלליות'דיגע גלות און גאולה – איז אויך פארהאן א פרטיות'דיגע גלות און גאולה, וואס דאס מיינט, אז ווילאנג א איד איז דערווייטערט פונעם אויבערשטן און פון עבודת ה' – איז ער אין א פרטיות'דיגן גלות, און איינמאל ער ווערט נאנט צום אויבערשטן און צו עבודת ה' – איז דעמאלט אנגעקומען זיין פריוואטע 'גאולה שלימה'. און פונקט ווי ביי די כלליות'דיגע גאולה דארף מען נוצן די עצה פון 'דאנקען בשעת די צרה' – אזוי אויך, ביי די פרטיות'דיגע גאולה, דארף מען נוצן די דאזיגע עצה; ווי ער הייבט אן מסביר צו זיין:

אזוי ווייטער פארשידענע ווייטאגן ברוחניות, **"רחמנא לצלן מעתה"** - דער אויבערשטער זאל אונז שוין אפהיטן פון יעצט און ווייטער. וויבאלד א מענטש גייט דורך אזעלכע ווייטאגן, **"בדאי ה'יה קשה להתקיים"** - וואלט אודאי געווען שווער אויסצוהאלטן און דערווארטן, **"עד שיזכה לגאולה שלמה"** - ביז ער וועט זוכה זיין צו זיין פריוואטע 'גאולה שלימה', **"דהינו"** - וואס כלפי א מענטש פריוואט מיינט עס, **"שיהיה איש פשוט פראוי"** - אז ער זאל זיין אן ערליכער

"כי לפי מה שעובר על כל אחד ואחד" - לויט וואס יעדער איינער באזונדער גייט דורך, **"כפי מה שיוצע בנפשו"** - וואס יעדער איינער ווייסט דאס אליינס - ביי זיך, **"רבוי היסורים והצרות"** - די פילע רוחניות'דיגע ווייטאגן און צרות, **"מתאות היצר הרע"** - וואס ער ליידט פון זיין יצר הרע וועלכער גלוסט צו תאוות, **"ומהפרינסה וכו' וכו'"** - און אויך ליידט ער פונדעם וואס ער מוז זיין פארנומען מיט פרנסה און האט נישט קיין צייט צו לערנען און דאווענען, און

איד ווי עס דארף צו זיין, "שְׁזָהוּ בְּחִינַת גְּאֻלָּה שְׁלֵמָה" - וואס דאס איז א בחינה דעם מענטש פרויואט.

וויבאלד מען ווערט נישט אזוי שנעל אן ערליכער איד, נאר עס דויערט א לאנגע צייט, דעריבער איז זייער שווער אויסצואווארטן אזא לאנגע צייט, און דער מענטש איז אין א געוואלדיגע סכנה; ווי ער ברענגט ארויס דאס וואס מען זעט בחוש:

וויבאלד עס איז אזוי שווער, "וְעַל כֵּן בְּאֵמַת" - דערפאר זעט מען טאקע בחוש, "כַּמָּה וְכַמָּה הִתְחִילוּ" - ווי אזויפיל אידן האבן אנגעפאנגען צו דינען דעם אויבערשטן, אבער "וְנִפְלוּ" - שפעטער זענען זיי אראפגעפאלן פון עבודת ה'. "וַיֵּשׁ שְׁהָאֲרִיכוּ בְּעִבּוֹדָתָם יָמִים וְשָׁנִים" - עס זענען אפילו פארהאן אזעלכע מענטשן וועלכע האבן אנגעהאלטן אין עבודת ה' פאר לאנגע טעג און יארן,

"אָבֵל אַחַר כָּף" - אבער נאך א פּאָר יאר, "לֹא יָכְלוּ לְסַבֵּל מִרִירוֹת הַכְּבֹדוֹת שֶׁל הַבַּעַל דָּבָר" - האבן זיי שוין נישט געקענט מער אויסהאלטן די ביטערע שוועריקייטן וואס דער בעל דבר האט זיי אונטערגעשטעלט, "וְנִפְלוּ" - און דעמאלט זענען זיי אראפגעפאלן, "כֹּל אֶחָד כְּמוֹ שֶׁנִּפְלוּ" - יעדער איינער לויט זיין דרגא, ווי נידריג ער איז אראפגעפאלן, "רַחֲמָנָא לְצַלוּ".

עס כאפט א פחד: עבודת ה' איז א לאנגע פראצעדור וואס נעמט נישט אזוי שנעל, און אינצווישן קען מען פארלירן די געדולד; ווי עס האט פאסירט צו אסאך מענטשן. נ, וואס טוט מען דא? אויף דעם איז ער ממשיך:

"אָבֵל" - אבער עס איז פארהאן אן עצה דערצו: "מִי שֶׁחָפֵץ בְּאֵמַת לְאֵמַתוֹ" - ווער עס זוכט דעם אמת'ן אמת, "לְחוּס עַל חַיָּיו" - און ער שוינט זיין אייגענעם לעבן, "עֶקֶר קִיּוּמוֹ עַל יְדֵי בְּחִינַת הַנִּל" - קען ער זיך דערהאלטן דורך די אויבנדערמאנטע עצה פון 'הודאה': "שֶׁבְּכֹל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו" - אז טראץ אלע שוועריקייטן וואס ער גייט דורך, "יִהְיֶה אִיף שִׁיחָה" - זאל זיין וואס זאל זיין, "אֶפְלוּ אִם רוּאָה שֶׁהוּא בְּעֶצְמוֹ הַחַיִּב מְאֹד" - אפילו אויב ער זעט אז ער איז זיך

אליינס שולדיג, "בְּמַעֲשָׂיו שְׂאִינִם טוֹבִים וְכוּ" - אז ער טוט זאכן וועלכע טויגן נישט, "אִיף עַל פִּי כֹן" - פונדעסטוועגן דאך, זאל ער וויסן קלאר, אז "אִין אָדָם" - עס איז נישטא קיין שום מענטש, "אֶפְלוּ הַגְּרוּעַ שֶׁבְּגְרוּעִים" - אפילו דער וועלכער איז דער ערגסטער פון צווישן אלע ערגסטע, "שְׂאִין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא גוֹמֵל עִמּוֹ חֲסִדִים נִפְלָאִים בְּכֹל יוֹם" - איז נישטא אזא מענטש וואס דער אויבערשטער טוט נישט מיט אים געוואלדיגע גוטע זאכן יעדן טאג!

דער הויפט מקור אז דער אויבערשטער טוט גוטע זאכן מיט יעדן מענטש יעדן טאג, איז דער 'סידור'; ווי ער איז מסביר:

"כְּמוֹ שֶׁתְּקַנּוּ לָנוּ לומר בְּכֹל יוֹם" - ווי מען זעט אין סידור, אז די אנשי כנסת

הגדולה האבן אונז געהייסן זאגן יעדן טאג: "נִזְדָּה לָךְ וְכוּ' עַל נְסִיף שֶׁבְּכֹל יוֹם

"שְׁבוּדָאֵי ה' יִתְבַרַךְ עוֹשֶׂה עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד" - אז דער אויבערשטער טוט זיכער מיט יעדן איינציגסטן איד, "נְסִים וְנִפְלְאוֹת וְטוֹבוֹת" - נסים און וואונדערליכע גוטע זאכן, און נישט בלויז איינמאל אין לעבן, נאר "בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וְשָׁעָה" - יעדן טאג און יעדע שעה טוט דער אויבערשטער געוואלדיגע נסים מיט אים - וואס דערפאר זאגט מען 'מוֹדִים' נישט בלויז איינמאל אין לעבן, נאר דריי מאל אין טאג.

וכו' ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת וכו'" - "מיר דאנקען דיר באשעפער אויף דייע נסים וואס דו טוסט מיט מיר יעדן טאג און אויף דייע געוואלדיגע גוטס וואס דו טוסט מיר מיר א גאנצן צייט". "וּבּוֹדָאֵי דְבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה פְּנִים וְאַמְתִּיִּים" - און אויב חז"ל האבן געהייסן זאגן אזוי, איז דאס זיכער ריכטיג און אמת'דיג, "וּצְרִיכִין אֲנַחְנוּ פְּלִנוּ לְהֶאֱמִין בְּזֶה מְאֹד" - און מיר אלע דארפן גלייבן דערין מיטן גאנצן שטארקייט,

אויסער פון די 'אמונה' אין 'סידור' - וואס מען דארף גלייבן, אז דער אויבערשטער טוט געוואלדיגע גוטע זאכן מיט א מענטש - קען מען זיך עס אויך איבערצייגן מיט די אייגענע אויגן; ווי ער איז מסביר:

וועט ער זיך דערמאנען פונעם עבר, "כִּמְהָ מַעֲלֹת טוֹבוֹת לְמָקוֹם עָלְיוֹ" - אזויפיל גוטע זאכן וואס דער אויבערשטער האט שוין אלץ געטון מיט אים.

"וְאִם יִרְצָה לְהִסְתַּכֵּל" - טאמער א מענטש וועט אריינקוקן אביסל טיפער, "יִרְאֶה הַרְבֵּה בְּעֵינָיו" - וועט ער מיט זיינע אייגענע אויגן באמערקן אזויפיל גוטס וואס דער אויבערשטער טוט יעצט מיט אים, "וְיִזְכֹּר אֶת עֲצָמוֹ הַיָּטִב" - און אויך

וועט א מענטש מיינען, אז א רוחניות'דיגע 'טובה' מיינט בלויז עפעס גאר א גרויסע 'עבודה', אויף דעם זאגט ער, אז עס איז נישט אזוי; ווי ער שמועסט אויס:

'נשמת': "אֵלֹהֵינוּ מְלֵא שִׁירָה וְכוּ" - "אפילו ווען מיר זאלן האבן א מויל פול מיט שירה ווי דער 'ים', וואלטן מיר נישט געקענט גענוג דאנקען דעם אויבערשטן, אפילו אויף בלויז איין טובה". דאס גייט ארויף אויף איין פינטעלע פון איין מצוה'לע, וואס דאס קען מען נישט ענדיגן אפדאנקען, "כִּי אֵין כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ" - ווייל די גאנצע וועלט, "עִם כָּל תְּאוּתֵינוּ" - מיט אלע תאוות וואס זענען דא דערין, "וְיִסְוְרֵינוּ" - מיט אלע ווייטאגן וועלכע זענען דא דערין, "וְהִבְלִינוּ" - און מיט אלע

"וְכִבֵּר אֲמַרְנוּ כִּמְהָ פְּעַמִּים" - מיר האבן שוין אסאך מאל ארומגערעדט, "שְׁכַל מַה שָּׁזָכָה הָאֱדָם לְאִיזָה מְצוּהָ" - אז יעדעס מאל וואס א מענטש האט זוכה געווען צו טון עפעס א מצוה'לע, "וְלְאִיזָה נִקְדָּה טוֹבָה" - אדער אפילו נאר א פינטעלע פון עפעס א אידישקייט זאך, "בּוֹדָאֵי אֵינוּ נֶאֱבָד לְעוֹלָם" - וועט עס זיכער קיינמאל נישט פארלוירן ווערן, ווייל דאס איז אן אייביגע זכיה. "וְעַל זֶה תִּקְנוּ לָנוּ לֹמֵר בְּנִשְׁמֹת" - און אויף דעם האבן די אנשי כנסת הגדולה אוועקגעשטעלט, אז מיר זאלן זאגן ביי

מען טוט גאר זעלטן, נאר אפילו אזא מצוה: "שָׁכַל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל זֹכֶה בְּכָל יוֹם" - וואס יעדער איד איז זוכה דאס צו טון יעדן טאג, איז דאס אויך חשוב'ער פון די גאנצע וועלט.

נארישקייטן וועלכע זענען דא דערין, "קְדָאִי" - דאס אלעס איז גארנישט ווערד, "כְּנֻגְד נִקְדָה אַחַת שֶׁל מִצְוָה אַחַת" - קעגן איין פינטעלע פון איין מצוה! און מען רעדט נישט דוקא פון א מצוה וואס

וויבאלד יעדער איד ווערט באשאנקען מיט אזעלכע גוטע זאכן פונעם אויבערשטן, בפרט מיט גוטע נקודות פון אידישקייט - קומען מיר אן צו אן אויסגעטראטענע עצה צו דעם פראבלעם וואס ער האט אויבן דערמאנט, אז עס נעמט זייער לאנג ביז מען ווערט אן ערליכער איד - וואס דאס איז די פרטיות'דיגע 'גאולה שלימה' - אבער יעצט האבן מיר שוין אן עצה; ווי ער איז מסביר:

איז די בחינה וואס חז"ל זאגן: "מוֹדָה **עַל הָעֵבֶר**" - מען זאל דאנקען אויף ביז יעצט, "וְצוֹעֵק לְעֵתִיד לְבָא" - און מען זאל שרייען אויף ווייטער, "וְעַל יְדֵי זֶה" - און דורכדעם וואס ער וועט זיך נישט אפשטעלן פון שרייען, "זֹכֶה סוֹף כָּל סוֹף לְגֹאֵלָה שְׁלֵמָה" - וועט ער צום סוף זוכה זיין אנצוקומען צו זיין אייגענע גאולה שלימה, וואס דאס באדייט: "לְשׁוֹב לֵה' תִּתְבָּרַךְ בְּאֵמֶת" - זיך צוריק צו קערן צום אויבערשטן מיט אן אמת'דיגקייט, "שִׁזְהוּ בְּחִינַת חֲנֻכָּה כְּפִנ"ל" - וואס דאס איז די בחינה פון 'חנוכה' - באנייען זיין אייגענעם בית המקדש, דורך דאנקען און בעטן.

"וְצָרִיךְ לְהַרְגִיל אֶת עַצְמוֹ" - א מענטש זאל זיך צוגעוואוינען, "שֶׁבְכָל מַה שְׁיַעֲבֹר עָלָיו" - אז אין אלע ירידות וועלכע ער גייט דורך, "יְהִיָּה אִיךָ שְׂיִהִיָּה" - נישט קיין חילוק וואס דאס איז, "יִזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ בְּכָל עֵת" - זאל ער זיך א גאנצן צייט דערמאנען, "הַטּוֹבוֹת וְהַנְּפִלְאוֹת שֶׁעָשָׂה ה' תִּתְבָּרַךְ עִמּוֹ עַד הַנְּהַ" - די געוואלדיגע גוטע זאכן וואס דער אויבערשטער האט געטון מיט אים ביז היינט, "וְעַל יְדֵי זֶה יִתְחַזַּק לְצַעֵק וּלְהַתְפַּלֵּל לֵה' תִּתְבָּרַךְ תָּמִיד" - און דורכדעם וועט ער באקומען כח און שטארקייט, ווייטער צו שרייען און בעטן דעם אויבערשטן, "בְּבְחִינַת" - וואס דאס

פריער האט ער געטייטשט דאס ווארט 'חנוכה' - באנייען. יעצט וועט ער טייטשן נאך א טייטש, אז דאס איז פונעם לשון 'חינוך' - וואס מען איז מחנך א קינד צו זיין אן ערליכער איד; ווי ער מסביר דעם שייכות:

דעריבער הייסט דאס 'חנוכה', "כִּי עַל יְדֵי בְּחִינָה זֹאת דִּיקָא" - ווייל דוקא דורך דער סארט עבודה, "מִתְחַנְּכִין בְּעִבּוֹדַת ה' כְּפִנ"ל" - ווערט א מענטש 'מחונך' דיג' און אידישקייט; ווי ער איז מסביר ווייטער.

"וְעַל כֵּן" - וויבאלד מיר האבן מסביר געווען, אז די עבודה פון די חנוכה טעג איז, איינצוזען יעדע פינטעלע גוטס ברוחניות, דאנקען אויף דעם און בעטן אויף ווייטער, דעריבער "נִקְרָא חֲנֻכָּה" -

מען האט פריער געזאגט, אז עס דויערט אסאך צייט ביז מען קומט אן צו א ריכטיגע שלימות אין עבודת ה', און דאך זאל זיך א מענטש פרייען מיט יעדע 'נקודה טובה'

פון אידישקייט. אבער א מענטש קען אפשר האבן חלישות הדעת און זאגן: "וואס איז דען ווערד מיין עבודת ה' - אין אזא צורודערטע מצב? איך טוה טאקע אסאך מצוות, אבער ליידער טוה איך אויך אסאך נישט גוטע מעשים? טא, וויאזוי קען איך זיך פרייען מיט מיינע נקודות טובות?!" אויף דעם וועט ער יעצט ענטפערן:

קליינעם שכל. און **"וְכַל הַעֲבוּדָה שְׁבִימִים אֱלוֹ"** - אלע גוטע זאכן וואס דער מענטש טוט אין דער דאזיגער תקופה, **"אֵף עַל פִּי שְׂאִין לָהּ שְׁלֵמוֹת גְּמוּר"** - כאטש וואס די זאכן זענען טאקע נישט געטון געווארן מיטן גאנצן שלימות, **"אֵף עַל פִּי כֵן"** - פונדעסטוועגן דאך, **"הוּא טוֹבָה וַיִּקְרָה מְאֹד אֶצֶל ה' יִתְבָּרַךְ"** - איז דאס זייער גוט און זייער טייער ביים אויבערשטן! **"כִּי כָּל הַעֲבוּדָה הַזֹּאת"** - ווייל דער גאנצער עבודת ה' וואס מען טוט בשעת ווען מען איז נאכנישט רייף אין אידישקייט, **"הִיא בְּחִינַת חֲנוּךְ מִמֶּש"** - איז א בחינה פון 'חינוך', וואס דער מענטש איז זיך זעלבסט 'מחנך' צו זיין א איד.

"כִּי כָּל הַטּוֹב" - ווייל אלע גוטע זאכן, **"שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה בְּיָמֵי קְטָנוּתוֹ"** - וואס א מענטש טוט ווען ער איז נאך קליין. און מען מיינט נישט קליין אין יארן, נאר **"דְּהֵינּוּ"** - מען מיינט צו זאגן, **"כָּל זְמַן שְׂאִינוֹ זוֹכָה"** - אזוי לאנג וואס ער האט נאכנישט זוכה געווען אנצוקומען, **"לְדַעַת שְׁלֵם"** - צו א געהעריג אויפגעבויטן שכל אין אידישקייט, **"לְעֲבוּדַת ה' יִתְבָּרַךְ פְּרָאוּי"** - און זיין גאנצע עבודת ה' איז נאכנישט ווי עס דארף צו זיין מיטן גאנצן שלימות, **"שְׂאִז"** - וואס אזא מענטש, **"אֶפְלוֹ אִם הוּא גְדוֹל בְּשָׁנִים"** - אפילו אויב ער איז שוין אן עלטערער איד, **"נִקְרָא קָטָן"** - קען מען אים נאך אנרופן מיטן טיטל 'קטן', **"מִחֲמַת קְטָנוֹת הַדַּעַת"** - צוליב זיין

ער גיבט א משל פון א קליין קינד וועמען דער טאטע איז מחנך צו אידישקייט, וואס דער טאטע שעפט אזויפיל נחת און פארגעניגן ווען ער לערנט און דאווענט - כאטש ער איז נאך א יונגעלע און באלד נאכן ענדיגן חדר לויפט ער זיך שפילן מיט זיינע נארישקייטן.

- אז דאס איז גאר א גרויסע מצוה! **"אֵף עַל פִּי"** - כאטש וואס דארטן קען מען אויך פרעגן די זעלבע סארט קושיא: **"שֶׁהַקָּטָן עוֹשֶׂה אַחַר כֵּךְ מַעֲשֶׂה נְעוּרוֹת וְקְטָנוֹת"** - אז דער יונגעלע טוט דאך נאכדעם אזעלכע נארישע און קינדערישע זאכן, נו, וואס איז דען ווערד די פֿאַר מצוות וואס ער טוט יא? אבער **"אֵף עַל פִּי כֵן"** - פונדעסטוועגן דאך פארשטייט יעדער איינער, אז **"כָּל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֶׁהוּא צִיָּת אֶת אָבִיו"** - יעדע איינציגסטע באוועגונג וואס ער באוועגט

"כְּמוֹ שֶׁמְחַנְכִּין אֶת הַקָּטָן" - פונקט ווי מען איז מחנך א קליין יונגעלע, **"שִׂיאֵמֶר אֵיזָה בְּרָכָה"** - איידער ער וויל עפעס ארייננעמען אין מויל הייסט מען אים: **"מֵאֵךְ א בְּרָכָה!"**, **"וְיִהְיֶה לְבוֹשׁ בְּצִיצִית וְכוּ"** - אינדערפרי ווען ער טוט זיך אָן זיינע קליידער, הייסט מען אים: **"טוה אָן ציצית!"**. **"וְכָל שְׂאָר עֲנִינֵי חֲנוּךְ הַקָּטָנִים"** - און אזוי ווייטער די אלע זאכן וואס מען הייסט אלץ פאר די קליינע קינדער, זיי מחנך צו זיין. וואס דארט פארשטייט יעדער איינער: **"שֶׁהוּא מְצוּה גְדוֹלָה מְאֹד"**

נחת, איז "שעל ידי זה" - ווייל דער טאטע ווייסט, אז דורכדעם וואס ער לערנט יעצט, "הוא מתחנך בעבודת ה' יתברך" - ווערט ער מחונך'דיג אין אידישקייט, און דורכדעם וועט ער א גאנץ לעבן זיין אן ערליכער איד.

זיך און פאלגט זיין טאטן, "יקר מאד בעיני אביו" - איז זייער טייער און באליבט ביי זיין טאטן, "ובעיני ה' יתברך" - און זיכער איז עס אויך באליבט ביים אויבערשטן. "מחמת" - די סיבה פארוואס דער טאטע קוועלט אזוי פון

דער נמשל איז: יעדער מענטש - אפילו א גדול - האט א לאנגע תקופה פון קטנות, וואס דעמאלט איז דער צייט פון 'חינוך'. און ער דארף קוועלן פון שמחה מיט יעדע מינדעסטע זאך וואס ער טוט אין עבודת ה' - וויבאלד דוקא דורכדעם וועט ער שפעטער אנקומען צום שלימות פון עבודת ה'.

"שהוא רחוק" - אפגעזען ווי ווייט ער [-דער מענטש וועלכער לערנט דאס יעצט] איז דערווייטערט, "אף על פי כן" - פונדעסטוועגן דאך, זאל ער וויסן, אז "כל זקנה" - יעדעס פינטעלע אידישקייט, "ותנועה של הקדושה" - און יעדעס ביסל וואס ער רירט זיך אין דער קדושה, "יקרה מאד" - איז דאס זייער טייער! "פי הוא בחינת חנוך" - ווייל דורכדעם ווערט ער מחונך'דיג צו זיין א איד און דינען דעם אויבערשטן.

"כמו כן הוא ממש" - דער נמשל איז ממש די זעלבע זאך, **"אפלו באדם גדול"** - אפילו א מענטש וועלכער איז שוין העכער די 'בר מצוה' און איז שוין א 'גדול', **"כל זמן שאינו זוכה לשלמות הראוי"** - ווילאנג ער איז נאכנישט אנגעקומען צום ריכטיגן שלימות. און נישט בלויז טאמער ער איז 'נישט בשלמות', נאר נאכמער: **"אפלו אם הוא רחוק"** - אפילו אויב ער איז אויפן פארקערטן עקסטרעם, אז ער איז זייער דערווייטערט, **"כמו**

וועט איינער פרעגן: וואס האט דער ענין פון 'חינוך' צוטון מיט 'חנוכה' - וואס איר עיקר עבודה איז 'הודאה'? אויף דעם ענטפערט ער:

דעם כח פון דאנקען אויף אלע קלייניקייטן, אט דאס נעמט זיך פון יום טוב חנוכה, **"ועל פן נקרא חנכה וכן"ל** - און דערפאר הייסט עס מיטן נאמען 'חנוכה' - וועלכע איז א לשון 'חינוך', וויבאלד דאס איז דער עיקר כח וואס טראגט דעם גאנצן 'חינוך' אויף אידישקייט, און אָן דעם וואלט מען נישט געהאט די כוחות צו ווערן 'מחונך' און אויסוואקסן א 'גדול', דערפאר הייסט עס 'חנוכה'.

"ועקר החנוך" - כאטש וואס יעדע נקודה אין אידישקייט איז טאקע 'מחנך' דעם מענטש, איז דאס אבער בעיקר געוואנדן, **"על ידי ההודאה על העבר"** - אין דאס וואס דער מענטש דאנקט כסדר אויף די אלע גוטע נקודות, **"שעל ידי זה מתחזק לצעק להבא כנ"ל"** - ווייל נאר דורכדעם האט דער מענטש די כוחות ווייטער צו שרייען און מתפלל זיין צו שטייגן העכער, ביז ער וועט ווערן צום סוף א 'גדול' אין אידישקייט. און

אדר
הנחל

ליקוטי הלכות

כלאי בהמה (ד)

לקוטי הלכות

הלכות בלאי בהמה הלכה ד

יורה דעה

ח. **ועל-כן** אותיות התורה צריכין להיות כל אחד בפני עצמו, ואם נדבק אות לאות פסול, כי כל אות ואות הוא בחינת שכל שמקבל משכל הכולל דרך הצנור השיף לו, שעל-ידי-זה יש לו כח להמתיק הצמצום השיף לו. ועל-כן צריך כל אות שיהיה בפני עצמו, ואסור שידבקו אותיות התורה זה בזה, כדי שלא לערב הצמצומים והשכליים, שאז אי אפשר להמתיקם וכנ"ל.

ועל-כן אדם מתר עם בלן לחרש ולמשף וכו' (יורה דעה, סימן רחצ, סעיף טו), כי האדם הוא השכל הכולל שהוא ממתיק כל הצמצומים והדינים שהם בחינת בהמה כנ"ל. ועל-כן אין לו שום התחברות ותערובת עם הבהמות, אדרבא, האדם הוא השכל שהוא ההמתקה שלהם. ועל-כן אין בהאדם דין כלאים עם הבהמות, ומתר עם בלן לעשות מלאכה לחרש ולמשף, כי האדם אינו מתערב ומתחבר עם הבהמה כלל, כי הוא השכל וההמתקה שלהם, כנ"ל:

הלכה ד

לא תחרש בשור ובחמור יחדו (דברים כב,

ט)

על-פי התורה "ימי חנכה הם ימי הודאה" וכו' (בלקוטי תנינא בסימן ב), עין שם כל התורה, ומה שכתוב שם בסוף, שעל-ידי-זה זוכין להמשיך השמחה של שבת לששת ימי החול, כי ימי החול הם בחינת עצבות וכו', אבל שבת היא בחינת בן, בחינת גיחא לעלאין ותתאין, בחינת שמחה וכו', בחינת (בראשית ה, ט): "זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו", כי שבת מנחם ומשמח הכל מן העצבות וכו', ועל-ידי-זה שממשיכין הקדשה של שבת לששת ימי החול, על-ידי-זה נתגלה אחדות הפשוט יתברך. כי בששת ימי החול הם פעולות משתנות, שבכל יום נכרא פעלה משנה, וזה כנגד שכל האנושי, שפעולות משתנות יהיה נמשכין מאחד הפשוט יתברך, כי בשכל האנושי אי אפשר להבין זאת, רק על-ידי שבת שאנו זוכין, על-ידי-זה נתגלה האחדות הפשוט יתברך, כי שבת מורה על אמונת היחוד, שאנו

בשעת תקף הדין של המבול - הכרחו כל הבהמות והחיות לנכנס לתוך תבת נח, שהיא בחינת קדש קדשים, כדי שיהיה נמתק כל צמצום וצמצום על-ידי השכל כנ"ל. ועל-כן נכנסו למיניהם דיקא, אותן שדבקו במינם ולא עברו על אסור כלאי בהמה, כי אי אפשר לנכנס לתבת נח לתוך בחינת קדש קדשים, בחינת אבן שתיה, כי אם לשוהרין מפלאים שיהיה כל מין ומין לבדו, שאז נמתק כל אחד ואחד על-ידי השכל השיף לו, שמקבל מאבן שתיה כנ"ל, כי אפלו לשוהרין להמתיק הצמצומים על-ידי השכל הכולל בעצמו, כמו שמבאר שם במאמר הנ"ל - אי אפשר להכלל שם כי אם למינו, כי צריכין לכלל שם דרך הצמצום והצנור שנמשך דרך שם מהאבן שתיה. ועל-כן אסור לערב המינים, כי אז אי אפשר להכלל שם ולקבל המתקה משם, לא בכלל ולא בפרט, וכנ"ל.

ועל-כן נכנסו כל הבהמות והחיות וכו' לתבת נח, אותן שדבקו במינם דיקא, ועל-ידי-זה נמתקו שם כל הצמצומים וכל הדינים הקשים שהיה בעולם אז, ועל-ידי-זה זכו לצאת משם למשפחתיהם, כמו שכתוב (בראשית ח, ט): "למשפחתיהם יצאו מן התבה". כי חזר ויצא כל מין ומין מן התבה שהיא בחינת אבן שתיה, שמשם נמשכין כל הצמצומים וכנ"ל. ועל-כן הקריב נח מהם קרבנות, כי הקרבנות הוא בבחינת המתקה הצמצומים על-ידי השכליים השכימים להם כנ"ל, כי נח מקבר ומתקן וממתיק כל הל"ט מלאכות מזהמת הנחש, כמו שכתוב (בראשית ה, ט): "זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידנו מן הארמה" וכו'. כי נח הוא בחינת קדשת שבת, כמובא (לקוטי תנינא ב), בחינת גיחא לעלאין גיחא לתתאין וכו'. ועל-כן על ידו נמתקו כל הצמצומים שהם בחינת ל"ט מלאכות, בחינת כל מיני בהמות למיניהם, כי כלם נמתקו ונתבררו על-ידי תבת נח שהיא בחינת יום הכפורים, בחינת אבן שתיה, ששם נמתקין כל הדינים וכל הצמצומים שבעולם, על-ידי השכל הכולל, שהוא בחינת קדשי קדשים שמשם כל ההמתקות, וכנ"ל:

לקוטי הלכות

הלכות בלאי בהמה הלכה ד

יורה דעה

קנא

(סימן לח). ועקר קדשת הל"ט מלאכות בחל הוא על-ידי שממשיכין עליהם הקדשה והשמחה של שבת, שעל-ידי-זה נתגלה, שכל הפעלות משתנות נמשכין מאחד הפשוט יתברך, שזאת הבחינה יקרה מאד, כי אי אפשר להבין זאת בשכל אנושי, רק על-ידי אמונה שזוכין על-ידי שממשיכין הקדשה והשמחה של שבת לששת ימי החל, כנ"ל.

וזה בחינת אסור בלאים, שאסור לערב שני מינים יחד כדי שלא להגביר בחינת פעלות משתנות ביותר, עד שלא יהיה באפשרי לגלות שהם נמשכין מאחד הפשוט, כי גם עתה בחינה זאת יקרה מאד, כי הוא כנגד שכל האנושי, שפעלות משתנות נמשכין מאחד הפשוט כנ"ל, אבל השם-יתברך ברא כל מין ומין בחכמה נפלאה, שדיקא על ידו יוכל להתגלות אחדותו הפשוט. אף-על-פי שכל מין ומין משנה מחברו, אף-על-פי-כן - דיקא על-ידי-זה רואין גבורותיו ונפלאותיו עד אין חקר, שברא בריות משנות כאלה, שכל אחד ואחד משנה מאד מחברו. וכלם נמשכין מאחדותו הפשוט יתברך ויתעלה. כי כל הברואים לא נבראו אלא כדי לידע ולהכיר אותו יתברך על-ידי-זה, כמו שאיתא בזהר הקדוש (בא כב): 'בגין דישתמודעין ליה', כי השם-יתברך המשיך כל מין ומין שברא מאחדותו הפשוט, ונתן בכל אחד ואחד כח פנה, שדיקא על-ידי המינים האלו המשנים זה מזה שהם פעלות משתנות, דיקא על ידם יכירו וידעו אחדותו הפשוט יתברך וידעו כח גבורותיו ונפלאותיו, כמו שכתוב (תהלים קד, כד): "מה רבו מעשיך ה'" וכו'.

אבל אי אפשר לידע ולהאמין, שהפעלות משתנות נמשכין ממנו יתברך, כי אם כשומרין סדר הבריאה שיהיה כל מין ומין לבדו. אבל כשמערבין בלאים חס ושלום - משנין סדרי בראשית ומגבירין בחינת הפעלות משתנות יותר מדאי, על-ידי שמערבין שני מינים משנים יחד עד שנאחו בהם הסטרא אחרא והקלפות שאחזותן מתערבות וכלאים, שהוא בחינת "עין הדעת טוב ורע", עד שאי

מאמינים שכל הפעלות משתנות נמשכין מאחד הפשוט יתברך שברא כלם בששת ימי החל ושבת בשבת, וזאת הבחינה לגלות אחדות הפשוט, לידע ולהאמין שכל הפעלות משתנות נמשכין מאחד הפשוט יתברך, זאת הבחינה יקרה מאד אפלו אצלו יתברך וכו', כי כשנתגלה בחינת אחדות הפשוט למטה - נתגלה גם למעלה אחדות הפשוט יתברך, בבחינת אמה אחד ושמה אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ וכו'. וכו' ע"ן שם:

א. **וזה** בחינת אסור בלאי בהמה, שאסור לעשות מלאכה בשני מיני בהמה וחייה. כי כל מין ומין הוא בחינת פעלה משנה, ואנו צריכים להאמין שכל המינים המשנים זה מזה שהם בחינת פעלות משתנות, כלם נמשכין מאחד הפשוט יתברך, ואף-על-פי שבעצת אי אפשר להבין זאת כמבאר לעיל, שזה כנגד שכל האנושי, אף-על-פי-כן אנו צריכים להשליך שכלנו ודעתנו, ולידע האמת שאין כח שכלנו להבין פלאי בריותיו, רק לסמוך על אמונה, ולהאמין בהאמת באמונה שלמה, שכל הפעלות משתנות נמשכין מאחד הפשוט יתברך. ולאמונה זאת זוכין על-ידי שבת, הינו על-ידי שממשיכין והשמחה של שבת לששת ימי החל וכו', כנ"ל בהתורה הנ"ל.

ונראה-כן אסור לעשות מלאכה בשני מינים ביחד, כי כל הל"ט מלאכות הם עוברין דחל, בחינת ששת ימי המעשה, אבל בשבת בטלין כל המלאכות, ועקר אחיזת העצבות שבששת ימי החל בהל"ט מלאכות שהם בחינת "בזעת אפיק תאכל לחם", בחינת "בעצבון תאכלנה" (בראשית ג, יז). וצריכין לקדש הל"ט מלאכות בחינת ששת ימי החל על-ידי קדשת שבת, להמשיך הקדשה והשמחה של שבת על כל ששת ימי החל, הינו על כל הל"ט מלאכות, לבררם מזהמת הנפש מעצבות מבחינת 'בעצבון תאכלנה', כי מי שזוכה לקדש את עצמו כראוי, אזי אפלו כשעושה איוה מלאכה מהל"ט מלאכות בחל הוא גם כן בקדשה ובטהרה בבחינת קדשת שבת, כמבאר בהתורה "מרכבת פרעה וחילו"

לקוטי הלכות

הלכות בלאי בהמה הלכה ד

יורה דעה

נמצא, שעשו וישמעאל שהם כלליות השבעים לשונות, הם ההפך מלשון הקדש שמקשר לשבת, כי הם בחינת זהמת הנחש וזהמת הל"ט מלאכות השולטין בימי החל כשאין מקדשין אותם על-ידי המשכת קדשת שבת לתוך ימי החל כנ"ל, כי אי אפשר להמשיך קדשת שבת לימי החל, כי אם על-ידי לשון הקדש שמקשר לשבת, שזוכין אליו על-ידי האמת שמאיר בהדבור וכו'.

ועשו וישמעאל הם הפך האמת ליעקב (מכילתא, טו, כ), כי הם בחינת "אנשי דמים ישנאו תם" (משלי כט, י) המזכר שם בהתורה הנ"ל, כי הם 'אנשי דמים' בודאי, כי עשו הוא אדמוני מלא דם, ונאמר בו "והוא עיף" – 'מן הרציחה' (בראשית רבה טג, יב). וכן ישמעאל נאמר בו (בראשית כא, ט): "ותרא שרה את בן הגר מצחק", ופרש רש"י על שפרכת דמים גם בן ועל-כן הם הפך האמת, כי עליהם נאמר (תהלים קמד, ח): "אשר פיהם דבר שוא וימינם ימין שקר", כי הם ההפך מבחינת תודה הלכה, בחינת שעשוע עולם הבא, שהוא בחינת חסד לאברהם, כי הם בחינת הסיגים והפסלות, בחינת תקפא דדינא קשיא, בחינת מץ ותבן, שמשם הקשיות החופין על ההלכה שאינם מניחין לברר ההלכה, כמובן בתקונים (דף ע"א), כי הם אינם בוחרים בעולם הבא שהוא בחינת תודה הלכה, כי בחרו לחלקם העולם הזה שמלא עצבות ויגונות, כמו שפתיב (תהלים קט, יז): "ולא חפץ בברכה ותרחק ממנו".

נמצא שעשו וישמעאל הם בהפך מכל הבחינות הנאמרים בהתורה הזאת, שעל ידם זוכין להמשיך קדשת שבת לתוך ששת ימי החל, לגלות אחרות הפשוט יתברך וכו'. ועל-כן הזכירה התורה אסור בלאי בהמה על שם תערכת שור וחמור, שהם בחינת התחברות תרי זינא בישא שהם עשו וישמעאל, כמובא בזהר (תקוני ותר קמז): ובכתבים (פרי עין חיים עולם העשיה פרק א), להורות, שעל-ידי בלאי בהמה שמתברין שני מיני בעלי חיים בשעת עשיית איזה מלאכה מל"ט מלאכות, על-ידי-זה פוגמין בבחינת התגלות אחרות הפשוט מתוך פעלות משתנות כנ"ל, כי גורמין שמתחברין חס ושלום תרי זינא בישא, הלשונות [כמובא במקום אחר (בסיקור ט)].

אפשר לגלות אחרותו הפשוט מתוך אלו הפעלות משתנות שנתערכו ביחד, שלא כסדר מעשה בראשית, כי אי אפשר לשום פעולה משנה שיחזור ויכלל באחרות הפשוט, כי אם דרך השביל והצנור שנמשך דרך שם משרשו מאחד הפשוט, ואז נתגלה על ידו דיקא בחינת אחרות הפשוט. אבל כשמשיני סדרי בראשית חס ושלום על-ידי בלאים ותערובות - נתערבב הדרך והסדר עד שאי אפשר שיעלה לשרשו לכלל באחד הפשוט, ואז חיותו רק דרך הקלפות והספרא אחרא שהם בחינת כפירות. ואז מתגברים השנויים ביותר, עד שאי אפשר לגלות אחרות הפשוט מתוך הפעלות משתנות, שזה עקר תקון כל העולמות וכנ"ל.

ועל-כן עקר אסור בלאים הוא בשעת מלאכה, כי אז בשעת מלאכה צריכין לזהר ביותר להמשיך קדשת שבת לששת ימי החל, כדי לברר הל"ט מלאכות מזהמת הנחש, מעין הדעת טוב ורע, מעצבות, מבחינת 'בעצבון תאכלנה' כנ"ל. וקדשת שבת הוא בחינת התגלות אחרות הפשוט מתוך פעלות משתנות כנ"ל. וכשמערב בלאים בשעת מלאכה הוא פוגם בבחינת התגלות אחרות הפשוט מתוך פעלות משתנות, שזהו בחינת קדשת שבת. ועל-כן האסור בשעת מלאכה דיקא, כי אז צריכין להמשיך קדשת שבת כנ"ל:

ב. **זזה** שהזכירה תורה שור וחמור דיקא, אף-על-פי שבאמת כל שני מינים אסורים. כי שור וחמור הם בחינת קלפת עשו וישמעאל, כמובא. ועשו וישמעאל הם זהמת הנחש שהם ההפך מלשון הקדש שמקשר לשבת, שעל ידו ממשיכין קדשת שבת וכו', שעל-ידי-זה נתגלה אחרות הפשוט וכו', כמבאר בהתורה הנ"ל, עין שם. כי עשו וישמעאל הם בחינת השבעים אמות, שהם שבעים לשונות הפך לשון הקדש, כי כל השבעים אמות כלולין בעשו וישמעאל, כמו שמבאר בתורה "רבי יוחנן משמע" (בסיקור טו) שכל העכו"ם וכללים בשתי אמות שהן עשו וישמעאל. ושבעים אמות הם השבעים לשונות שהם ההפך מלשון הקדש, שהוא שידך רק לישאל, אשר על-ידי-זה בחר בנו מכל העמים ורוממנו מכל הלשונות [כמובא במקום אחר (בסיקור ט)].

לקוטי הלכות

הלכות בלאי בהמה הלכה ד

יורה דעה

קצב

בפה אחד בשעת הסתלקות יעקב: "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד" (דברים ו, ה), שזה עקר שלמות התגלות אחדות הפשוט - כשרבים מסכימים לדעה אחת, פמבאר בהתורה הזאת, שזהו בחינת הלכה כרבים, עין שם.

כי אברהם ויצחק שבימיהם לא נתברר בשלמות עדין קדשת ישראל, על-כן לא זכה כל אחד להעמיד כי אם בן אחד בקדשת ישראל, דהינו אברהם העמיד יצחק לבדו, ויצחק את יעקב לבדו. וכן השני שהיה לאברהם שהיה לו דעה משנה בודאי, כי אין דומה דעת אדם אחד לחברו. ותקף שהגיע האמונה לשני דעות - נאחזו זהמת הנחש בישמעאל שהיה בחינת פעלה משנה, דעה משנה, מיצחק, עד שלא זכה להפך דעתו המשנה להכלל באחדות הפשוט. וכן עשו שהיה משנה מיצקב לא זכה להכלל עם יעקב בדעה אחת לענין עקר יסוד האמונה הקדושה, כי אז לא נתבררה הזהמת בשלמות עד שיתגלה בשלמות בחינת אחדות הפשוט מתוך פעלות משנות, דהינו שכל השנוי דעות יסכימו על עקר יסוד האמת והאמונה - להאמין שכל הפעלות משתנות וכל השנוי דעות שבעולם כלם נמשכין מאחד הפשוט. אבל יעקב זכה לזה בשלמות, כי זכה להעמיד בניו הרבה שנים עשר שבטים שכל אחד היה לו דעה משנה, כי היה בחינת גון מיוחד בחינת פעלה משנה. ואף-על-פי-כן לענין יסוד האמונה כלם הסכימו לדעה אחת ואמרו בפה אחד 'שמע ישראל וכו' ה' אחד'. שזהו עקר שלמות התגלות אחדות הפשוט - כשרבים שמשנים בדעותיהם מסכימים לדעה אחת, כנ"ל.

ועל-כן זכה יעקב להכניע קלפת עשו וישמעאל לגמרי. ועל-כן נאמר בו (בראשית לב, ו): "ויהי לי שור וחמור". כי זכה להכניע הקלפות הנאחזים בשור וחמור, ולהכניס גם בחינת השור והחמור תחת יד הקדשה, כי יעקב נשמר מפלאים - שלא לחבר שני מינים ביחד, כמו שכתוב שם בפרשה בהדורון ששלח לעשו (בראשית לב, יז): "וימתן ביד עבדיו עדר עדר לבדו" וכו', להורות שזוהר מפלאים, פמובא, הינו כנ"ל:

שהם שור וחמור דקלפה, שהם בחינת עשו וישמעאל, שהם ההפך מכל הבחינות הנ"ל, שעל ידם נתגלה אחדות הפשוט, כי עשו וישמעאל הם ההפך מכל זה כנ"ל, שזהו בעצמו בחינת הפגם שגורמין על-ידי התחברות שני מינים בשעת מלאכה, כנ"ל:

ג. ועל-כן נאמר בשבת (שמות כג, יב): "למען ינוח שורך וחמורך" וכו'. שור וחמור דיקא. אף-על-פי שלענין דין שביבת בהמה מצוים על שביבת כל הבהמות והחיות, רק עקר המצוה כדי להמשיך שביטה וניחא על בחינת שור וחמור, להכניע מהם אחיזת שור וחמור דקלפה, שהם בחינת עשו וישמעאל, שהם עקר זהמת הנחש הנאחז בימי החל בהל"ט מלאכות כנ"ל.

ועל-כן יעקב שזכה להכניע קלפת עשו וישמעאל, כי היה משתו שלמה, על-כן נאמר בו (בראשית לב, ו): "ויהי לי שור וחמור", פמובא (תקוני זהר קמז:). כי יעקב הוא עקר האמת המבאר בהתורה הזאת, בחינת "תתן אמת ליעקב", כי יעקב זכה לכל שלשת קווי האמת שהם - תפלה ותורה ושדוכים, כי נאמר בו (בראשית כח, יא): "ויפגע במקום" וכו', והוא העלה את התפלה בשלמות לבחינת בית, כי 'יעקב קראו בית' (פמבאר בהתורה 'משפטים' בסיון ז), וזכה לתורה, כמו שכתוב (דברים לג, ה): "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב". וכמו שכתוב (בראשית לב, ה): "עם לכן גרתי" - ותרנג מצות שמרתי. וזכה לשדוכים אמתיים דקדושה, כי זכה להשתדף עם זוגיו האמתיים שהם רחל ולאה וכו', שעל ידם העמיד מטה שלמה בלי פסלת שמהם יצאו כל בית ישראל.

ועל-כן שמר יעקב את השבת, כמו שאמרו רבותינו ו"ל (בראשית כה עט, ו), הינו כנ"ל בהתורה הנ"ל. ועל-כן עקר התגלות אחדות הפשוט מתוך פעלות משתנות היה על-ידי יעקב, שזכה להעמיד שנים עשר שבטים, שכל אחד ואחד היה לו דעה מיוחדת, כי כל אחד מהשבטים היה גון מיוחד כפי גון אבנו שבחשן, הינו בחינת פעלה משנה מחברו, וכלם כאחד נכללו בדעה אחד ואמרו

לקוטי הלכות

הלכות בלאי בהמה הלכה ד

יורה דעה

נסיד שבכל יום עמנו ועל נפלאותיה וטובותיה שבכל עת ערב ובקר וצהרים וכו'. וכמו שאומרים בנשמת: אלו פיני מלא שירה בים וכו' - אין אנו מספיקין להודות לה ה' וכו' על אחת מאלה, אלה אלפי אלפים ורבי רבבות פעמים הטובות נסים ונפלאות שעשית עם אבותינו ועמנו.

הבבלי, שפשהאדם רואה גדל צרותיו בגוף ונפש ומזון, שהוא רחוק מהשם יתברך מאד, כמו שהוא יודע בעצמו, וגם בפרנסה ובגוף יש לו גם כן יסורין כמו ששכיח ברב העולם, ואפלו כשכא עליו איזה צרה ממש חס ושלום, הוא צריך לבל יתבלבל לגמרי מחמת הצרות והיסורין חס ושלום, רק בכל עת ועת בפרט בעת צרה חס ושלום - יתן עיניו לבו וידעתו להסתפל ולהתבונן היטב על חסדי ה' וטובותיו שעשה עמו עד הנה. כי כל אדם כמו שהוא, מאחר שהוא בכלל ישראל, ומניח טלית ותפלין בכל יום, ומיוחד שמו יתברך פעמים בכל יום ויום, ראוי לו לתן הודאה ותודה להשם יתברך בכל יום ויום על עצם חסדו וטובו יתברך עליו, שזכה להיות בכלל ישראל מקבלי התורה, מכל שכן שכל אחד יודע בנפשו כמה טובות נפלאות בפרטיות שגמל השם יתברך עמו מעודו עד אותו היום, וצריך להרגיל את עצמו להודות ולהלל להשם יתברך על כל הטובות שעשה עמו, ועל ידי זה יהיה לבו נכון בטוח שגם עתה השם יתברך לא יסיר חסדו וטובו מאתו, ויחזק את לבו לצעק ולהתחנן להשם יתברך שיצילהו גם עתה מכל הצרות והיסורין, כמו שאמר דוד (תהלים קח, יא): "מי יבליני עיר מבצר מי נחני עד אדום", הינו שמי שעזר לי עד הנה ונחני עד אדום - הוא יובילנו עיר מבצר גם כן.

יורה: "מהלל אקרא ה'" (תהלים יח, ד) - שטרם שאני קורא אליו יתברך על צרותי, אני מהללו ומשבחו על הטובות והחסדים שעשה עמי עד הנה, כי דיקא על ידי זה אני יכול לקרותו כנ"ל וזה (שם ג, יט): "זבח לאלהים תודה וכו', וקראני ביום צרה", הינו שגם קדם שיוצאין מהצרה של עכשו וצריכין לקרותו יתברך, צריכין מקדם להביא תודה על העבר

ד. וזה בחינת חנכה, כי ימי חנכה הם ימי הודאה, בחינת שעשוע עולם הבא וכו', כמבאר בהתורה הזאת. הינו שבימי חנכה הקדושים על ידי תקף הנסים והנפלאות והנוראות שעשה השם יתברך עמנו בימים ההם בזמן הזה, על ידי זה אנו ממשיכין הדרך הזה של תודה הודאה בעולם, דהינו לעסוק תמיד להודות ולהלל להשם יתברך על כל הנסים והנפלאות שעשה עם אבותינו ועמנו מימות עולם עד הנה, בכלליית ובפרטיות, ולזכור היטב ולכלי לשבח כל הטובות הנוראות שגומל עמנו בכל עת ועת, כמו שכתוב (תהלים קג, ב): "ואל תשכחי כל גמוליו".

כי באמת זה הדרך של הודאה ותודה הוא דרך נפלא מאד להתקרב על דו להשם יתברך מכל מקום שהוא, כי העולם הזה מלא צרות ויסורים ויגונות, כמו שכתוב (קהלת א, ב): "כל ימיו פעס ומכאובות", וכתוב (איוב ה, ז; שם יד, א): "אדם לעמל יולד, קצר ימים ושבע רגז". ואין טוב בעולם כי אם התורה, כי אין טוב אלא תורה (עבודה וזה יט). ומעצם הצרות והיסורין והמניעות שבנה העולם - קשה וכבד על האדם להתקרב לעבודתו יתברך, ואפלו להתפלל ולהתחנן ולפרש צערו לפני השם יתברך גם כן קשה מאד, מחמת רבוי המניעות והיסורים שאוטמין את לבו, עד שאינו יכול לפתח את פיו ולא להתקרב לשום עבודה תמה, כאשר יודע כל אחד ואחד הכבדות שיש עליו בכל פעם ופעם בכל יום ויום וכו'.

ועל כן עצה גדולה לזה - שבכל פעם יזכיר את עצמו את כל הטובות האמתיות והנצחיות שעשה השם יתברך עם אבותינו ועמנו, עם כל אחד ואחד בפרטיות, והעקר מה שזכה להיות מזרע ישראל בכלל מקבלי התורה, והבדילו מן התועים בדרכי המחקרים והפילוסופים וכו' הנהוגים עכשו בעונותינו הרבים, כי כל אחד ואחד מישאל, אם יסתפל היטב על כל מה שעבר עליו מעודו - יראה ויבין חסדי ה' וטובו ונפלאותיו עליו בלי שעור, כמו שאנו אומרים שלש פעמים בכל יום בהשמונה עשרה: נודה לה ונספר תהלתך על חיינו וכו' ועל

לקוטי הלכות

הלכות בלאי בהמה הלכה ד

יורה דעה

קצנ

ר' חמנא ל'צ'ן, כמו שכתוב (א"ב ה, ז): "אדם לעמל יולד", וכתוב (שם ב, כג): "גם כל ימיו פעם ומכאובות". אבל השם יתברך הפין בקיים העולם, וממתיק ומבטל בכל פעם יסורי וצרות העולם הזה בחסדו וטובו וישועתו שמתנהג עמנו בכל יום יום, וצריכין להסתכל על זה היטב על כל הטובות שגמל עמנו, ולהביא תודה והודאה על זה כנ"ל.

וְזוּה בחינת שממשיכין הקדשה והשמחה של שבת לששת ימי החל, הינו הקדשה והשמחה של עולם הבא שהוא כלו שבת, שאז עקר התודה וההודאה, ימשיכו גם בעולם הזה גם בעת צרה, שאפלו בעת צרה חס ושלום יסתכלו על הטובות שעשה השם יתברך עמנו עד הנה, וגם בהצרה בעצמה בודאי יש איזהו הרחבה כשמתכלין היטב, כמו שמבאר אדמו"ר ז"ל על פסוק "בצר הרחבת ליי" (בסימן קס"ה), עין שם היטב. ועל ידי זה צריכין להביא תודה להודות ולהלל לשמו יתברך על העבר, ועל ידי זה יכולין לקרותו ולצעק אליו על להבא כנ"ל. וזה בחינת "לך אֶזְבַּח וְזָבַח תּוֹדָה וּבָשֵׁם ה' אֶקְרָא" (תהלים קטו), הינו כנ"ל:

כנ"ל. ואז דיקא וקראני ביום צרה כנ"ל. וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות נ"ד), שצריכין להיות מודה על העבר ומבקש על להבא, כי כשאין מודים על העבר - קשה מאד לקרותו יתברך מגדל אטם הלב שנתאטם מרובי הצרות כנ"ל, בפרט עתה בארץ הגלות, שכמעט אין יום שאין צרתו מרבה מחברו חס ושלום, והפונסה דחוקה מאד, והבעל דבר מתפשט על כל אחד ואחד לארץ ולרחב, והמחלקת והקטגוריה והקנאה והשנאה מתרבה בכל פעם, וכל מה שרוצים להתחיל לצאת ממה שצריכין לצאת ולהתקרב לאיזה עבודת ה' - אין מניחין אותו ומתגרין בו יותר חס ושלום, ומעצם רבוי המניעות אין יכולין לפתח פה לפרש שיחתו לפניו יתברך. על כן צריכין לילך בדרך זה מאד, שבכל פעם בבואו לפרש שיחתו לפני השם יתברך או להתקרב לאיזה דבר שבקדשה - יזכיר את עצמו רבוי הטובות והחסדים שעשה השם יתברך עמו מעודו עד היום הזה, ועל ידי זה יתחזק לבבו לבטח בה' שישמע תפלתו גם עתה, ועל ידי זה יוכל להתקרב אליו יתברך ולפרש לפניו שיחתו כראוי, כנ"ל:

ה. **וְזוּה** בחינת מה שצריכין להמשיך השמחה והקדשה של שבת לששת ימי החל, המבאר שם בסוף התורה הנ"ל, כי מבאר שם, שעל ידי תודה הלכה זוכין שציאירו שלשת קני האמת ברבוע הדבור וכו', שעל ידי זה זוכין להמשיך הקדשה והשמחה של שבת לששת ימי החל וכו', עין שם. הינו כי תודה מביאין כשיוצאין מהצרה, כמו שמבאר שם, והתודה היא בחינת שעשוע עולם הבא כמו שמבאר שם. כי לעתיד יהיה כלו תודה והודאה לשמו יתברך, כי אז יתבטלו כל צרות העולם הזה, ויהיה כלו טוב, ויעסקו רק בבחינת תודה - להודות ולהלל לשמו יתברך, אבל צריכין להמשיך קדשת העולם הבא גם בעולם הזה, שזהו בחינת להמשיך קדשת שבת לימי החל.

ו. **וְזוּה** (שם ג, א): מזמור לדוד בכרחו מפני אבשלום בנו, ה' מה רבו צרי וכו'. ואמרו רבותינו ז"ל (ברכות ע"א): "מזמור לדוד, קינה לדוד מבעי ליה. אלא כיון שראה שבנו הוא, שמת. דבר אחר, שראה תכסיסו קמת" וכו'. ואכתי קשה על דוד בעצמו, מה ראה על ככה בעת צרה גדולה כזאת, בעת שברח מאבשלום - לבקש למצא בהצרה איזה הנוחה ולזמר על זה להשם יתברך. וגם לכאורה התחלת המזמור אינו מדבר מלשון זמר, רק מלשון צעקה גדולה, כמו שכתוב שם: ה' מה רבו צרי רבים וכו'. אף כל זה הוא ענין הנ"ל, שדוד המלך עליו השלום, ראה את עצמו אז בצרה גדולה ומרה מאד מאד, שהכרח לברח מפני אבשלום בנו על ידי מעשה רעה כזאת שנעשה מאמנו וחסדו ואבשלום בניו, ומעצם מרידת צרתו שגדלה מאד, בפרט שהבעל דבר רעה להפילו בעיני דעתו מאד מאד, כי אמר לו בלבו: הנך רואה שכל זה בא עליך על מעשה דבת שבע,

כי שבת בחינת עולם הבא שכלו טוב, וימי החל הוא בחינת העולם הזה שמלא יסורים וצרות

לקוטי הלכות

הלכות בלאי בהמה הלכה ד

יורה דעה

שפרש רש"י שם: 'בין שבא עמי במדת הרחמים בין במדת הדין' וכו', אבל על כל פנים האדם יש לו בחירה תמיד וכנ"ל. ובכל דבר ובכל ענין והנהגה שהשם יתברך מתנהג עמו ומסבב עמו בכל עת - יש בו בחינת (הושע יד, ט): "צדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם" חס ושלום.

ועל-כן דוד כשהיה בעת צרה גדולה פזאת שנתגרש מירושלים וכו', עד שגפלו למחין דקטנות פאלו, עד שיש סכרא בדברי רבוהינו ו"ל (סנהדרין קז): שפלה על דעתו לעבד עבודה זרה, מפל שכן שלא היה יכל לפתח פיו לסדר תפלתו כראוי. אבל בעצם צדקתו האיר ה' עיניו ושלח בלבו עצה הזאת הנ"ל, שהתחיל להסתפל על הטובות שהשם יתברך גמל עמו מעורו, עד שחפש ומצא שגם בעצם הצרה הגדולה הזאת נמצא בה גם כן פמה הרחבות, פי הפך הדבר בדעתו לטובה מה שפגנו רודף אחריו, מה שלכאורה היא צרה פפולה ומכפלת מה שהרודף הוא בנו, וחסמנא לצלן, אף הוא הפך הדבר לטובה ואמר: 'סתם ברא מרחם על אבא' (ברכות ז, ט), וגם מצא הרחבה בתוך צרתו, מה שראה תכסיתו קנמת שהסנהדרין וכו', אוהזים עמו וכו'.

ועל כל אלו הטובות שחפש ומצא מה שהשם יתברך גמל עמו אפלו בתוך הצרה, כמו שמבאר רבנו ו"ל על פסוק (תהלים ד, ב): "בצר הרחבת ליי וכו', מלבד מה שהשם יתברך גמל עמו טובות מעורו על כל אלה, התחיל לומר מזמור לדוד - ורצה לומר ולהודות להשם יתברך על כל הטובות האלה, ותקף שהתחיל לומר ולהודות להשם יתברך על הטובות, תכף נתרחב לבו ודעתו, ואז דיקא נפתח פיו והתחיל להתפלל ולצעק כראוי: ה' מה רבו צרי רבים קמים עלי וכו'. וגם כל המזמור הולך בדרך זה, שאף-על-פי שרבו צריו ורבים קמים עלי עד שרבים אומרים וכו', שאין לו תקנה חס ושלום מחמת עון דבת שבע, אבל אף-על-פי-כן: ואתה ה' מגן בעדי וכו'. וכן בדרך זה הולכים רב המזמורים שבתהלים, שמודה להשם יתברך על העבר וצועק על להבא, ובתוך דברי צעקתו ותחנתו חוזר ומודה וצועק, פוק עין ותשכח בכמה מזמורים שהולכים

ושוב אין לה תקנה חס ושלום, וכמבאר בזה המזמור בעצמו, כמו שכתוב שם: רבים אומרים לנפשי אין ישועתה לו באלהים סלה, ופרש רש"י: 'בשביל אותו העון. ומעצם צרתו עד הנפש, נתבלבל דעתו הקדושה, עד שלא היה יכל אפלו לפרש שיתתו ולצעק להשם יתברך כדרכו.

כי הצרות רחמנא לצלן, יכולין חס ושלום לעקם הלב מאד מהשם יתברך, וחסמנא לצלן. עד שאמרו רבוהינו ו"ל (סנהדרין קז): על דוד, שאז בברחו מאבשלום בקש לעבד עבודה זרה, כמו שדרשו על פסוק (שמואל-ב טו, לב): "ויהי דוד בא עד הראש אשר ישתנה שם" וכו'. כי כשאדם בצרה חס ושלום הוא בסכנה גדולה גם בענין פשרותו ויהדותו, כי לפעמים נתעקם הלב מאד על-ידי הצרות והיסורין עד שמהרהר אחר השם יתברך, בבחינת (משלי יט, א): "אולת אדם תסלף דרכו ועל ה' יועץ לבו".

כי בזה העולם יש להאדם בחירה תמיד, וכל מה ששולח השם יתברך בין טוב ובין להפך - הוא במשקל. וכמו שכתבנו השם יתברך שולח לאדם טובות - בנים ועשירות וכל טוב, יש שמפיר חסדי ה' וטובו עליו ומתעורר על-ידי-זה להתקרב אליו בצדקה ומעשים טובים וכו', ויש חס ושלום להפך, בחינת (דברים לב, טו): "וישמן ישרון ויבטט" וכו'. כמו כן להפך, כשהשם יתברך מנסה ומנסר את האדם בייסורין וצרות חס ושלום בעניינות ודחקות ורדיפות וכו' וחסמנא לצלן, הוא גם כן בנסיון גדול, כי השם יתברך שלח עליו הכל לטובה כדי שיזכר על-ידי-זה לשוב אליו, כמו שכתוב (איוב לו, ט): "ויאמר כי ישובן מאנו" וכו'. אבל מחמת גדל כח הבחירה יש לפעמים, שאדברא, על-ידי הצרות חס ושלום נתעקם לבו ביותר מהשם יתברך, כמו שאמרו רבוהינו ו"ל (ערובין מא): לענין העניינות שמעביר על דעת קונו, וכן מבאר בדברי אדמו"ר ו"ל, שבעת צרה חס ושלום צריכין להתחזק מאד כנגד היצר הרע, מחמת ששרשו נמשך מדינים, עין שם במאמר 'להתחזק בכל פעם כנגד היצר הרע' (בסימן עב).

ועל-כן נאמר ברשעים (משלי כט, טו): "ורגזו ושחק ואין נחת". אבל בצדיקים נאמר (תהלים נ, א): "בה' אהלל דבר באלהים אהלל דבר", כמו

לקוטי הלכות

הלכות בלאי בהמה הלכה ד

יורה דעה

קצד

הקדשה של שבת שהוא עולם הבא, שאז בטול הצרות, לתוך ימי החל, שהוא העולם הזה שהוא ימי צרה פנ"ל. כי העולם הזה מצד עצמו מלא צרות ויגונות רחמנא לצלן, פנ"ל, אבל השם יתברך מרחיב עמנו גם בעת צרה, וגומל עמנו טובות נפלאות ונצחיות גם בנה העולם, ואנו מחיבים להודות לו גם בעת צרה פנ"ל, שזהו בחינת המשכת קדשת שבת לימי החל פנ"ל. ועל ידי זה דקא זוכין לצעק להשם יתברך לצאת מהצרה לגמרי, ואז נזכה לבחינת תודה והודאה בשלמות, שזהו בחינת עולם הבא פנ"ל.

ועל-כן אומרים זה המזמור 'הודו' בכניסת שבת, כי אז אנו צריכין להמשיך קדשת שבת לימי החל, כדי שיכללו כל ששת ימי החל בקדשת שבת. על-כן אומרים זה המזמור 'הודו', שהוא ארבעה צריכין להודות, שהוא בחינה זאת - בחינת המשכת קדשת שבת לימי החל לבטל העצבות והצער של ימי החל, בחינת 'בעצבון תאכלנה', להמשיך עליהם קדשת ושמחת שבת שהוא בחינת עולם הבא, שהוא בחינת תודה והודאה וכו"ל. וכל זה אנו זוכין על-ידי ימי חנכה הקדושים שהם ימי הודאה, שאז ממשיכין הקדשה והשמחה של שבת לששת ימי החל, כמבאר בהתורה הנ"ל, ע"ן שם, הינו פנ"ל:

ת. וזה גם כן בחינת (דברים כב, ט): לא תחפש בשור ובחמור יחדיו. כי שור וחתמור הם תרי זינא בישא, בחינת עשו וישמעאל, שהם כלל כל העכו"ם, שהם כלל כל הגליות, כלל כל הצרות, כי עקר כל הצרות הם על-ידי הגליות - שאנו בגולה בין העכו"ם, שכלם כלולים בעשו וישמעאל שהם בחינת שור וחתמור, והזהיר הכתוב שלא לערבם יחד על-ידי אסור תערבת בלאים, שלא לגרם חס ושלום לערב ולחבר הצרות יחד, שאז אי אפשר לסקלם חס ושלום, הינו שלא גרם לכלבלב דעתו חס ושלום, שיזמה לו כאלו כל העולם נפל עליו נכמו שרגילין העולם לומר בעת צרה, חס ושלום, כאלו חס ושלום כל הצרות באו עליו חס ושלום בלי הרחבה

על דרך זה. ועל-כן נקרא ספרו בשם 'תהלים' - שהוא לשון תהלה והודאה, אף-על-פי שרב דבריו הם צעקות גדולות ותחנונות ובקשות, ואף כל צעקותיו ותחנוטיו היו דיקא בדרך מזמור והודאה ותהלה ושר ונגון וכו' בכל העשר לשונות של זמרה, הינו פנ"ל, שבכל הצרות נתן לבו להודות על העבר, ואז היה יכל לצעק להבא, בבחינת מודה על העבר וצועק לעתיד לבא, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות נד):

ז. וזה בחינת מזמור 'הודו' (תהלים פרק ק) שאומרים בכניסת שבת, שמדבר מארבעה צריכין להודות, שכולל כל הצרות שעוברין על האדם, שכלם כלולין באלו הארבעה, כמבאר במקום אחר. ועקר הוא צרות הנפש, הינו כל העליות וירידות שעוברין על כל אדם מקטן ועד גדול לפי דעת ערכו ומדרגתו, שהכל כלול במזמור הזה, כמוכן בספרים (סימן קסג). ועל כל אלו הצרות בנשמיות ורוחניות בגוף ונפש, צריכין לצעק מאד מאד בכל פעם להשם יתברך קול גדול ולא יסף, וכמבאר במזמור זה "ויצעקו" וכו'. אף קדם כל הצעקות מקדים ומתחיל תחלה תכף בהתחלת המזמור: הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו, לידע ולהודיע ולהורות, שפך הוא דרך הצעקה על כל הצרות רחמנא לצלן, שבתחלה תכף צריכין להודות לה' על העבר, ולהיות בטוח שהוא יתברך שומע תפלת כל פה ויושע אותו תמיד על-ידי צעקתו, ואז דיקא ייצעקו, ייצעקו וכו', כי אז דיקא על-ידי בחינת הודו לה' וכו', בחינת תודה שמביאין גם בעת הצרה על הטובות שלעבר ועל הטובות וההרחבות שבתוך הצרה עצמה, על-ידי זה דיקא יכולין לצעק לה', ואז ממצקותיהם יושיעם, ואז יודו לה' חסדו ונפלאותיו, כי אחר-כך יזכו לצאת מהצרה לגמרי, ואז בודאי ביאו תודה בשלמות כראוי.

כי התודה שמביאין כשיוצאין מהצרה - זה בחינת שעשוע עולם הבא, פנ"ל בהתורה הנ"ל. והתודה והודאה שמודין להשם יתברך על העבר וכו' גם בעת הצרה - זה בחינת שממשיכין

לקוטי הלכות

הלכות בלאי בהמה הלכה ד

יורה דעה

ט. **וכף** זה הוא בחינת חנפה כנ"ל. כי הנס של חנפה היה בימי בית שני - כשעמדה מלכות נון הרשעה להשפיעם תורתך וכו', ורצו לבטל עבודת הבית המקדש, והשם יתברך ברחמי המרבים עמד לנו בעת צרותינו ופשה עמנו נסים ונראים ונפלאים על ידי מתניהו ובניו הכהנים, עד שנצחו היננים והחזירו עבודת בית המקדש למקומו בנס נפלא ונורא שהיה בנרות המנורה, שדלק השמן המעט שמונה ימים, כמו שאמרו רבותינו ו"ל (שבת כא:). הינו כי כל ימי הבית שני לא הייתה גאלה שלמה, כמו שאמרו רבותינו ו"ל (זה שבות ט:), הינו כי עקר ימי הבית שני לא היה רק בבחינת 'ורוח תשימו בין עדר ובין עדר', שפעל יעקב אבינו שיהיה תמיד רוח והרחבה בין צרה לצרה, בין גלות לגלות, כדי שיהיה כח להתחזק ולסבל מרירות הגלות כנ"ל. והקלפה של מלכות נון הרשעה ראתה והבינה זאת, שהבית הזה לא יתקיים ויחרב בודאי, רק שהוא הרחבה ורוח בין גלות לגלות כדי שייכלו ישראל להתקיים כנ"ל, על-כן רצתה להתגבר על ישראל ולהחריב תכף עבודת בית המקדש ולכבש ישראל תחת ידם חס ושלום, כדי שיהיה הגלות והצרות תכופות ומחברות יחד חס ושלום, כדי שלא יוכלו ישראל להתקיים חס ושלום.

ועל-כן נקראת 'מלכות נון', לשון טיט הינו, בחינת (תהלים טו, א): "ביון מצולה ואין מעמד", שהוא בחינת צרה ארבה ותכופה, כמו הגלות הנה הארץ והמר מאד, שעל זה צעק דוד המלך עליו השלום: "טבעתי ביון מצולה ואין מעמד", לגדל אריכת מרידת הגלות. ומלכות נון הרשעה רצו להתגבר על ישראל לכבשם תכף חס ושלום, שיתחיל הגלות אז חס ושלום, כדי שלא יוכלו ישראל להתקיים.

ובאמת בודאי אם היה נחרב עבודת בית המקדש אז, והיה מתחיל הגלות, אז בודאי היה קשה להתקיים, כי עכשו עקר קיום שלנו באריכות הגלות הנה הוא רק על-ידי ההרחבות שעשה השם יתברך עמנו עד הנה כנ"ל, על-כן חמל השם יתברך על עמו והפר מחשבות שונאינו והפר הדבר מהפך אל הפך, כי לא די שנפלו

כלל. והא בהא תליא, שמי שאומר כך חס ושלום ועל-ידי זה נתעקם לבו מהשם יתברך ואינו יכול לצעק אליו, אזי חס ושלום באמת נתרבין עליו הצרות רחמנא לצלן, כי כל הנמשך אחר צערו - הצער נמשך אחריו חס ושלום, רק צריכין לתן רוח בדתו למצא הרחבות גם בתוך הצרות בעצמן ולהביא תודה והודאה בכל עת.

כי באמת בכל צרה שבעולם - יש בתוכה הרחבה, בחינת 'בצר הרחבת לי כנ"ל, וכמו שאמרו רבותינו ו"ל (עבודה זרה ד:). על פסוק (איוב ל, כד): "אף לא בעי לשלח יד", וכתוב (תהלים עח, לח): "ולא יעיר כל חמתו", שנה בחינת (בראשית לב, יז): "ורוח תשימו בין עדר ובין עדר" הנאמר ביעקב אבינו, שדרשו רבותינו ו"ל (בראשית רבה עה, יג) על הצרות והגלויות שכונן יעקב, במה שלא ערב כלאים לתן רוח בין הצרות, שנהו בחינת 'ורוח תשימו בין עדר ובין עדר' - בין צרה וצרה, בין גלות לגלות, כמו שדרשו רבותינו ו"ל, הינו כנ"ל. כי יעקב הכניע קלפת עשו וישמעאל שהם בחינת שור וחמור, בחינת 'ויהי לי שור וחמור', הינו שהכניע הקלפות היונקין מהדינים והצרות - שהם רוצים לעקם את הלב בעת צרה, כאלו אפס תקנה חס ושלום, שנה עקר הצרה הגדולה ביותר מהצרות בעצמן, שנה עקר צער הגלות, מה שהעכו"ם המצרין מבזין ומחריפין אותנו ואומרים אין תקנה חס ושלום, כמו שכתוב (תהלים מב, א): "ברצח בעצמותי חרפוני צוררי באמרם אלי כל היום איה אלהיך", וכתוב (שם מה, טו): "כל היום כלמתי נגדי" וכו', וכן הרבה.

וכף זה בבחינת התחברות קלפת עשו וישמעאל ביחד, שהם כלל כל הצרות והגלויות כנ"ל. אבל יעקב אבינו הכניע אותם מישראל, וצנה לשמר שיהיה כל עדר ועדר לבדו - שלא לערב כלאים, שהם בחינת תערובות שור וחמור כנ"ל, רק לתת רוח בין עדר ובין עדר, לתן רוח בין הצרות, שאפלו בעת הצרה חס ושלום יסתכלו על הרנו וההרחבה שהשם יתברך הרחיב עמו ונמל לו טובות מעודו, וגם בהצרה בעצמה מרחיב לו כנ"ל. ועל-ידי זה יוכל לצעק להשם יתברך, והיה נצל לגמרי מכל הצרות בחסדו הגדול ונפלאותיו, כנ"ל:

לקוטי הלכות

הלכות בלאי בהמה הלכה ד

יורה דעה

קצה

יהיה על-ידי-זה, על-ידי שזכינו לבחינת תורה והודאה גם עתה בתקף הגלות, שזהו בחינת חנכה, פנ"ל.

וכמו כן הוא בכל אדם ובכל זמן, שעקר החנוך לעבודת הבורא יתברך הוא על-ידי בחינה זאת - בחינת תורה והודאה שהיא בחינת חנכה, כי לפי מה שעובר על כל אחד ואחד, כפי מה שיודע בנפשו רבוי היסורים והצרות מתאות היצר הרע ומהפונסה וכו', וכו', ורמנא לצלן, מעתה בודאי היה קשה להתקיים עד שיופה לגאלה שלמה, דהינו שיהיה איש כשר כראוי שזהו בחינת גאלה שלמה. ועל-פני באמת פמה וכמה התחילו ונפלו, ויש שהאריכו בעבודתם ימים ושנים אבל אחר-כך לא יכלו לסבל מיריות הפברות של הבעל דבר, ונפלו כל אחד כמו שנפלו רמנא לצלן. אבל מי שחפץ באמת לאמתו לחוס על חייו, עקר קיומו על-ידי בחינה הנ"ל, שבכל מה שעובר עליו, יהיה אף שיהיה, אפלו אם רואה שהוא בעצמו החיב מאד במעשיו שאינם טובים וכו', אף-על-פי-כן אין אדם, אפלו הגורע שבגורועים, שאין הקדוש-ברוך הוא גומל עמו חסדים ונפלאים בכל יום, כמו שתקנו לנו לומר בכל יום: גודה לך וכו' על נסיה שבכל יום וכו' ועל נפלאותיה וטובותיה שבכל את וכו', ובודאי דברי רבותינו ז"ל פנים ואמתיים, וצריכין אנו כלנו להאמין בזה מאד, שבודאי השם יתברך עושה עם כל אחד ואחד נסים ונפלאות וטובות בכל יום ובכל את ושעה, ואם ירצה להסתפל - יראה הרבה בעיניו ויזכור את עצמו היטב פמה מעלות טובות למקום עליו.

וכבר אמרנו פמה פעמים, שכל מה שזכה האדם לאיזה מצוה ולאיזה נקדה טובה - בודאי אינו נאבד לעולם. ועל זה תקנו לנו לומר בנשמת: אלו פיננו מלא שירה וכו', כי אין כל העולם כלו עם כל תאותיו ויסוריו והבליו, פדאי פנגד נקדה אחת של מצוה אחת שכל אחד מישראל זוכה בכל יום. וצריך להרגיל את עצמו, שבכל מה שיעבר

היונים מפלה גדולה ובית חשמונאי כבשו המלוכה, ונתקמו ישראל בגדלתם ובעבודת בית-המקדש פמה שנים, אף גם עשה לנו גם גדול ונורא פנה בגרות המנוחה, שעל-ידי-זה קבעו שמונת ימי חנכה אלו, ועשו לנו יום טוב חדש, והמשיכו אור ותקון נורא פנה בעולם, שעל-ידי ימי חנכה הקדושים יהיה לנו כח תמיד להמשיך עלינו הדרך הקדוש הזה של תורה והודאה. שבכל הצרות שאנו סובלים בגלות הארץ הזה בכלל ובפרט - נוכל להחיות את עצמנו על-ידי שנוכר נפלאותיו עד הנה, ונודה ונשבח אותו תמיד, בבחינת מודה על העבר וכו', שזהו בחינת חנכה פנ"ל, שזאת הבחינה אנו זוכים על-ידי ימי חנכה שנקבעו אז, על-ידי גדל הנס של גרות המנוחה, פנ"ל.

ועל-כן נקרא חנכה, לשון חנוך, בחינת חנכת הבית-המקדש, כי לא די שלא החריבו עבודת בית-המקדש, אף גם זכינו על-ידי תקף הנסים להמשיך תקון פנה - לעשות חנכה בכל שנה ושנה, דהינו שאנו זוכין בתוך תקף הגלות הזה להתחיל גם עתה לחנך הבית-המקדש, כי פנה שאנו עושין בימי הגלות חנכה שהם ימי הודאה, דהינו שאנו מודים ומשבחים אותו יתברך על גדל הנסים שעשה עמנו עד הנה, שהיה לנו כח להתקיים עד הנה, ואנו בטוחים על-ידי-זה, כאשר עד הנה עזרנו רחמי - פן ישמע תפלותינו וצעקתנו תמיד עד אשר יגאלנו גאלה שלמה ויבנה בית מקדשנו, על-ידי-זה בעצמו אנו ממשיכין בחינת בנין בית-המקדש. כי עקר הגאלה ובנין בית-המקדש יהיה על-ידי-זה, על-ידי תפלותינו וצעקתנו פידוע ונכמו שכתב רבנו ז"ל (בסיון ב) על מאמר רבה בר בר חנה "כד חס גבה אתהפיד" וכו'. וכל צעקותינו ותפלותנו שאנו מתחזקים עדין לצעק ולהתפלל להשם יתברך הוא רק על-ידי בחינת חנכה, על-ידי בחינת תורה פנ"ל, על-ידי שאנו מודים על העבר וכו' פנ"ל. נמצא, שגם עכשו אנו מתחזקים את הבית-המקדש בחנכה, כי עקר בנין בית-המקדש במהרה בימינו,

לקוטי הלכות

הלכות בלאי בהמה הלכה ד

יורה דעה

יורה בחינת שמונת ימי חנכה, כי שבועה ימים הם כנגד שלשה קני האמת שמאירין בארבעה חלקי הדבור. ואז זוכין להמשיך השמחה של שבת לימי החל, שנה עקר בחינת חנכה, כמבאר שם בהתורה הנ"ל. וזה בחינת יום השמיני שנקרא זאת חנכה, כי אז דיקא ביום השמיני נשלם התקון של חנכה על ידי שהמשיכו הארת שלשה קני האמת בארבעה חלקי הדבור בשבועה ימים הראשונים, שעל ידי זה זכינו להמשיך השמחה של שבת לימי החל, שנהו בחינת יום השמיני, בחינת זאת חנכה.

כי שלשת קני האמת שמאירין בארבעה חלקי הדבור, שנהו בחינת (תהלים ג, א): "אל אלהים ה' דבר" - זה בחינת שלשה אבות אברהם יצחק יעקב, שהם בחינת שלשה קני האמת, בחינת אל אלהים ה', פיודעי, שכלם כלולים ביצקב. כי יצקב כלול מכל השלשה אבות, פיודעי (והר חלק א' רסד), כי ביצקב נשלם האמת בשלמות, בבחינת (מכילת ד, ט): "מתן אמת ליצקב". כי אברהם - איש החסד, זה בחינת תפלה שהיא בחינת חסד, כי עקר התפלה רחמים ותחנונים (אבות ב, יג), שיתן לנו השם יתברך נדבת חסד, כי אברהם הוא הראשון שהתחיל להאיר דרך התפלה בעולם, כי כל התחלת עבודתו היה על ידי תפלה, כמובן בדברי רבנו ז"ל (סימן טו ועוד). יצחק - הוא בחינת תורה, בחינת (מכות כד, ט): 'תורה מפי הגבורה נתנה', בחינת גבורת יצחק, בחינת קול השופר של מתן תורה, שהוא שופר של אילו של יצחק, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ראש השנה טו). יעקב - הוא בחינת תקון האמת של שדוכים, כי עקר תקון השדוקף והזויג שהוא תקון הברית, שבו תלוי הכל זכה יעקב בשלמות. כי אברהם ויצחק אף על פי שזכו לזווגם האמתי להתחבר עם האמהות הקדושות, אף על פי כן עדין לא נשלם ונמשך תקון האמת של השדוכים, מתמת שאברהם הכרח לשא הגר ויצא ממנו ישמעאל. ויצחק, אף על פי שלא נשא שפחה, אף על פי כן יצא ממנו עשו, על כן עדין לא נשלם תקון השדוקף והזויג בשלמות. אבל יעקב היתה מטתו שלמה בלי פסול, על כן הוא זכה להמשיך תקון האמת של השדוכים בשלמות.

עליו, יהיה אף שיהיה, יזכיר את עצמו בכל עת הטובות והנפלאות שעשה השם יתברך עמו עד הנה. ועל ידי זה יתחזק לצעק ולהתפלל להשם יתברך תמיד, בבחינת מודה על העבר וצוה לעתיד לבא, ועל ידי זה יזכה סוף כל סוף לגאולה שלמה - לשוב להשם יתברך באמת, שנהו בחינת חנכה, כנ"ל.

ועל כן נקרא חנכה, כי על ידי בחינה זאת דיקא מתחנכין בעבודת ה' כנ"ל, כי כל הטוב שהאדם עושה בימי קטנותו, דהינו כל זמן שאינו זוכה לדעת שלם לעבודת השם יתברך כראוי, שאז אפלו אם הוא גדול בשנים נקרא קטן מחמת קטנות הדעת. וכל העבודה שבמים אלו, אף על פי שאין לה שלמות גמור, אף על פי כן היא טובה ויקרה מאד אצל השם יתברך, כי כל העבודה הזאת היא בחינת חנוף ממש, כמו שמתחנכין את הקטן שיאמר איזה ברכה ויהיה לבוש בציצית וכו', וכל שאר עניני חנוף הקטנים שהוא מצוה גדולה מאד. אף על פי שהקטן עושה אחר כך מעשה נעוה וקטנות, אף על פי כן כל תנועה ותנועה שהוא ציית את אביו - יקר מאד בעיני אביו ובעיני השם יתברך, מחמת שעל ידי זה הוא מתחנך בעבודת השם יתברך. כמו כן הוא ממש אפלו באדם גדול, כל זמן שאינו זוכה לשלמות הראוי אפלו אם הוא רחוק כמו שהוא רחוק, אף על פי כן כל נקדה ותנועה של הקדשה יקרה מאד, כי הוא בחינת חנוף. ועקר החנוף על ידי ההודאה על העבר שעל ידי זה מתחזק לצעק להבא כנ"ל. ועל כן נקרא חנכה, וכנ"ל:

יורה בחינת שמונת ימי חנכה, כי מבאר שם בהתורה הנ"ל, שנה חנכה הוא בחינת אור האמת שמאיר ברבוע הדבור, הינו שעל ידי תורה והודאה בחינת הלכות זוכין שאירור שלשת קני האמת בארבעה חלקי הדבור, שנהו בחינת לשון הקדש שמקשר לשבת, שעל ידי זה ממשיכין הקדשה והשמחה של שבת לששת ימי החל וכו', שעל ידי זה נתגלה אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות וכו', עין שם היטב.

לקוטי הלכות

הלכות בלאי בהמה הלכה ד

יורה דעה

קצו

שהיה צריך לברא בשבת - כפל ועצמה בששי, כמו שדרשו רבותינו ז"ל (בראשית רבה יא, ט) על פסוק זה: 'אשר ברא אלהים לעשות', כמובא בפרוש רש"י. הינו שביום הששי המשיך שני תקונים של הדבור, התקון של שלשת השריגים, והתקון של מלכות פה.

ועל-כן אז ביום הששי נשלם הדבור, ועל-כן בו נברא אדם שהוא עקר שלמות הדבור, כי

גדר האדם הוא מדבר, ואז נשלם לשון הקדש שמקשר לשבת. ועל-כן נברא האדם בששי - כדי שיכנס לשבת מיד, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (סנהדרין

לח, ט), הינו שהאדם שהוא הדבור בשלמות - נברא בששי שסמוך לשבת כדי שיכנס לשבת מיד, כי שלמות הדבור שהוא לשון הקדש מקשר לשבת כנ"ל. ועל-ידי האדם שהוא שלמות הדבור שנברא בששי סמוך לשבת, על-ידי זה ממשיכין הקדשה והשמחה של שבת לששת ימי החל, כדי לגלות אחדות הפשוט מתוך הפעלות משתנות, שבשכיל זה הייתה עקר כל הבריאה, שהכל נברא בשביל האדם, כדי שיגלה על-ידי הדבור הקדוש, שכל הפעלות משתנות שנבראו בכל ששת ימי המעשה, כלם נמשכין מאחד הפשוט יתברך וימעלה, שזה זוכין על-ידי קדשת שבת דקא שממשיכין לימי החל על-ידי שלמות הדבור, שהוא לשון הקדש שמקשר לשבת כנ"ל.

ואם היה זוכה אדם הראשון לבלי לאכל מ"עץ הדעת טוב ורע", שהוא בחינת התקירות של הפעלות משתנות שמערכין טוב ורע, היה זוכה לזה מיד בשבת הראשון בתכלית השלמות, והיה כל העולם מתקן תכף, כי היה הכל יודעין האמת כמו שהיא, כמו שיתגלה לעתיד שפלים ידעו את ה'. אבל על-ידי פגם "עץ הדעת טוב ורע", שגרים שנפגם אמונתו, ורצה לנכס בתקירות, להבין בדעתו איך הטוב והרע שהוא עקר השנויים, עקר בחינת פעלות משתנות, איך נמשך כל זה מאחד הפשוט, על-ידי זה נפגם כל העולם, כי באמת אי אפשר להבין זאת בשכל, כי אם באמונה שזוכין על-ידי קדשת שבת, כנ"ל.

אף-על-פי-כן השם יתברך מלא רחמים, וחמל עליו ועל כל העולם התלויים בו, והאיר עליו

נמצא, ששולשה אבות הם בחינת שלשת קני האמת, והם מאירים בארבעה חלקי הדבור, שהם בחינת ארבע אמהות: שרה, רבקה, רחל, לאה, שהם בחינת שלמות הדבור, כי "אשה יראת ה'" היא בחינת הדבור של לשון הקדש בחינת תנה-אשה, כמו שמבאר בהתורה 'תפלה לחבוק' (בסימן ט), עין שם. כי זה ידוע, שכל האמהות היו התקון של תנה, הינו תקון הדבור של לשון הקדש שפגמה תנה. והשלישה אבות וארבע אמהות תקנו זאת, כי זכו להאיר שלשה קני האמת בארבעה חלקי הדבור, שעל-ידי זה נתמקן הדבור של לשון הקדש בשלמות, כנ"ל:

ובל זה הוא בחינת שבעה קני המנוחה. וזה בחינת שבעת ימי השבת, שבהם נבראו כל הברואים בששת ימי המעשה ושבת בשבת, כי עקר הבריאה הייתה על-ידי הדבור של לשון הקדש, כמו שכתוב (תהלים לג, ו): "בדבר ה' שמים נעשו" וכו'. וכמו שפרש רש"י על פסוק (בראשית ב, כג): "לזאת יקרא אשה פי מאיש" וכו' - 'מכאן שנברא העולם בלשון הקדש'. אבל עקר קיום ושרש הבריאה היה על-ידי אמת שבו נתמחו שמים וארץ, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (בראשית רבה א, ז) על פסוק (בראשית א, א): "בראשית ברא אלהים את, שהוא סופי תבות אמת. ותכף שהשם יתברך רצה לברא את הבריאה, התחיל תכף ביום ראשון להמשיך הארת קו אחד של אמת. וכפי קו האמת שנמשך באותו היום - כמו כן נשלם והאיר הדבור, וכמו כן הייתה הבריאה של אותו היום, וכן ביום שני ושלישי וכו'.

נמצא שבשולשה ימים הראשונים נשלמו שלשת קני האמת, שהם בחינת שלישה אבות. וכן מובן בתקוני זהר (תקון מא, א). ובשולשה ימים השניים שהם ד' ה' ו' - נמשכו שלשת חלקי הדבור. ושבת הוא בחינת תכלית שלמות הדבור, בחינת מלכות פה (תקוני זהר יז, ט), בחינת שבת מלקתא. והיה ראוי שיהיה נשלם כל הבריאה ביום השביעי, שאז נשלם הדבור שעל ידו עקר הבריאה, אף השם יתברך ברך וקדש את יום השביעי שיהיה יום שביעתא וניחא, "כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות" (בראשית ב, א). הינו בשבת לא ברא שום בריאה, רק כל מה

לקוטי הלכות

הלכות בלאי בהמה הלכה ד

יורה דעה

כנ"ל. להיות מודה על העבר גם בעת הצרה חס ושלום, גם בעת שאין זוכין לעבודת ה' כראוי, אפלו אם הוא כמו שהוא וכנ"ל, כי דיקא על-ידי זה עקר כיום ישראל בגלות בכלל, ובפרטיות כל אחד ואחד.

ועתה מקשר הפסוק מאד: מן חלק לשבעה וגם לשמונה - שנהו בחינת חנפה, בחינת תודה והודאה, שעל-ידי זה עקר הקיום בכל הרעות והצרות חס ושלום כנ"ל. וזהו כי לא תדע מה יהיה רעה על הארץ - אולי יעבר עליך מה שיעבר, חס ושלום, שידמה לך שאי אפשר להתקיים בזה כלל, אכל על-ידי בחינת חנפה, בחינת תודה והודאה, שתזכר בכל פעם חסדי ה' ונפלאותיו עליך כנ"ל, על-ידי זה תתחזק בכל פעם, בבחינת מודה על העבר וצועק לעתיד לבא. ועל-ידי זה תזכה לישועות נפלאות בכל פעם, עד שתזכה לגאולה שלמה מהרה, אמן ואמן:

יג. **וזה** בחינת מה שאיתא בכונות (פריצ' חיים, חנפה, פרק ד), שעקר המשכת האור של נר חנפה נמשך מבחינת השם הקדוש 'נחל' שנמשך מבינה, שהוא ראשי תבות ל'הדליק ג'ר חנפה, עין שם. הינו כי איתא בכונות התפלה (שם, שער תמימות פרק ב), שנה השם 'נחל' הוא ראשי תבות: נ'פשונו ח'כתה ל'ה' (תהלים לג, כ). וזה עקר קדשת חנפה שממשיכין בחינת תודה הודאה בעולם, שהוא שעשוע עולם הבא, שהוא בחינת בינה, שהיא בחינת עולם הבא, כידוע (זהר משפטים קטו), ומשם ממשיכין בחינת הארת השם הקדוש 'נחל' שהוא ראשי תבות: נ'פשונו ח'כתה ל'ה', הינו שנוזקה תמיד לחכות ולצפות לישועת ה'. על-ידי שאנו רואין רבוי הישועות והנפלאות שעשה עמנו עד הנה, שנהו בחינת תודה הודאה הנ"ל, שמשם נמשך הארת שלשה קני האמת ברבוע הדבור, שנהו בחינת הדלקת נר חנפה, כמבאר בדברי אדמו"ר בהתורה הנ"ל. נמצא, שהדלקת נר חנפה הוא מבחינת תודה הודאה, שהוא שעשוע עולם, הבא בחינת בינה, שמשם השם 'נחל' הנ"ל שהוא בחינת נ'פשונו ח'כתה ל'ה', דהינו לחכות ולצפות לה' תמיד, שנהו בחינת תודה הנ"ל - להיות מודה על העבר ומבקש להבא, שנהו עקר בחינת חנפה,

קדשת שבת, עד שזכה לתשובה, כמו שאמרו רבותינו ו"ל (זהר תרומה קלח): ש'שבת אגין עלוהי' (שבת הגנה גליו). רק עתה צריכין כמה וכמה תקונים בכל דור ודור בכל שנה ושנה, כדי שנוזקה להמשיך קדשת שבת לימי החל לתקן העולם מקללתו, מבחינת "בעצבון תאכלנה", מבחינת עצבות, על-ידי שמחת שבת שממשיכין הצדיקים לימי החל. וצריכין לתקן בכל פעם מעט מעט, כמוכא בכתבים, עד שאמר התקון בימי משיח צדקנו, שיבא במהרה בימינו.

ועל-כן תכף כשזכה אדם הראשון להתעורר לתשובה על-ידי קדשת שבת, פתח ואמר (תהלים צב, א): מןמור שיר ליום השבת טוב הודות לה', כמו שאמרו רבותינו ו"ל (ניקרא רבה י, ה), שנה המזמור אמר אדם הראשון אז, הינו שהשיג והבין תכף, שאפלו בעצם קלקולו ופגמיו הגדולים שקלקל כל-כף לדורות, אף-על-פי-כן כבר גמל השם-יתברך עמו חסדים נפלאים ונוראים גם באותו היום בעצמו, כמוכן בפרשה. וצריכין להודות לה' על זה תכף, ועל-ידי זה יתחזק לצעק על להבא. ועל-כן אמר מיד: טוב הודות לה' וכו', להודיע לדורות, שנה עקר הדרך להתקרב להשם-יתברך על-ידי תודה והודאה כנ"ל. וזהו: טוב הודות לה', טוב ודאי, כי אפלו להפחות שבפחותים הוא הדרך טוב ונפלא מאד כנ"ל; אשרי הזוכה לזה!

יב. **וזהו** (קהלת יא, ב): מן חלק לשבעה וגם לשמונה כי לא תדע מה יהיה רעה על הארץ. הינו שצריכין להמשיך שבעה תקונים הנ"ל, שהם שלשה קני האמת שאמירין בארבעת חלקי הדבור, שהם בחינת שבעה קני המנוחה - שבעת ימי השבת, שכל אלו השבעה בחינות מאירין בחנפה, הינו כי על-ידי אלו שבע בחינות, ממשיכין קדשת שבת לימי החל שנה עקר בחינת חנפה. וזהו וגם לשמונה - בחינת שמונת ימי חנפה וכנ"ל.

וזהו כי לא תדע מה יהיה רעה על הארץ - הינו שהגלות מתארך מאד, ומי יודע מה ילד יום, על-כן אנו צריכין להמשיך על עצמנו בכל פעם בחינת הארת ימי חנפה שהוא בחינת תודה והודאה

לקוטי הלכות

הלכות בלאי בהמה הלכה ד

יורה דעה

קצו

נזה הענין של שמונה פעמים 'אמת', שמענו מפי הקדוש בעצמו, אחר שאמר התורה הנ"ל, שדבר מזה לענין התורה הנ"ל.

ואלו השמונה פעמים 'אמת' המאירים בשמונת מי חנפה שהם שמונה מלואים של 'אהיה', כמבאר שם בפנות, השמונה מלואים בבאור אלו השמונה מלואים - עקרו וישם הם שלשה מלואי 'אהיה' כידוע, שהם קס"א, קנ"א, קמ"ג, שהם 'אהיה' בידיו, בההיין, באלפין, כידוע, שעקר מלואי 'אהיה' הם שלשה הנ"ל, ושארי המלואים הם מצרפים מהם, כמבאר למען שם.

ואלו השלשה מלואי 'אהיה', שהם שרש הכל - הם בחינת שלשת קוי האמת הנ"ל, כי 'אמת' הוא 'אהיה' פעמים 'אהיה' הנ"ל, הינו כי השלשה מלואים הם: מלוי א' בידיו שהוא בבחינת חסד - זה בחינת תפלה שהיא בבחינת חסד הנ"ל, כי תפלה בחינת יוד, כי עקר שלמות התפלה הוא במנין עשרה. מלוי ב' בההיין שהוא בחינת גבורה - זה בחינת תורה שנתנה מפי הגבורה הנ"ל, כי התורה בחינת ה', בחינת חמשה חמשי תורה. מלוי ג' באלפין, זה בחינת רחמים, בחינת יעקב, בחינת שדוכים וזווגים, כי אלף הוא בחינת אדם, כי 'לית אדם בלא אלף' [כמו שאיתא בתקוני זהר (בהקדמה דף ט), שזהו בחינת שם 'מה', שהוא הויה במלוי אלפין בגימטריה 'אדם'], שזהו בחינת תקון השדוכים והזווגים דקדשה. כי עקר החבור דקדשה כדי להשלים צלם אלהים שהוא בחינת אדם, שאינו נשלם כי אם על-ידי חבור איש ואשה בקדשה ובטהרה כראוי, כמו שכתוב (בראשית ה, ב): "זכר ונקבה בראם ויקרא שמם אדם", וכתוב (שם א, כו): "ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם".

ועל-כן מברכין בשעת החפה: אשר יצר את האדם בצלמו, וחותרמין: יוצר האדם. כי כל זמן שאין חבור - אין נשלם קומת האדם שהוא צלם אלהים. ועל-כן יעקב שזכה למטה שלמה, לתכלית קדשת תקון השדוכים הנ"ל, על-כן הוא עקר בחינת אדם שבמרכבה שהוא צורתו של יעקב, כידוע.

כנ"ל. עין בהתורה הנ"ל ובפנות ותבין היטב. ובחסדי ה' וישועתו אקוה לכאר כל פנות חנפה על-פי התורה הנ"ל, כאשר רחש לבי ומתנוצץ בדעתי, ולה' הישועה:

יד. **והנה** מבאר שם בפנות, שהשם 'נחל' הנ"ל עם הכולל גימטריה 'ד' אדם', עין שם. והוא גם כן גימטריה 'תנופה', הינו מה שכתוב בהתורה הנ"ל, שעקר בחינת חנפה נמשך מבחינת תורה והודאה שהוא שעשוע עולם הבא, ומבאר שם שהתורה נקראת 'הלכה' על שם תהליכות הדמים שהולכין פסדר כשיוצאין מהצרה, כי בעת הצרה חס ושלום הדמים שוטפים על הלב וכו', ואחר-כך כשיוצאין מהצרה הולכין הדמים פסדר וכו', וזהו בחינת הלכות, בחינת חסד וכו', ועל-ידי-זה מאיר האמת ברבוע הדבור וכו', כי בתחלה היה בבחינת (משלי כט, ט): "אנשי דמים ישנאו תם" וכו', עין שם, הינו בחינת פנות הנ"ל, שאריכין לכון בחנפה להבליע הדם והחיות באיברים שילכו הדמים פסדר, שזהו עקר תקון הצרה, שהוא בחינת תורה הלכה, שעל-ידי-זה מאיר האמת וכו' הנ"ל. והארת האמת ברבוע הדבור - זה בחינת הדלקת נר חנפה אצל פתח הבית, כמו שמבאר שם, שזהו נמשך מבחינת תורה-הלכה מבחינת תהליכות הדמים פסדר שנמשך משם 'נחל' הנ"ל, שזכינו על-ידי בחינת נ' פשונו ח'תמה ל'ה' - מה שקוינו תמיד לה' וצעקנו והתפללנו אליו, שעל-ידי-זה נצלנו מכל הצרות כנ"ל. והארת האמת הוא בשלשה קוין, שהם בחינת (תהלים ג, א): "אל אלהים ה'", שהם בחינת תורה ותפלה ושדוכים. וזה עקר פנות ההדלקה של נר חנפה להאיר האמת וכו', כנ"ל.

וזה בחינת מה שמבאר בפנות - שאריכין לכון בכל יום למלוי אחד של 'אהיה' ולכון 'אהיה' פעמים 'אהיה' בגימטריה 'אמת', ובכל יום ממשיכין מלוי אחד של 'אהיה' פעמים 'אהיה' שהוא בגימטריה 'אמת'. עין שם. והם שמונה תקונים הראשונים של תליסר מכלין דרחמי, עין שם. הינו כנ"ל, שעקר האור המאיר ומדליק נר חנפה הוא אור האמת, בחינת 'אהיה' פעמים 'אהיה' בגימטריה 'אמת', שאריכין לכון בכל יום משמונת מי חנפה.

לקוטי הלכות

הלכות בלאי בהמה הלכה ד

יורה דעה

בעליות גדולות למעלה למעלה, ואז מקבלת אורות אלו למעלה.

ועל-כן המלוי באלפין שהוא בחינות אדם, הוא בחינת תקון השדוכים והזווגים דקדשה פנ"ל.

אבל זהו החדוש של הנס של חנכה, שאנו זוכין בחנכה להמשיך אורות הנוצרים האלו למלכות למטה במקומה בבחינת נצח-הוד-יסוד, בחינת רגלין, עין שם בפגנות היטב היטב, ותבין שזהו קטב כלל הכונות, הינו שכל פגנות של חנכה הוא - להדליק ולהאיר האור על-ידי כל בחינות התקונים המבארים בהתורה הנ"ל, שהם בחינת כל הפגנות האר"י ז"ל, והכל כדי לזכות להמשיך הקדשה והאור והשמחה של שבת גם בימי החל, שזהו בחינת שהמלכות גם למטה במקומה, דהינו בימי החל שאינו עולה כמו בשבת יום טוב, גם אז תקבל כל ההארות הגדולות הנ"ל, שהם בחינת השלשה יחודים הנ"ל שהם בגימטריה גר' - שהם בחינת קדשת ואור של שבת וכנ"ל. והעקר כדי לגלות אחדות הפשוט, לידע ולהודיע ולהודיע שהוא היוצר, הוא הבורא יתברך שמו, שכל הפעולות משתנות נמשכין מאחד הפשוט יתברך שמו, שזהו בחינת ה' הוא האלהים", כמו שמבאר בהתורה הנ"ל, עין שם.

וכף התקונים נמשכין מתליסר מכילין דרחמי, כמו שמבאר שם. הינו כי עקר בחינת חנכה על-ידי בחינת תודה הודאה, על-ידי שנצלנו מן הצרות פנ"ל, שזה נמשך מתליסר מכילין דרחמי, שמשם עקר הישועה מכל הצרות, על-ידי שהוא יתברך מעורר רחמי המרבים, שהם בחינת תליסר מכילין דרחמי, שעל-ידי זה מושיע לנו בכל צרותינו, שאז מביאין תודה שזהו בחינת חנכה פנ"ל. ושלש עשרה מכילין דרחמי, הם בחינת שלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן, שמשם כל ההלכות מתבררין. הינו פנ"ל, שתורה היא בחינת הלכה, בחינת חסד, הינו שעל-ידי למוד הלכות שנמשכין משלש עשרה מדות וכו', מעוררין שלש עשרה מדות של רחמים, שעל-ידי זה השם-יתברך מרחם עלינו ומושיע לנו מכל צרותינו, שעל-ידי זה מביאין תודה. ועל-כן תודה היא בחינת הלכה, שזהו בחינת חנכה פנ"ל.

ומחמת זה בעצמו נקראין ההלכות 'חסד', מחמת שעל ידם מעוררין שלש עשרה מכילין דרחמי, שמשם עקר החסד והרחמים, ומשם כל הישועות והנסים והנפלאות שעשה עמנו בימים ההם בזמן הזה, ואשר הוא עושה גם עתה עמנו בכל שנה ושנה בכל דור ודור ובכל יום ובכל עת ובכל שעה, שכל זה הוא בחינת תודה והודאה, בחינת חנכה, פנ"ל.

וזה בחינת שלשה יחודים הנ"ל שהם בגימטריה גר' יחוד 'הויה אהיה' ו'הויה אלהים' ו'הויה אדני', שאלו השלשה יחודים הם על-ידי ע"ב, ס"ג, מ"ה שהוא גימטריה 'להדליק' עם הפולל, פמבאר בפגנות, עין שם. והעקר נמשך מיחוד העליון שהוא הויה דע"ב ואהיה דקס"א שהם גימטריה רגל' וכו', עין שם בפגנות. הינו כי על-ידי תודה והודאה שזוכין בחנכה, על-ידי גדל הנס שעשה השם-יתברך עמנו אז, שהוא בחינת שעשוע עולם הבא, בחינת הלכות, בחינת חסד, על-ידי זה מאיר האמת וכו'. וזה בחינת יחוד העליון 'הויה אהיה'. כי 'אהיה' בחינת אמת שהוא גימטריה 'אהיה' פעמים 'אהיה' פנ"ל. וזה האמת מאיר משם הויה שהוא שם העצם, שכל המשכת של כל התקונים נמשכין מזה השם, שכולל הכל מראש ועד סוף פידוע. וזה בחינת הויה דע"ב שהוא גבה מהכל, שהוא בבחינת קתר (עין חיים, שער ה' פרק א'), שמשם כל החסד והרחמים להנצל מכל

ונקרא כלל פגנות הדלקת נר חנכה הוא להמשיך האור הגדול והנורא מכל השלשה יחודים שהם: יחוד 'הויה אהיה', 'הויה אלהים', 'הויה אדני', שהם בגימטריה גר', ששרשם ועקרם נמשך מהיחוד העליון שהוא 'הויה אהיה', שהוא בבחינת בינה, עלמא דאמת, להמשיך כל האורות האלו גם למטה, לבחינת מלכות, לפשיה למטה במקומה, שאפלו כשירדת בעולמות התחתונים בבריאה-יצירה-עשייה לתת טרף לבייתה - יהיה נמשך עליה גם כן הארה מאורות הגדולים האלו. כי בשבת קדש שמדליקין נר שבת בכניסת שבת, אז המלכות עולה

לקוטי הלכות

הלכות בלאי בהמה הלכה ד

יורה דעה

קצח

מאחד הפשוט יתברך, שזוהו בחינת יחוד 'ה' אלהים, כנ"ל:

טו. **ועל-כן** קורין בתנ"ך פרשת הנשיאים שהיו שנים עשר, שהם כלליות השנים עשר שבטים שהיו ארבעה דגלים, וכל אחד משלשה שבטים, שזוהו בחינת ארבע מחנות השכינה, בחינת רבוע הדבור שמאיר משלשת קווי האמת, ועל-כן כל דגל כלול משלשה, כי שלשת קווי האמת מאירין בכל חלק וחלק מארבעת חלקי הדבור שהם בחינת ארבעה דגלים כנ"ל. ואלו הארבעה דגלים היו הולכים סביב המשכן והארון ששם הלווחות שהם מגלין יחודו ואחדותו יתברך, כמו שכתוב שם (שמות כ. א): "אנכי ה' אלהיך" וכו', הינו הלווחות שכל השנים עשר שבטים שפולגים מארבעה דגלים שגחלקים לשנוי דעות הרבה, כי הם ששים רבוא נפשות שכל אחד יש לו דעה משנה מחברו, ואף-על-פי-כן כל אלו השנוי דעות שהם בחינת פעולות משתנות - כלם כלולים בדעה אחת כאלו היו נפש אחת ממש, כי כלם מאמינים בלב אחד בה' אחד, שכל הפעולות משתנות נמשכין ממנו יתברך כנ"ל, וכלם הולכים סביב הארון והלווחות וכל מחשבתם קשורה ותקועה שם, דכל רעותין תפון להכלל ביחודו ואחדותו יתברך, שכל זה הוא בחינת התגלות אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות על-ידי שרבים מסכימים לדעה אחת כנ"ל, שזה יקר מאד בעיני השם יתברך כנ"ל.

וזה שובי שובי השולמית, שובי שובי ונחזה בך, מה תחזו בשולמית במחלת המתנים (שיר השירים ד. א). ופרש רש"י, על העכ"ם והסטרטא אקרא שרוצים לפתות את כנסת ישראל, ואומרים אליה שובי שובי, שובי - מאחר המקום, השולמית - השלמה באמונתך עמו וכו'. והיא אומרת: מה תחזו בשולמית - מה גדלה אתם? יכולין לפסק שתהא שזוה אפלו לגדלת הדגלים וכו', עין שם. ולכאורה תמוה, למה תפס דוקא הגדלה של הדגלים? אף על-פי הנ"ל מבאר היטב, שזוהו תשובה על שאלתם, שמסיתין אותם לשוב מאחרי המקום חלילה, והם משיבין להם איך אתם יכולין להסית אותנו חס ושלום, אחרי שזכינו לגדלת מחלת המתנים - שהוא

הצרות. ועל-כן ע"ב בגימטריה 'חסד', כי שם כל השלש עשרה מכילין דרחמי (שם שער לט. דרוש ה), ועל-כן שם עקר התורה וההודאה, כי משם כל הישועות. נמצא, ששם ע"ב שהוא גימטריה 'חסד' הוא בבחינת תורה והודאה שמשם מאיר האמת שהוא בחינת 'אהיה' כנ"ל. וזהו בחינת יחוד 'הויה אהיה' שהוא יחוד הראשון הנ"ל, והאמת מאיר ברבוע הדבור. וזה בחינת יחוד 'הויה אדני', כי 'אדני' הוא בחינת הדבור, כמו שכתוב (תהלים נא. י): "אדני שפתי תפתח". וארבע אותיות שבשם 'אדני', הם בחינת רבוע הדבור, שהם בחינת ארבע מחנות שכינה, בחינת ארבעה דגלים, שהם שנים עשר שבטים בני יעקב, שהוא בחינת אמת שגחלקו לארבעה דגלים, וכל אחד משלשה שבטים, שזוהו בחינת שם אדני הנ"ל, שהוא ארבע אותיות, וכל אות ואות במלואו שלש אותיות כזה: אלה דלת וכו', פידוע. ושם 'הויה' במלוי 'מה' זה בחינת אמת, כי שם 'מה' ו'אהיה' הם בבחינה אחת, כי מהאלף שבשם 'מה' יוצא שם 'אהיה' כמובא בפגנות, ו'אהיה' בחינת אמת כנ"ל. גם 'מה' גימטריה אדם שהוא בחינת יעקב, שהוא אדם שבמרכבה כנ"ל. ויעקב בחינת אמת כנ"ל.

ועל-כן האמת שמאיר ברבוע הדבור - זה בחינת יחוד 'הויה' דמ"ה ו'אדני' כנ"ל. וזה היחוד הוא למטה בבחינת נצח-הוד-יסוד, בחינת רגליו, כמו שמבאר שם, והוא נמשך מיחוד העליון 'הויה אהיה' שהוא גימטריה רגל, שהוא בחינת תורה והודאה, שמשם מאיר האמת כנ"ל, ועל-ידי הארת האמת ברבוע הדבור, על-ידי-זה נמשך קדשת שבת לימי החל, ונתגלה שכל הפעולות משתנות נמשכין מאחד הפשוט יתברך כנ"ל.

וזהו בחינת יחוד 'הויה אלהים' הנ"ל, כמבאר בהתורה הנ"ל, שזוהו בחינת (תהלים ק. א): "דעו כי ה' הוא האלהים" כנ"ל. ועל-כן זה היחוד בבחינת חסד-גבורה-תפארת שהוא בחינת ידים, שהוא כלי המעשה של כל הפעולות שבא השם יתברך בששת ימי בראשית, כמו שכתוב (שערי מנח, א): "אף ידי יסדה ארץ וימיניו וכו'. ועל-כן שם צריכין לגלות כי "ה' הוא האלהים", שכל הפעולות משתנות נמשכין

לקוטי הלכות

הלכות בלאי בהמה הלכה ד

יורה דעה

יורה תכלית התקון הנאמר בהתורה הזאת, שזוכין על-ידי מצות חנפה, ותכף פשוטין לזה להמשיך השמחה של שבת לימי החל, לגלות אחרות הפשוט מתוך פעולות משפנות, תכף חוזר ונתחזק ביותר בחינת התורה וההודאה, כי זוכין שגם עכשו בימי הגלות והצרות שעוברין על ישראל בכלל, ובפרטיות מה שעובר על כל אחד ואחד בגוף ונפש, שגם בעת הצרה והבלבול והמניעות והדחקות העצום כנ"ל, יתנו תמיד שבת והודיה לשמו ותברך על גדל הטובות שעשה עמנו עד הנה, ויהספקל על

ההרחבות שמרחיב לנו גם בעת הצרה כנ"ל. שזהו בחינת המשכת קדשת שבת לימי החל, כמבאר לעיל היטב (פאות ד), שזהו גם כן בחינת התגלות אחרות הפשוט מתוך פעולות משפנות, כי פשוטין לזה, אזי בודאי אינו מתבלבל משום צרה חס ושלום, מאחר שיודע שהכל מאתו ותברך, וכמבאר במקום אחר כמה פעמים (שיחות הר"ן סימנים נג, קב).

בי עקר כל הצרות והיסורין חס ושלום הם מבחינת פעולות משפנות שנמשכין מבחינת שם 'אלהים', מבחינת דינים, כי הצרות והיסורים והדינים חס ושלום הם עקר בחינת הפעולות משפנות, כי הם משנים מדעת האדם שזהו עקר הצרה והרעה חס ושלום מה שאינו מתנהג לו פדעתו ורצונו, כי מה שהוא נגד רצון האדם - הוא רע בעיניו וצר לו לקבלו, אבל כשיודע ומאמין שהכל נמשך ממנו ותברך, שהוא אחד הפשוט בתכלית הפשיטות, שכל כונתו ותברך לטובה תמיד, בודאי ימצא בתוך כל הצרות הרחבות גדולות - לנחם ולשמח את עצמו להיות מודה על העבר וצועק להבא, ועל-ידי זה יתבטלו כל הצרות לגמרי, כנ"ל.

נמצא, שעל-ידי גר חנפה שהדלקנו בלילה הראשונה, על-ידי בחינת תודה והודאה שהמשיכו מתתיהו ובניו בעולם, שעל-ידי זה תקנו מדת ההוד, כמובא (פריעין חיים, חנפה, פקד ד), שזהו בחינת 'על הנסים' שמוסיפין בברכת 'מודים', הינו שהמשיכו תקון זה בעולם - להודות ולהלל אותו ותברך תמיד, שעל-ידי זה מאירין ודולקין הגר חנפה, שהוא אור האמת וכו' כנ"ל, על-ידי זה נמשך

גדלת הארבע מחנות של הדגלים, שכל דגל היה משנה מחברו, כי על כל דגל היה מציר השלשה גנוני שבשלשה אבני החשן של שלשת שבטי, שכל זה הוא בחינת שני הגנוני, שני דעות, שני פעולות, ואף-על-פי-כן לענן אמונתנו הקדושה כלם הספימו לדעת אחת כנ"ל, שעל-ידי זה נתגלה אחרותו הפשוט ותברך כנ"ל, ובודאי שוב אין בכם כח לפתות אותי חלילה, כי כבר נתחזקה אמונתי על-ידי ארבע מחנות הדגלים, שנכללו הרבה דעות בדעה אחת האמתית, כנ"ל.

ועל-כן קורין פרשת הנשיאים בחנפה, כי כל זה הוא בחינת חנפה כנ"ל. וזה בחינת (תהלים קכב, ה): שבטי יה עדות לישראל להדות וכו', כי שנים עשר שבטי יה שנכללו בדעה אחת בשעת הסתלקות יעקב, ואמרו כלם פה אחד: "שמע ישראל" וכו' - 'נשם שאין בלךף אלא אחד כף אין בלבנו אלא אחד' (פסחים נו), וזה עדות לישראל שהם חזקים באמונתם לנצח. וזהו: להדות לשם ה', כי כל זה היא בחינת תודה והודאה שהיא בחינת חנפה, שעל-ידי זה נתגלה אחרות הפשוט מתוך פעולות משפנות, שזהו בחינת שבטי יה עדות לישראל, כנ"ל:

טו. **בי** הא בהא תליא. וזהו בחינת גר חנפה מוסיף והולך (שבת כא), הינו כי התורה נעוצה בתחלתה בסופה וסופה בתחלתה (ספר יצירה א), כי על-ידי הנס הגדול שעשה השם-יתברך עמנו בימים ההם בזמן הזה, על זה קבעו שמונת ימי חנפה אלו להודות ולהלל לשמו הגדול ותברך, ועל-ידי התודה והודאה שמשבחין על הנס, על-ידי זה מאיר אור האמת וכו', שזהו בחינת אור גר חנפה כנ"ל. ותכף כשמדליקין גר הראשון של חנפה, וממשיכין אור האמת ברבוע הדבור ונשלם הדבור שהוא לשון הקדש שמקשר לשבת, על-ידי זה ממשיכין הקדשה והשמחה של שבת לימי החל, ואז נתגלה כי ה' הוא האלהים, דהינו שכל הפעולות משפנות שהם בבחינת שם 'אלהים' נמשכין מאחד הפשוט, כי הכל אחד, כי ה' הוא האלהים.

לקוטי הלכות

הלכות בלאי בהמה הלכה ד

יורה דעה

קצט

שעקר מצות מעשה המנוחה הוא כדי להאיר אור האמת וכו', כדי לגלות שכל הפעולות משתנות נמשכין מאחד הפשוט יתברך. ועל זה מרמז מה שצוה לעשותה מקשה מחתיכה אחת דיקא, להורות שכל הגביעים והכפתורים והפרחים והציורים שהיו בשבעה קני המנוחה, שהם בחינת שבעת ימי בראשית, שהם שרש כל הפעולות משנות שנבראו בהם על-ידי שלמות הדבור שנשלם על-ידי האמת וכו', כל זה נמשך מאחד הפשוט יתברך, בבחינת עד ירכה עד פרחיה מקשה היא, כי הכל נעשה מעשת אחד, כי כל השניים נמשכין מאחד הפשוט יתברך שמו ויתעלה לנצח כנ"ל:

יח. וזה בחינת מה שאיתא בפנונת, שבחנכה שמתקנים ההוד, ואז מתקנים בחינת (בראשית לב, טו): "ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו" שר של עשו. כי ותקע כף ירך יעקב הוא בחינת פגם תמכי אורייתא, כמובא בזהר (וישלח קנא) שנגע בתמכי אורייתא, שהם בחינת רגלין, שזהו בחינת פגם ההלכות, שהם בחינת תורה, כמובן בהתורה הנ"ל, ובחנכה ממשכיין בחינת תורה-הלכה שהם בחינת תקון הרגלין, בחינת תקון תמכי אורייתא, שעל ידם נולדין ההלכות, כמו שמבאר שם. וזה שכתוב שם בפירוש (בראשית לב): "ויזרח לו השמש" – לרפאות את צלעתו כמו שאמרו רבותינו ז"ל (בראשית רבה עח, ה). כי תקון הרגלין שהוא בחינת רפואות צלעתו, בחינת תקון התורה, כי אורייתא זה בחינת תקון פגימת הלכנה, בחינת "ויהיה אור הלכנה כאור החמה" (ישעיה ל, טו), כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל, ועל-כן ורחו לו השמש אפלו בעת שהיה זמן הלילה שאז מאירה הלכנה, כי אז נתארף היום, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (בראשית רבה כח, ט), כי זכה להמשיך אור שלעתיד שיתקיים: ויהיה אור הלכנה כאור החמה וכו'.

קדשת שבת לימי החל וכו', שעל-ידיה נגדלת ונתחזקת ונתוספת ההודאה יותר ויותר כנ"ל, ואז גם אור האמת שבא על-ידי ההודאה נגדל גם כן יותר, שזהו בחינת גר חנכה כנ"ל. ועל-כן בליל שני מוסיף והולך, כי נגדל אור הגר חנכה על-ידי תוספת ההודאה שזכינו על-ידי המשכת קדשת שבת וכו' שהמשכנו על-ידי הדלקת הגר בליל הראשון וכנ"ל, וכן על-ידי תוספת אור האמת וכו' בליל ב', שהוא בחינת תוספת המשכת קדשת שבת וכו', על-ידיה נתוספת ונגדלת ההודאה עוד יותר ויותר, ועל-ידי זה נתוסף להאיר אור האמת עוד יותר ויותר. ועל-כן בליל ג' מוסיף עוד, ואז נגדל ההודאה עוד יותר ויותר וכו', וכן חוזר חלילה.

עא-בן בכל פעם מוסיף והולך, עד שזוכין לשמונת ימי חנכה, שאז נתמקן ההוד בשלמות, שהיא מדה שמינית, שזהו עקר התקון שהמשיכו מתתיהו ובניו שתקנו מדת ההוד כמובא, הינו שתקנו מדה זאת בעולם שנוכח תמיד להורות ולהלל לשמו יתברך, יהיה איך שיהיה, אפלו בתקף הגלות הארץ המר הזה בכלל ובפרט, כי נזכה תמיד להפיר חסדיו ונפלאותיו בלי שעור עלינו בכל עת ובכל יום ובכל שעה, ועל-ידיה נודה לשמו יתברך תמיד, בבחינת: ה' אלהי לעולם אודך (תהלים ל, יא), 'לעולם' דיקא, יהיה איך שיהיה.

ועא-בן מסימין מזמור שיר חנכת הבית בפסוק זה: ה' אלהי לעולם אודך, כי זהו עקר התקון - שממשיכין בכל שמונת ימי חנכה, שהם בחינת חנכת הבית, שבכל פעם מוסיפין אור הגרות בכל לילה יותר ויותר, שעל-ידיה נגדלת ההודאה בכל יום יותר, עד שזוכין ביום השמיני לתקן ההודאה בשלמות, עד שנוכח להורות לו יתברך תמיד בכל עת וזמן, כל אדם ואדם בכל מה שעובר עליו, בבחינת ה' אלהי לעולם אודך, 'לעולם' דיקא כנ"ל:

יט. ועא-בן מסימת התורה פרשת הנשיאים שהיא פרשת חנכת המזבח בפסוק (בפרד"ו, ט): וכבא משה אל אהל מועד לדבר אתו וישמע את

יז. וזה בחינת (בפרד"ו, ח, ט): וזה מעשה המנחה מקשה וזהב עד ירכה עד פרחיה מקשה היא, ופרש רש"י, שצריכה להיות נעשית מעשת אחד. הינו

לקוטי הלכות

הלכות בלאי בהמה הלכה ד

יורה דעה

וכו' (דברים טו, ח), וכן הרבה. וכל זה מחמת מעוט שכלנו, שאין אנו מבינים דרכי התורה על ברין. על-כן חמל עלינו השם-יתברך ומסר לנו דרכי התורה על-ידי החכמים לדרשה בשלש עשרה מדות, שעל-ידיהם הם מושבין כל השנויים ומכריעין בין הפתובים המכחישים זה את זה, ועל-ידיהם נמשך עלינו דעת לידע ולהאמין, כמו שהתורה כלא אחד אף-על-פי שפלי קטנות שכלנו היה לנו כמה קשיות ושנויים בתורה, כמו כן כל השנויים שבעולם שהם כל הפעולות משתנות כלם אחד בשרשן, כי כלם נמשכין מאחד הפשוט יתברך, רק שאי אפשר להבין זאת בשכלנו.

וזהו בחינת המחלקת דקדשה, כי הכל בשביל להמתיק הדין בשרשו, כמובא בהתורה "בקמים עלי מרעים" (בסימן רעז). כי על-ידי שיש מחלקת בקדשה בין צדיקים, נמצא שדעתם משנה מאד זה מזה, ואף-על-פי-כן בענין יסוד האמונה כלם נכללין בדעה אחת, כי כלם מתכוננים לשמו ואחדותו יתברך, כדי לברר כל ההלכה על בריה, כמו שאמרו רבותינו ו"ל (רש"י שיר השירים ו, ט): 'הרבה מחלקת בבית המדרש' וכו'. ועל-כן על-ידיהם המחלקת דקדשה, על-ידיהם דיקא נתגלה אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות על-ידיהם, שדעות חלקות ומשנות כאלה - כלם נכללים בדעה אחת בענין יסוד האמונה. כי כלם מאמינים בדעה אחת בה' ובמשה עבדו, וכל פונתם במחלקתם הכל כדי לגלות אחדותו הפשוט בעולם, כי דעה של זה נוטה שההלכה כן והדרך הישר הוא כן, אשר על ידו יתגלה אחדותו יתברך, ודעה של זה נוטה לדרך והלכה אחרת. ובאמת אלו ואלו דברי אלהים חיים, כי כלם נתנו מרעה אחד (קהלת יב, יא), כי על ידיהם דיקא יתגלה אחדותו הפשוט מתוך פעולות משתנות, על-ידי שדעות חלקות כאלו נכללין בתכלית פונתם בדעה אחת להכליל באחדותו יתברך כנ"ל.

וזה שמבאר שם בהתורה הנ"ל, שעל-ידי הלכות שהם בחינת תורה, על-ידיהם נמשך כל הבחינות המבארים שם, עד שזוכין לגלות אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות. הינו כנ"ל, כי

הקול מדבר אליו וכו'. כי זה הפסוק הוא - פתוב השלישי המכריע בין שני פתובים המכחישים זה את זה, כמו שפרש רש"י שם. והיא מדה האחרונה משלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן. כי שלש עשרה מדות הם בחינת שלש עשרה מדות של רחמים (והר אהרי סב), שממש עקר הישועה מכל הצרות, ושם עקר התורה והודאה כנ"ל. ועל-כן מסתמין השלש עשרה מדות במדה זאת של שני פתובין המכחישים זה את זה וכו', כי זה עקר התקון של שלש עשרה מדות התורה, שהם בחינת הלכות, שהם בחינת שלש עשרה מדות של רחמים, שהם בחינת תורה, להמשיך כל התקונים הנאמרים בתורה הנ"ל, עד שנונה לגלות אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות, שזהו בחינת שני פתובים המכחישים זה את זה עד שיבא הפתוב השלישי ויכריע ביניהם, כי כל הקשיות והשנויים שיש בתורה, וכל המחלקת דקדשה שיש בין תנאים ואמוראים ויבין צדיקים וכשרים אמתיים, הכל כדי לגלות שכל הפעולות משתנות נמשכין מאחד הפשוט יתברך.

כי כל הפעולות משנות שבכל הבריאה - כלם נמשכין מאותיות התורה כפדוע, וכמו שכל אות יש לו תמונה משנה מחברו, וכן צרופי התבות משנין כל אחד מחברו, כמו כן נמשכין כל הברואים משנין כל אחד ואחד מחברו, אבל באמת כל אותיות ותבות ופרשיות וכו' שבתורה שמשנים כל אחד מחברו, דיקא על ידם מכריזין ויודעין אותו יתברך, כי בשביל זה נתנה התורה כדי להפיר את מי שאמר והיה העולם, כי 'אורייתא שמא דקדשא בריה דהוא' (תקוני ותר תקון י, סו), ואי אפשר לדעת מאחדותו הפשוט יתברך, כי אם על-ידי התורה הזאת דיקא שנתלבשה באותיות ודבורים אלו.

ומחמת שבוה העולם אי אפשר להבין בשלמות דרכי התורה, על-כן נדמה כל פעם שיש איזה שנויים וקשיות בתורה, כגון שני פתובים המכחישים זה את זה - שקדם שבא הפתוב השלישי המכריע נדמה לנו כאלו היה חס ושלום איזה שנוי בתורה. וכן פתוב אחד אומר "שבעת ימים תאכל מצת" (שמות יג, ט), וכתוב אחד אומר "ששת ימים"

וְשַׁעֲמַנְזוּ הוא פגם הדעת, כי הוא בחינת דעת דסטרא אחרא, כי צמר ופשתים הם שני הפכים, בחינת קין והבל, כי הבל הביא מבכורות צאנו שהוא בחינת צמר, כמו שאמרו רבותינו ז"ל

(רש"י שיר השירים ג, ו): 'האיל הזה כלו קדוש, צמרה לתכלת' וכו'. וקנן הביא פשתים, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (תנחומא בראשית ט). כי צמר הוא בחינת 'חסדים', בחינת לשון של זהורית המלכין עונות, כמו שמבאר שם, כמו שכתוב (ישעיה א, יח): 'אם יהיו חטאיכם וכו' בצמר יהיו', ופשתים הוא בחינת 'גבורות', כמו שכתוב (תקו"א ט, ב): 'וגבריא"ל לבש בדים'. ועל-כן אי אפשר לצמר ופשתים להתחבר יחדו כי אם על-ידי האדם, אבל בלא זה אין להם שום חבור, כי האדם הוא בחינת דעת שהוא מחבר שני הפכים יחד, כמבאר בדברי רבנו גרו"א יאירי כמה פעמים (סיקנים טו, פט תנאים). ועל-כן אין אסור של כלאים כי אם בלבישה, אבל מותר לעשותן ולקיימם, כי אף שתופרים ביחד ומחברן, אין להם שום חבור עדן ואין להם כח לינק מהקדשה, כי אם כשלוכשן האדם, שאזי הם יונקים מהקדשה ונתחברים על-ידי האדם, שהוא בחינת דעת, שהוא מחבר שני הפכים יחד כנ"ל.

וְכָל הדברים שבעולם הם מלרבים טוב ורע, ויש בהם אחיות הסטרא אחרא, ובפרט בהבגדים, ששם הם נאחזין ביותר, כידוע. ועל-כן כשמתחברין כלאי בגדים, דהינו צמר ופשתים שלא במקום מצוה, אזי אדרבא, נעשה מזה דעת דסטרא אחרא, כי הסטרא אחרא נאחזת שם כנ"ל. וזה עקר פגם הבגדים מהפך אל הפך, כי תקון הבגדים על-ידי הדעת דקדשה, וכלאי בגדים הם ההפך ממש, דהינו בחינת דעת דסטרא אחרא כנ"ל.

וְעַל-כֵּן במקום מצוה, דהינו כלאים בציצית מותר, ואדרבא, עקר מצות ציצית היה על-פי הרב על-ידי כלאים, בזמן שהיה תכלת כדמשמע בפוסקים (בית יוסף סיקון ט). כי כשנתחברין שני הפכים, דהינו צמר ופשתים במקום מצוה, אזי נעשה מזה דעת דקדשה, שהוא תקון הבגדים כנ"ל. ועקר על-ידי התכלת כמבאר הטוב לעיל בהלכות ציצית (הלכה א), עין שם.

ההלכות היא פסק ההלכה שמתבררת משנוי דעות שזה אוסר וזה מתיר וכו', עד שמכריזין ההלכה על-פי דרכי התורה, ואז דיקא נתגלה אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות, כנ"ל:

כ. **וְזֶה** בחינת (משלי יד, כח): 'כרב עם הדרת מלך'. שכל מה שמתרבין ומתחברין ביותר הרבה ישראל יחד, נתרבה קדשותו וכבודו יתברך ביותר, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (תורת פנים כו, ח): 'אינו דומה מעטין העושין את המצוה למרבין' וכו', הינו כנ"ל, שכל מה שהרבה מישראל ביותר מתחברין ביחד לדבר שבקדשה לעשות רצונו יתברך, נתגלה אחדותו הפשוט ביותר על-ידי שרבים ביותר, שהם דעות משנות ביותר - מתחברין לדעה אחת לעשות רצונו יתברך.

וְזֶה בחינת (במדבר י, לו): 'ובנחה יאמר שובה ה' רכבות אלפי ישראל', ודרשו רבותינו ז"ל (קמחות סד, ט): 'מלמד שאין השכינה שורה בפחות משתי רכבות וכו', הרי שהיו ישראל וכו', נמצא זה גורם וכו'. כי כל מה שישאל רבים ביותר - נמשכת ונתגלה הקדשה ביותר, על-ידי שרבו דעות כאלו שהם משנים כל-כף, כי כל מה שהם רבים ביותר - יש בהם שנוי דעות ביותר, וכל מה שנתרבין השנויים יותר ומתחברין ביחד לעבד אותו יתברך - נתגלה אחדותו הפשוט ביותר, על-ידי שרבו דעות כאלו, שהם פעולות משתנות כל-כף מתחברין יחד בדעה אחת להתקרב אליו יתברך, וכנ"ל:

הלכות בלאי בהמה הלכה ה
בהלכות ערלה הלכה ה (אות ח):

הלכות בלאי בגדים

הלכה א

על-פי מה שכתוב במאמר "האי מאן" וכו' (בסימן כט) שצריך לשמור הבגדים מאד, כי הם בחינת מלכות, עין שם:
ועקר תקון הבגדים הוא על-ידי תקון פלליית הגידין, שהוא תקון הברית, שעל ידו נתורמים הדעות ומשם נמשך לכנונית לתקן הבגדים, עין שם:

אור
הנחל

סדר
הדלקת
נרות חנוכה

סדר הדלקת נרות חנוכה

עיקר עבודתנו הוא לגלות בפינו רצוננו החזק ואזי נעשית המצוה ממילא בסיוע השם יתברך

כי זה בחינת רצון שאנו מודיעים ומגלים בפינו רצוננו וכספנו החזק לקיים מצוותיו יתברך, כי אין לנו כח לקיים מצוותיו יתברך כראוי רק אנו אומרים אנו מוכנים ומזמנים לקיים המצוה שהיה בחינת רצון. ואזי המצוה נעשית ממילא בסיוע ה' יתברך, כי הבא לטהר מסיעין לו. והכל מאתו יתברך. ועקר עבודתנו הוא הרצון שהוא בחינת מה שאומרים "הריני מוכן ומזמן"

(ליקוטי הלכות, ברכת המזון ד, כא)

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה. הריני מוכן ומזמן לקיים מצות הדלקת נר חנוכה כמו שתקנו לנו רבותינו זכרונם לברכה. ויהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שתעלה עלינו פאלו נתבון בכל הפונות הראויות לבון. ויעלה לפניך מצות הדלקת נר חנוכה שלנו עם מצות הדלקת נר חנוכה של בניך היודעים והמכוונים בכל הפונות הראויות לבון. ובבית סגולת מצות הדלקת נר חנוכה תזכנו לנו ולזרענו לגר מצוה ותורה אור. ויאירו ויושלמו רמ"ח אברי נפש רוח ונשמה. ותבנה בית המקדש במהרה בימינו. ושם נדליק המנורה על ידי כהניך הקדושים. ובשם שעשית נסים לאבותינו בן עתה הושיענו וקבצנו וחצילנו מן הגוים להודות לשמך להשתבח בתהלתך. אם לא בכות תעזור לנו ברחמים. וברחמיך הרבים תחפוץ בנו ותראנו. ויהי נועם ה' אלקינו עלינו ומעשה ידינו בוננה עלינו ומעשה ידינו בוננהו:

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו ליחדא שם י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל. הריני בא לקיים מצות הדלקת נר חנוכה לתקן את שורשה במקום עליון. ויהי רצון מלפניך ה' אלקי

סדר הדלקת נרות חנוכה

ואלקי אבותי שיהיה עתה עת רצון לפניך. להיות עולה מצות הדלקת נר חנוכה באלו השגתי כל הסודות הנוראים אשר הם חתומים בה. ותעלה לפניך עם פונת מעשה מצוה זאת הנעשית על ידי בני ידידי המכונים כל שמותיך הקדושים הראויים לבא בהדלקה זו המעלים יחוד וזיווג מדות הקדושות העליונות. ולהאיר בשכינת עונך המאורות הגדולים. ומשם יושפע שפע לי אני עבדך (פכ"פ) לאור באור החיים. כי אתה תאיר גרי ה' אלקי יגיה חשפי. שלח אורך ואמתך המה ינחוני. ליראה ולאהבה את שמך ללמוד וללמד את תורתך הקדושה תורה שבכתב ותורה שבעל פה בהתמדה גדולה ולכבוד שמך יתברך ויתעלה. ובכח סגולת נר חנוכה תחכמנו באור תורתך אנו וזרענו וזרע זרענו. ויקוים בי מקרא שכתוב לא ימוש מפיד ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם. ויהיו זרעי וזרע זרעי תלמידי חכמים וחסידים אהובים למעלה ונחמדים למטה. ותחזק את לבכם לתורה ועבודה הכל פרצונך הטוב. ואזכה לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ומצות באמת. גל עינינו ונביטה נפלאות מתורתך הקדושה לבון לאמתה של תורה וסודותיה. ובזכות מתתיהו פהן גדול ובניו הראנו נפלאות. ובאורך נראה אור. וטהר את לבבנו לעבודתך. והרחיקנו ממדות רעות ומחשבות זרות. ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים בהעלותך את הנרות. ושם נעבדך ביראה בימי עולם ובשנים קדמוניות. יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי. ואני תפלתי לך ה' עת

סדר הדלקת נרות חנוכה

רְצוֹן אֱלֹקִים בָּרַב חֶסֶדְךָ עֲנֵנִי בְּאַמַּת יִשְׁעֶךָ. וַיְהִי נֹעַם ה' אֱלֹקֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ בּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ בּוֹנֵנָה:

תפילה מהגה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב בעל בני יששכר זצוק"ל

לְשֵׁם יְחִוּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתָּהּ, בְּדַחֲלוֹ וּרְחִימוֹ וּרְחִימוֹ וּדְחִילוֹ, לְיַחַד שֵׁם י"ה בּו"ה בְּיַחְוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. הֲנֵנִי מִכּוֹן בְּהַדְלַקַת נֵר חֲנוּכָּה לְקַיָּם מִצְוֹת בּוֹרְאֵי אֲשֶׁר צִוֵּנִי חֲכָמֵינוּ ז"ל לְתַקֵּן אֶת שׁוֹרְשָׁהּ בְּמָקוֹם עֲלִיוֹן:

וּבְכֵן יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹקֵינוּ וְאַלְקֵי אֲבוֹתֵינוּ שִׁיְהֵא חָשׁוּב וּמְקַבֵּל וּמְרַצָּה לְפָנֶיךָ מִצְוֹת הַדְלַקַת נֵר חֲנוּכָּה כְּאֵלוֹ בּוֹנֵנֵי כָּל הַכּוֹנֵנוֹת שְׁכּוֹנֵנוֹ הַכְּהָנִים מְשֻׁרְתֵי הַשֵּׁם בְּעַת אֲשֶׁר הִעֲרוּ לְפָנֶיךָ נֶפֶשׁ בְּשִׁבְלֵי כְבוֹד שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא. וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים עוֹרְרֵת נִצְחָךְ עֲלֵיהֶם לְנִצְחָת אֶת אוֹיְבֵיהֶם וּלְנִצְחָת עַל מְלֹאכֶת בֵּית ה', וְהֲנֵנִי עוֹשֶׂה עַל דַּעְתָּם וְעַל כּוֹנֵנָתָם וְעַל דַּעַת כָּל הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים שֶׁהָיוּ בְּאוֹתוֹ הַדּוֹר שֶׁהִשְׁפַּעְתָּ לָהֶם נְסִיךְ וְזָכוּ לְאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים, וְעַל דַּעַת כָּל הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים שֶׁבְּדוֹרוֹתֵינוּ, וּפִי כְּפִיהֶם וְעַשְׂתִּי כַּעֲשִׂיתָם, וּבְזָכוֹת הַמִּצְוָה הַזֹּאת תִּזְכְּנוּ לְנִצְחָת אֶת אוֹיְבֵינוּ וּלְנִצְחָת עַל מְלֹאכֶת בֵּית ה', וְגִלְגָּה כְבוֹד מְלֹכוּתְךָ עֲלֵינוּ מְהֵרָה וְלֹא יִמוּשׁ הַתּוֹרָה מִפִּינוּ וּמִפִּי זְרַעֵינוּ וּמִפִּי זְרַע זְרַעֵינוּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם, וְנוֹכָח לְכַנֵּם תַּלְמִידֵי חֲכָמִים אֲמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן. קִדְשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֲלָקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ שֶׁבַעֲנוּ מִטּוֹבְךָ וְשִׂמְחָה נִפְשָׁנוּ בִּישׁוּעַתְךָ וְטַהַר לְבָנוּ לְעִבְדְּךָ בְּאַמַּת. מְלֶכֶךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ כְּכַבֹּדְךָ וְהַנְּשֵׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקְרָךְ וְהוֹפֵעַ בְּהַדָּר גְּאוֹן עֶזְךָ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵּבֵל אֶרֶץ, וַיִּדַע כָּל פֶּעוּל כִּי אַתָּה פֹּעֵלְתוֹ וּבִיָּן כָּל יִצִּיר כִּי אַתָּה יִצְרַתּוֹ וַיֹּאמֶר כָּל אֲשֶׁר

סדר הדלקת נרות חנוכה

נְשָׂמָה בְּאֵפוֹ (בני חנוכה) הוֹי"ה אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ וּמַלְכוּתוֹ
בְּכָל מִשְׁלָה (בני כ"ו פעמים חנ"ה אותיות חנוכה, ובגו' מתתיהו ב"ן יוחנן
כה"ן גדול חשמנאי ובניו). אָמֵן נְצַח סְלָה וְעַד:

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר חֲנֻכָּה:

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשָׂה
נְסִים לְאַבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזֶמַן הַזֶּה:

בליל ראשון של חנוכה, מוסיפים את ברכת שהחיינו:

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהַחַיֵּנוּ וְקִיָּמָנוּ
וְהַגִּיעָנוּ לְזֶמַן הַזֶּה:

אחר שמדליקים את הנר הראשון אומרים:

הַנֵּרוֹת הַלְלוּ אֱנוּ מְדַלִּיקִין עַל הַנְּסִים וְעַל
הַנִּפְלְאוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל
הַמְּלַחְמוֹת. שֶׁעָשִׂיתָ לְאַבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזֶמַן
הַזֶּה. עַל יְדֵי כְּהֻנֵּיךְ הַקְּדוֹשִׁים. וְכָל מִצְוֹת
שְׂמוֹנֶת יְמֵי חֲנֻכָּה. הַנֵּרוֹת הַלְלוּ קִדְּשׁ הֵם. וְאִין
לָנוּ רְשׁוֹת לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם. אֲלֵא לְרֵאוֹתָם בְּלִבְךָ.
כִּדְּרֵי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל עַל נִסֶּיךָ וְעַל
נִפְלְאוֹתֶיךָ וְעַל יְשׁוּעָתֶךָ.

סדר הדלקת נרות חנוכה

צריכים לעמוד ולהסתכל על נרות החנוכה לשים אל לבו את תוקף הנס אך מאידך עלינו לדעת שהאור רחוק מאתנו מאד, רק ה' ברחמינו ממשיך לנו אותו עד לביתנו

כי זה האור של הנפה נמשך לנו רק לדאותו בלבד, בכחית וירא את המקום מרחק, שצריכין לעמד ולהסתכל היטב על האור הנורא הזה ולהתבונן ולשום אל לבו כל אחד את תקף הנס שעשה ה' יתברך לאבותינו ולנו, כי לא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם על ידי נפלאותיו העצומים. והכל בכחית ממרחק תביא לתמה הנ"ל שמשמיד עלינו הנס והישועה ממקום רחוק מאד מאד. ועל ידי זה יש לנו קיום גם עתה בתקף הגלות הזה ויש לנו כח להתחזק ולעמד על עמדתנו על ידי שאנו רואים מרחוק עצם נפלאות האור שה' יתברך מאיר עלינו בטובו שהוא כחית אור נר הנפה. אבל אף על פי כן עדין הוא מרחוק מאד. ועל כן אסור להשתמש לאורה, כי עדין אין האור שלנו בשלמות רק זה בעצמו הוא לנו לזכות לחסד וישועה נפלאה שאנו ממשיכין אור קדוש ונורא כזה לתוך ביתנו לכל אחד ואחד למטה מעשרה טפחים

(ליקוטי הלכות, שילוח הקן ה, ז)

שם המחבר חתום בראשי החרוזים: "מרדכי חזק"

מֵעוֹז צוֹר יִשׁוּעָתִי לְךָ נָאֵה לְשִׁבְחָה. תִּפְּוֹן בַּיִת תִּפְּלָתִי
וְשֵׁם תּוֹדָה גִּזְבַּח. לְעֵת תִּכְיִן מִטִּבַּח מִצָּר הַמְּנַבַּח. אֲזִ
אֲגַמֹּר בְּשִׁיר מְזִמֹּר חֲנֻכַּת הַמְּזֻבָּח:

רְעוֹת שְׁבַעָה נִפְשֵׁי בְּיִגוֹן פְּחֵי פִלָּה. חַיֵּי מְרוֹר בְּקוּשֵׁי
בְּשַׁעְפוֹד מַלְכוּת עֲגָלָה. וּבְיָדוֹ הַגְּדוּלָּה הוֹצִיא אֶת הַסְּגָלָה.
חֵיל פְּרַעָה וְכָל זֵרְעוֹ יִרְדּוּ כְּאֶבֶן בְּמִצּוּלָה:

דְּבִיר קִדְשׁוֹ הֵבִיאֲנִי וְגַם שֵׁם לֹא שִׁקְטָתִי. וּבֹא נוֹגֵשׁ
וְהַגְּלִנִי. כִּי זָרִים עֲבַדְתִּי. וַיִּזַּן רַעַל מִסִּכְתִּי כְּמַעַט שְׁעַבְרָתִי.
קִץ בָּבֶל. זֶרְבָבֶל. לְקִץ שְׁבַעִים נוֹשְׁעָתִי:

כְּרוֹת קוֹמַת בְּרוּשׁ בְּקֶשׁ אֲגָנִי בֶן הַמְּדָתָא. וְנִהְיֶתָה לוֹ
לְפָח וּלְמוֹקֵשׁ וּגְאוּתוֹ נִשְׁבַּתָּה. רֹאשׁ יְמֵינִי נִשְׂאָתָה. וְאוֹיֵב
שְׂמוֹ מְחִיתָ. רַב בָּנָיו וְקִנְיָנָיו עַל הָעֵץ תִּלְיָת:

סדר הדלקת נרות חנוכה

יְוֹנִים נִקְבְּצוּ עָלַי אָזִי בִימֵי חֲשֻׁמָּנִים. וּפְרָצוּ חוֹמוֹת מְגִדְלִי
וּמָמְאוּ כָּל הַשְּׁמָנִים. וּמְנוֹתַר קִנְקָנִים נַעֲשֶׂה גַם לְשׁוֹשְׁנִים.
בְּנֵי בֵּינָה יְמֵי שְׁמוֹנָה קָבְעוּ שִׁיר וּרְנָנִים:

חֲשׁוֹף זְרוּעַ קָרְדֶּשֶׁךְ וְקָרַב קֶזֶן הַיְשׁוּעָה. עֲשֵׂה נָא לְמַעַן
שְׁמֹךְ לְהִיּוֹת לָנוּ תְּשׁוּעָה. כִּי אֲרַכָּה לָנוּ הַשְּׁעָה. וְאִין
קֶזֶן לְיָמֵי הָרַעָה. מְחַה פֶּשַׁע. וְגַם רִשְׁעַת הָקָם לָנוּ רוּעָה
שְׁבַעָה:

בעת אמירת "זיהי נועם" אנו ממשיכים את ה"ט"ל אורות,
שיתחפכו כל ה"ט"מ מלאכות ועסקי העולם הזה לאורות המשכן,
אור נר החנוכה

עקר הארת הכבוד הוא על ידי ה"ט"ל אורות, שהם בחינות מלאכת המשכן שהיה בו כל
הל"ט מלאכות בבחינת טל אורות, כמבאר היטב במאמר הנ"ל. וזהו בחינת הנקה שהוא
חנכת הבית המקדש שכלולים בו הל"ט מלאכות בבחינת ט"ל אורות, שעל ידי זה עקר
הארת הכבוד בשלמות, שעל ידי זה זוכין לדבור המאיר שהוא בחינת נר הנקה. ועל
כן נוהגין לומר יהי נעם אחר הדלקת נר הנקה, כי "זיהי נעם" נאמר בעת הקמת משה
את המשכן, כמו שאמר רבותינו זכרונם לברכה שברכם משה שתשרה שכינה במעשה
המשכן ובמעשה ידיהם. כמו שאמר רבותינו זכרונם לברכה, שזהו מה שנכפל בפסוק
זה "ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו". כי הכל אחד באמת, כי צריכין
שיהיה מעשה ידיו של אדם, דהיינו כל העסקים והמלאכות והמשא ומתן שלו שכלם
כלולים בל"ט מלאכות, שיהיו מודקכים ויהיו נעשים בקדשה ובטהרה גדולה עד שיהיו
כל עסקיו בבחינת מלאכת המשכן בבחינת ט"ל אורות כנ"ל, שהוא נעם ה'. ועל כן
קללם משה יחד הברכה במעשה ידיהם והברכה במעשה המשכן, כי הכל אחד כנ"ל.
ועל כן אומרים ענין ברכה זו, דהיינו יהי נעם וכו' בשעת הדלקת נר הנקה, כי נר הנקה
הוא בחינת דבור המאיר בתורה שהוא בחינת ט"ל אורות, בחינת ל"ט מלאכות דקדשה
של מלאכת המשכן והבית המקדש כנ"ל, שזהו בחינת הנקה, שהוא בחינת חנכת הבית
המקדש, כי אז קורין פְּרִשַׁת הַקָּמַת הַמִּשְׁכָּן שהוא יהי ביום כלות משה. ועל כן אומרים
אז "זיהי נעם" שנאמר בעת הקמת המשכן כדי לזכות לתקן הל"ט מלאכות בבחינת ט"ל
אורות בבחינת משכן בכנינה

(ליקוטי הלכות, כלאי הכרם, א, ד)

סדר הדלקת נרות חנוכה

ויהי נעם ה' אֱלֹהֵינוּ עִלֵּינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ פּוֹנֵנָה עִלֵּינוּ
וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ פּוֹנֵנָהוּ:

יֵשֵׁב בְּסֵתֶר עֲלִיוֹן בְּצֵל שְׁדֵי יִתְלוֹנָן: אָמַר לֵה' מַחְסֵי
וּמְצוֹדוֹתַי אֱלֹקֵי אֲבֹטָח בּוֹ: כִּי הוּא יִצְיֹלֶךָ מִפַּח
יְקוֹשׁ מִדְּבַר הַזּוֹת: בְּאַבְרָתוֹ יִסֹּף לְךָ וְתַחַת כְּנַפְיוֹ תִּחְסֶה
צָנָה וְסַחְרָה אֲמָתוֹ: לֹא תִירָא מִפֶּחַד לִילָה מִחֵץ יַעוֹף
יוֹמָם: מִדְּבַר בְּאִפֶּל יִהְיֶה לְךָ מִקְטֵב יִשׁוּד צְהָרִים: יִפֹּל
מִצְדָּךְ אֶלֶף וּרְבָבָה מִימִינְךָ אֱלֹהֶיךָ לֹא יִגָּשׁ: רַק בְּעֵינֶיךָ
תְּבִיט וְשִׁלְמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה: כִּי אַתָּה ה' מַחְסֵי עֲלִיוֹן
שְׁמֹת מְעוֹנָךְ: לֹא תֵאָנֶה אֱלֹהֶיךָ רָעָה וְנִגַּע לֹא יִקְרַב
בְּאַהֲלֶךָ: כִּי מִלְּאֲכֹו יִצְוֶה לְךָ לְשִׁמְרֶךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ: עַל
כַּפַּיִם יִשְׁאוּנְךָ פֶּן תִּגּוֹף בְּאֶבֶן רִגְלֶךָ: עַל שַׁחַל וּפְתָן
תִּדְרֹךְ תִּרְמַס כְּפִיר וְתַנּוּן: כִּי בִי חָשַׁק וְאַפְלִטָהוּ אֲשַׁנְבְּהוּ
כִּי יָדַע שְׁמוֹ: יִקְרָאנִי וְאַעֲנֶהוּ עִמּוֹ אָנֹכִי בְּצָרָה אֲחַלְצֶהוּ
וְאֲכַבְּדֶהוּ: אַרְךָ יָמִים אֲשַׁבִּיעֶהוּ וְאַרְאֶהוּ בִישׁוּעָתִי: אַרְךָ
יָמִים אֲשַׁבִּיעֶהוּ וְאַרְאֶהוּ בִישׁוּעָתִי:

אב"ג ית"ץ:

קר"ע שט"ן:

נג"ד יכ"ש:

במ"ר צת"ג:

חק"ב מנ"ע:

יג"ל פו"ק:

שק"ו צי"ת:

אָנָּה כָּכֹחַ גְּדֻלַּת יְמִינְךָ תִּתִּיר צְרוּרָה.

קָבֵל רַחֵם עִמָּךְ שִׁנְבֵנו טַהֲרֵנוּ נוֹרָא.

נָא גְבוּר דּוֹרְשֵׁי יְחִוּדְךָ כְּכַבַּת שְׁמֶרֶם.

בְּרַכְּם טַהֲרֵם רַחֲמֵי צְדָקָתְךָ תָּמִיד גְּמֻלָּם.

חֲסִין קְדוֹשׁ בְּרוּךְ טוֹבֶךָ נִהַל עֲדָתְךָ.

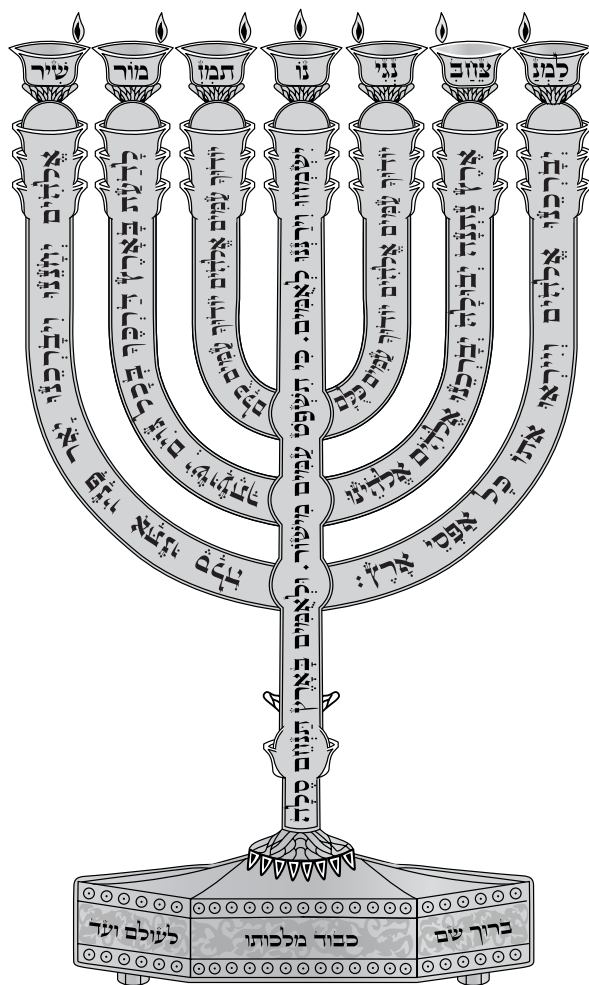
יְחִיד גֹּאֵה לְעַמְּךָ פְּנֵה זֹכְרֵי קִדְשֶׁתְךָ.

שׁוּעָתֵנוּ קָבֵל וְשִׁמְעֵנוּ צַעֲקָתֵנוּ יוֹדַע תַּעֲלוּמוֹת.

ואומרים בלחש: בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

סדר הדלקת נרות חנוכה

לְמַנְצַח בְּנִינּוֹת מְזֻמּוֹר שִׁיר: אֱלֹקִים יִחַנְנוּ וַיְבָרְכֵנוּ. יָאֵר
פָּנָיו אֲתָנוּ. סֵלָה: לְדַעַת בְּאֶרֶץ דִּרְכָּךְ. בְּכֹל גּוֹיִם
יִשׁוּעָתְךָ: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹקִים. יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלֵם: יִשְׁמְחוּ
וַיִּרְנְנוּ לְאֲמִים. כִּי תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיִּשְׂרָאֵל. וּלְאֲמִים בְּאֶרֶץ תִּנְחֵם
סֵלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹקִים. יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלֵם: אֶרֶץ נִתְּנָה
יְבוּלָהּ. יְבָרְכֵנוּ אֱלֹקִים אֱלֹקֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹקִים. וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ
כָּל אֶפְסֵי אֶרֶץ:

מְזֻמָּר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד: אֲרוּמְמָהּ ה'
 כִּי דָלִיתָנִי וְלֹא שִׁמְחָתָ אֵיבִי לִי: ה'
 אֱלֹקֵי שְׁוַעֲתֵי אֱלֹהֶיךָ וַתִּרְפָּאֵנִי: ה' הֶעֱלִיתָ מִן שְׂאוֹל
 נַפְשִׁי חַיִּיתָנִי מִיַּרְדֵּי בּוֹר: וּמְרוּ לֵה' חֲסִידָיו וְהוֹדוּ
 לְזִכָּר קִדְשׁוֹ: כִּי רָנַע בְּאֶפֶס חַיִּים בְּרִצּוֹנֹו. בְּעֶרְב
 יְלִיז בְּכִי וּלְבַקֵּר רָנָה: וְאֲנִי אָמַרְתִּי בְשִׁלּוֹי כֹּל
 אָמוּט לְעוֹלָם: ה' בְּרִצּוֹנְךָ הֶעֱמַדְתָּה לְחַרְרֵי עֹז.
 הַסְתַּרְתָּ פָנֶיךָ חַיִּיתִי נִבְהַל: אֱלֹהֶיךָ ה' אֶקְרָא
 וְאֵל ה' אֶתְחַנֵּן: מַה בָּצַע בְּדַמִּי בְרַדְתִּי אֵל
 שַׁחַת הַיּוֹדֶךָ עֶפְרַת הַנִּגִּיד אֲמַתְךָ: שְׁמַע ה' וְחַנּוּנִי
 ה' הִיָּה עֹזֵר לִי: הַפְּכֶת מִסְפְּדֵי לְמַחֹל לִי פִתְחָתָ
 שְׁקִי וַתִּאֲזַרְנִי שִׁמְחָתָ: לְמַעַן יִזְמְרֶךָ כְּבוֹד וְלֹא
 יִדָּם ה' אֱלֹקֵי לְעוֹלָם אֲוֹרֶךָ:

רָנְנוּ צְדִיקִים בַּה' לְיִשְׂרָאֵל נִאֻוָּה תְהַלֵּלָהּ: הוֹדוּ לֵה' בְּכִנּוֹר
 בְּנִבְל עֲשׂוֹר וּמְרוּ לוֹ: שִׁירוּ לוֹ שִׁיר חֲדָשׁ הַיְטִיבוּ
 נִגֵּן בְּתִרְוּעָה: כִּי יֵשֶׁר דְּבַר ה' וְכֹל מַעֲשָׂהוּ בְּאִמּוּנָה: אֱהַב
 צְדָקָה וּמִשְׁפָּט חֶסֶד ה' מְלֵאָה הָאָרֶץ: בְּדַבַּר ה' שָׁמַיִם
 נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאִים: כִּנֹּס כִּנֹּד מִי הַיָּם נִתַּן בְּאוֹצְרוֹת
 תְּהוֹמוֹת: יִירָאוּ מֵה' כָּל הָאָרֶץ מִמֶּנּוּ יִגּוּרוּ כָּל יֹשְׁבֵי תֵבֵל:
 כִּי הוּא אָמַר וַיְהִי הוּא צְוָה וַיַּעֲמַד: ה' הַפִּיר עֲצַת גּוֹיִם
 הִנִּיא מַחְשְׁבוֹת עַמּוּם: עֲצַת ה' לְעוֹלָם תַּעֲמַד מַחְשְׁבוֹת
 לְבוֹ לְדָר וָדָר: אֲשֶׁרֵי הַגּוֹי אֲשֶׁר ה' אֱלֹקָיו הָעַם בְּחַר

לְנִחְלָה לוֹ: מִשָּׁמַיִם הֵבִיט ה' רְאָה אֶת כָּל בְּנֵי הָאָדָם:
 מִמְּכוּן שִׁבְתוֹ הַשְּׁגִיחַ אֶל כָּל יִשְׂבֵי הָאָרֶץ: הַיֵּצֵר יַחַד
 לָבָם הַמְכִינֵן אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם: אִינן הַמְלִיךְ נוֹשֵׁעַ בָּרָב חֵיל
 גִּבּוֹר לֹא יִנְצַל בָּרָב כַּח: שֶׁקֶר הַסּוֹם לְתִשׁוּעָה וּבָרָב חֵילוֹ
 לֹא יִמְלֹט: הִנֵּה עֵינֵי ה' אֶל יִרְאָיו לְמַיְחָלִים לְחִסְדּוֹ: לְהַצִּיל
 מִמּוֹת נַפְשָׁם וּלְחַיּוֹתָם בָּרַעֲב: נַפְשֵׁנוּ חִפְתָּה לֵה' עֲזָרְנוּ
 וּמְגַנְּנוּ הוּא: כִּי בּוֹ יִשְׁמַח לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם קִדְשׁוֹ בְּטַחְנוּ:
 יְהִי חֶסֶדְךָ ה' עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יַחַלְנוּ לָךְ:

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת, אֲשָׁא עֵינַי אֶל הַהָרִים, מֵאִן יָבֹא עֲזָרִי: עֲזָרִי
 מֵעַם ה', עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: אֵל יִתֵּן לַמּוֹט רִגְלֶךָ, אֵל
 יְנוּם שִׁמְרֶךָ: הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן, שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: ה' שִׁמְרֶךָ,
 ה' צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ: יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא יַכְּתֶה, וַיְרַח בַּלַּיְלָה: ה'
 יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע, יִשְׁמַר אֶת נַפְשֶׁךָ: ה' יִשְׁמַר צִאתְךָ וּבּוֹאֶךָ,
 מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד הִנֵּה מָה טוֹב וּמָה נָעִים שִׁבְתֵּי אַחִים גַּם
 יַחַד: כִּשְׁמֵן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יֵרֵד עַל הַזֶּקֶן זֶקֶן אֲהָרֹן
 שִׁירֵד עַל פִּי מוֹדוֹתָיו: כָּטַל חֶרְמוֹן שִׁירֵד עַל הַרְרֵי צִיּוֹן כִּי שָׁם
 צִוָּה ה' אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם:

יָדִיד נִפְשׁ אָב הַרְחֵמֵן. מְשׁוֹף עֲבֹדָה אֶל רְצוֹנָה. יְרוּיָן עֲבֹדָה
 כְּמוֹ אֵיל. יִשְׁתַּחֲוֶה אֶל מוֹל הַדְּרָה. יַעֲרֹב לוֹ יְדִידוֹתֶיךָ.
 מִנּוֹפֶת צוּף וְכָל טַעַם:

הָ דוֹר נָאָה זִיו הָעוֹלָם. נִפְשֵׁי חוֹלֵת אֲהַבְתֶּךָ. אָנָּה אֵל נָא
 רְפֹא נָא לָהּ. בְּהִרְאוֹת לָהּ נוֹעַם זִינָה. אֲזִי תִתְחַזַּק וְתִתְרַפֵּא.
 וְהִיְתָה לָהּ שְׂמֵחַת עוֹלָם:

סדר הדלקת נרות חנוכה

וְ תִּיק יְהִמוּ נָא רַחֲמֶיךָ. וְחוּסָה נָא עַל בֶּן אֱהוֹבְךָ. כִּי זֶה
כַּמָּה נְכֻסוֹף נְכֻסְפָתִי. לְרֵאוֹת מְהֵרָה בְּתַפְאֶרֶת עֲזֶךָ. אֵלֶּה
חֲמֻדָּה לְבִי וְחוּסָה נָא וְאֵל תִּתְעַלֵּם:

הַ גְּלָה נָא וּפְרוּס חֲבִיבִי עָלַי אֶת סִפְתֵי שְׁלוֹמְךָ. תֵּאִיר אֶרְצִי
מִכְבוֹדְךָ. נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בְּךָ. מְהֵרָה אֱהוֹב כִּי כָּא מוֹעֵד
וְחַנּוּנוּ כִּימֵי עוֹלָם:

אִוֵּר הַגְּנוּז בְּלֶכֶן הַמְּחֻשׁוֹף, אֲצִילִי קִדְשׁוֹ לֹו רֹוח יְכֻסוֹף, אִישׁ עַל
דְּגָלוֹ כְּסוֹף יְכֻסוֹף, לְתַקְנוֹת חוּט זוֹהַר אִין סוֹף:

נִמְעַ שְׁעִשׂוּעִים שָׁם אֲצִלוֹ אָמוֹן, שׁוֹבַע צַחְצַחוֹת גְּנוּזֵי הַמְּטָמוֹן, נוֹצֵר
עוֹלָמִים וְכָל הַהֶמְמוֹן, לְכָל שְׁכָל וְלְכָל אָדָם קִדְמוֹן:

יִצְק אֲדָנִים שָׁם בְּפִרוּמִים, רֵאשֵׁי עֲמוּדִים וְשִׁבְעָה קִימִים, כִּסּ נְכוֹן
כִּפְסָא מְלָכוֹת עוֹלָמִים, אֱוָה לְמוֹשֵׁב לֹו עֵתִיק יוֹמִין:

מְכַתֵּר בְּכַתֵּר לֹא נוֹדַע אֵינָהּ, נוֹצֵר חֶסֶד וְקוּנָה הַכֹּל וּמְחִינָה, אֶרְךָ
אִפִּים אֵל רַחוּם הָיָה, כִּה תֵאמֵר אֵל בֵּית יִשְׂרָאֵל אֱהֵ-י-הָ:

שְׁכָל טוֹב כּוֹנֵן לְנַפְשׁ חַיָּה, אֶתָּה אָבִינוּ רַב הַעֲלִילָהּ, הָאִיר נְתִיבוֹת
חֲכָמָה וְתוֹשִׁיָהּ, אָבָא בָּם אוֹדָה י-הָ:

הַצּוֹר הַשּׁוֹלֵט עַל כָּל הַבְּרוּאִים, מְבִין פְּתָאִים מְשַׁפִּיעַ לְנַבִּיאִים, פְּתַח
שְׁעָרֵי בִּינָה וְהַפְּלָאִים, אָבָא בְּגִבּוֹרוֹת אֲדָנֵי י-הָ-ו-הָ:

זְכוֹר חֶסֶדְךָ לְיִשְׂרָאֵל, לְתַת גְּדוּלָה לְדָל שׁוֹאֵל, מְגוֹן אֲבָרְהָם שְׁלַח
נָא גּוֹאֵל, וְקִרְאֵת שְׁמוֹ עִמָּנוּ א-ל:

כְּפִיר חֶזֶק עֲדָתְךָ תוֹהִים, מְעוֹז גְּבוּרָתְךָ רַעֲיוֹנָה רוֹהִים, פְּתַח יִצְחָק
הַצֵּל הַנוֹהִים, יוֹדַע כִּי אֶתָּה אֱלֻקִּים:

וְתִיק זְכוֹר מַעֲמַד סִינֵי, בְּהַגְלוֹת תַּפְאֶרְתְּךָ לְעַם אֱמוּנָי, אֲבִיר יַעֲקֹב
שָׁמַע בְּקוֹל תַּחֲנוּנָי, וְאֲנִי תַפְלָתִי לְךָ הוִי"ה:

סדר הדלקת נרות חנוכה

תַּמְוֹךְ רַגְלֶיךָ עַל כֶּסֶם הַפְּלָאוֹת, בְּנִצְחַת הוֹרֶךְ עֲנֵנוּ נוֹרָאוֹת, כִּימֵי מִשָּׁה
וְאַהֲרֹן עֲשֵׂה לְמוֹכָה אוֹת, אֲתָה הוִי"ה אֱלֹקִים צְבָאוֹת:

יִקְרֶה אֲמֹר לְצִרוֹתַי דֵּי, נוֹהֵג כְּצֵאֵן יוֹסֵף הוֹסִיף מִחֲמַדֵּי, יֶסֶד בְּצִיּוֹן
אֵל חַי יִקְרַת יִסּוּדֵי, וְנִחַלַת עֲרִיצִים שְׂדֵי:

צְמַח בְּמַלְכוֹת יִרְאוּ עֵינַי, עֲמוֹ אֱלֹהֵינוּ קִנְאֵי בֶן קִנְאֵי, מִגֵּן דָּוִד הַקָּשָׁב
שִׁיר רִנְנֵי, לְמַעַן שְׁמֹךְ אֲדִנֵּי:

וְזִיו שִׁפְעֶךָ לְשֹׁרְפִים תְּבִיא, עַל חַיּוֹת וְאוֹפְנִים בְּהַגְלִיךָ תַּצְבִּיא, שׁוֹבֵעַ
שְׁמַחֹת תְּבִיא לְאַרְצְךָ הַצְּבִי, יִהְיוּ לְרִצּוֹן אֲמָרֵי פִי וְהִגְיוֹן לְבִי:

הסיפור של נס חנוכה, הוא מעשה משנים קדמוניות

ויש בכוחו לעורר אפילו מי שנפל לשינה רוחנית עמוקה ביותר

כי פרסום מעשה הנס של השמן שדלק שמונת ימי חנכה, זה בחינת ספור מעשה של שנים קדמוניות, כי זה הנס נמשך משם מבחינת יום השמיני עלמא דאתי, שהיא בחינת שנים קדמוניות כנ"ל, שמשם נמשכין כל השבעים פנים, כל שבעת הנרות. ועל כן על ידי פרסום מעשה נס זה של חנכה, שהוא בחינת מעשה של שנים קדמוניות, על ידי זה יכולין להתעורר מהשנה, אפילו מי שנפל מכל השבעים פנים יכולין לעוררו על ידי מעשה נס זה של שמונת ימי חנכה, שהוא בחינת מעשה של שנים קדמוניות שמשם נמשכין כל השבעים פנים כל שבעת הנרות, שעל ידי זה מעוררין אפילו מי שנפל לבחינת שנה מכל השבעים פנים.

(ליקוטי הלכות, קידושין ב, ב)

כרך זה מספר הקדוש ליקוטי הלכות
נדבת לזכות

**שלמה זלמן
בן הענטשע רייזל**
ומשפחתו שיחיו

לזכות נשמת
אדונינו מורינו ורבינו אור האורות
צדיק יסוד עולם

רבינו נחמן מברסלב

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל

זכות רביה"ק יגן עליו ועל משפחתו
ויוצאי חלציו להתברך בכל מילי דמיטב,
וימלא ה' כל משאלות לבו לטובה